

Sivil Toplum Endeks Projesi Civil Society Index Project in Turkey
TÜSEV ve CIVICUS işbirliği projesidir A joint initiative of TÜSEV and CIVICUS

Sivil Toplum Endeksi Projesi

Yan Raporları

Sivil Toplumun Türk Medyasındaki Yansıması

Doç. Dr. Aslı Tunç, İstanbul Bilgi Üniversitesi

TÜSEV
Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı
Third Sector Foundation of Turkey

Tüm hakları saklıdır.

Bu yayının hiçbir bölümü, Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı'nın (TÜSEV) izni olmadan herhangi bir yöntemle çoğaltılamaz.

Sivil Toplumun Türk Medyasındaki Yansıması

1. Giriş

i- Amaç

Sivil Toplum Kuruluşları'nın (STK) Türk mediasındaki yansımasını irdelemek ülkedeki medya araştırmaları açısından son derece yeni bir adımdır. Sivil Toplum Endeksi Projesi'nin (STEP) medya tarama çalışması bu anlamda önemli olduğu kadar öncü bir araştırmadır. STK'ların Türk yazılı ve görsel medya kanallarında ne kadar, hangi temalar altında ve nasıl yer bulduğunun irdelenmesi bu araştırmanın temel hedefidir. STK'ların, medyadaki görünürlüğü kadar ne tür bir ışık altında yansıtıldığı da Türkiye'nin demokrasi yolunda önemli bir bilgi taşı niteliğindedir.

ii- Yöntem

Çalışmanın ilk aşaması, STEP metodolojisini sağlayan CIVICUS tarafından belirlenmiş ölçütlere denk düşen medya kanallarını belirlemek olmuştur. Medya tarama çalışması, 16 Nisan – 16 Haziran 2005 tarihleri arasında ulusal ve bölgesel düzeyde yayın yapan yazılı ve görsel medya kanallarının her gün taranması ile gerçekleştirilmiştir. Tarama çalışmasına dâhil edilen ulusal ve bölgesel yayın yapan medya kanalları aşağıda sıralanmaktadır:

Ulusal Yayın Yapan Medya Kanalları:

- Hürriyet Gazetesi
- Zaman Gazetesi
- Cumhuriyet Gazetesi
- TRT 1
- Kanal D

Bölgesel Yayın Yapan Medya Kanalları:

- Karadeniz Gazetesi
- Olay Gazetesi (Güneydoğu Anadolu)
- Bursa Hâkimiyet Gazetesi (Marmara)
- Yeni Asır Gazetesi (Ege Bölgesi)'dir.

Yukarıda belirtilen medya kanallarının seçilmelerinde göz önüne alınan kriterler;

- satış miktarları (tirajlar),
- ekonomik yapıları,
- siyasal yelpazedeki konumlarıdır.

Tarama çalışması süresince ulusal Türk basınında toplam tiraj 4.800.000 olarak göze çarpmaktadır. Aynı zaman diliminde 34 belli başlı gazete içinde;

- *Zaman* 516.000 tirajıyla 2.,
- *Hürriyet* 504.000 ile 3. ve
- *Cumhuriyet* 57.000 ile 13. sıradadır.

Bölgesel yayın yapan medya kanalları ise aşağıdaki tirajlara ulaşmıştır:

- *Yeni Asır* 50.000
- *Karadeniz* 9.000
- *Bursa Hâkimiyet* 7.450
- *Olay* 1.500

Bu üç gazete sadece tiraj kriterine bakıldığında toplam satışın % 22,43'üne denk düşmektedir. Bölgesel Gazeteler ise toplamda %1,5 gibi bir orana sahip olmuştur.

Yazılı Medya Kanalları:

i- *Zaman* Gazetesi; ABD’de yaşayan ve yakında Türkiye’ye döneceği söylenen Fethullah Gülen’in Nur cemaatine sesini duyurmak için kullandığı İslamcı-muhafazakar çizgide bir gazetedir. Bu cemaatin lideri olan Gülen bu gazetenin yanı sıra fikirlerini 25 radyo ve 1 televizyon kanalı (Samanyolu TV) ve *Zaman* gazetesinin, Aksiyon ve Sızıntı dergilerinin de içinde bulunduğu Feza Yayıncılık yoluyla kitlesine ulaştırmaya çalışmaktadır.

Fethullah Gülen 25 milyar doları bulduğu iddia edilen malvarlığı ile 5 kıtaya yayılan yüzlerce okul, üniversite, kurs ve öğrenci yurdu, on binlerce öğrencisi, devlet destekli vakıfları ve sermayesi milyarlarca doları bulan şirketleri ile ilginç bir portre çizmektedir. Bu gücüne rağmen Gülen ve Said-i Nursi’nin takipçileri devleti karşılığın almamak için büyük gayret göstermekte ve sürekli “şeriat düzeni” isteyenler ile aralarına kalın çizgiler çekmeye çalışmaktadır. İşte *Zaman* gazetesi de bu ılımlı olma çabasının bir ürünüdür. Son iki yılda satış rakamları, başarılı sayfa düzeni ve internet gazeteciliğinde öncülük yapması açısından basın piyasasında kendine sağlam bir yer edinmiştir. Bu gazetenin seçilmesi İslami kesimin temsili anlamında büyük önem taşımaktadır.

ii- *Hürriyet* Gazetesi; 1948 yılında yayın hayatına başlamış ve Sedat Simavi’nin önderliğinde Türk basınına önemli yenilikler getirmiştir. Spor basınının canlılığı ve fotoğraf kullanımı ile *Hürriyet* Gazetesi Türk basınındaki ağırlıklı yerini daha o dönemlerde hissettirmeye başlamıştır. Bugün *Hürriyet*, Doğan Medya Holding’in bastığı pek çok gazetenin içinde en büyüğü ve en etkilisidir. Aydın Doğan’ın Türk medyasında etkinliği ve basında tekelleşme eğilimi yoğun bir biçimde tartışılrsa da, teknolojik olanakları, yurtiçi ve yurtdışı dağıtım hizmetleriyle *Hürriyet* Türkiye’nin başat gazetesi sayılmaktadır. Okuyucu profili çok geniş bir yelpazeye yayılmaktadır. Politikacılardan, işadamlarına, öğrencilerden ev kadınlarına kadar *Hürriyet* tam bir popüler kitle gazetesi olmayı başarmıştır. Devlete ve askere yakın köşe yazarlarıyla gündemi belirleme gücüne sahiptir. Dolayısıyla *Hürriyet*, Türk medyasına ilişkin yapılan her araştırmada dikkate alınması gereken bir unsur olmaktadır.

iii- *Cumhuriyet* Gazetesi; 1924’te kurulan ve yıllardır değişmeyen, simgeleşmiş köşe yazarı kadrosuyla tirajının düşük olmasına rağmen hala özellikle askeriye, diplomasi ve üniversite çevrelerince dikkatle izlenmekte ve referans alınmaktadır. Kimi zaman Türkiye’nin en eski, ortanın solunda olan partisi CHP’nin adeta yayın organı olarak görev yapması eleştirilmiştir. Ancak muhalif dokusunu kaybetmeyerek ve yıllarca holdingleşme eğilimi gösteren Türk basınından kendini soyutlayarak saygın bir yer edinmiştir. İçeriğini daima laiklik-şeriat ikilemi üzerinden hazırlayan gazete için en büyük tehlike Atatürk’ün kurduğu laik düzenin şeriat düzeni ile yerle bir edilmesidir. Dolayısıyla hemen hemen her ulusal ve uluslararası konuya bu dar prizmadan bakar. Amerika ve küreselleşme karşısı olduğunu gizlemez.

iv- *Yeni Asır* Gazetesi: 1895 yılında kurulmuş yaklaşık 55.000 okuyucu kilesi ile Ege Bölgesi’nde oldukça geniş bir okuyucu yelpazesine sahip günlük siyasi bir medya kanalıdır.

v- *Karadeniz* Gazetesi: 1980 senesinde kurulan ve bugün 9.000 okuyucu kitlesine ulaşan Karadeniz Bölgesi’nde yerel düzeyde yayın yapan günlük bir siyasi gazetedir.

vi- *Bursa Hakimiyet* Gazetesi: 1974 yılında kurulmuş 8.000 okuyucu kitlesi ile Marmara Bölgesi’nde günlük yayın yapan bağımsız bir siyasi gazetedir.

vii- *Olay* Gazetesi: 2001 yılında kurulmuş olan gazete yaklaşık 2.000 okuyucu kitlesine sahip bir medya kanalıdır.

Görsel Medya Kanalları:

i- Kanal D; 1992 yılında Doğan Yayın Holding tarafından kurulan Kanal D hisselerinin %20'si 2005 yılı Haziran ayında 150 milyon dolara Deutsche Bank'a satılmıştır. Aydın Doğan'ın başında bulunduğu holding Kanal D ve CNN Türk'ten oluşan iki ulusal kanal ve Dream TV Müzik Kanalı'nın içinde bulunduğu dört kablolu TV ile üç radyo kanalı ve prodüksiyon şirketi ANS Production'ı içermektedir. Doğan Holding, Türkiye'nin toplam TV-Radyo reklam pazarında yüzde 29 pazar payı ile lider konumdadır.

45 dakika ile bir saat arasında değişen ve saat 19:00'da başlayan haber bültenlerinde 45-50 tane haberi izleyicilere sunmaktadır. Bu haber sunumunda kuşkusuz reyting kaygısı önemli bir rol oynamakta ve bu kaygı da kimi zaman habercilik ilkelerinden ödün vermekle sonuçlanabilmektedir. Haber kanallarının saat başı ayrıntılı, yorum ve analizlere yer vererek incelediği konular satırbaşları ile geçilmekte ve popülist bir yaklaşımla daha sansasyonel haberlere ağırlık verilmektedir. "Sokaktaki insanı" yakından ilgilendirdiği düşünülen yaşama ait "hafif" haberler, Kanal D gibi pek çok özel kanal haber bülteninin içeriğini oluşturmaktadır.

Özel kanallar haber sunucularını özenle seçmekte, onları yıldızlaştırmakta ve haber bültenlerini de diğer programlar gibi eğlencelik hale getirmeye çaba göstermektedirler. Kanal D bu politikayı en yoğun olarak uygulayan kanallardan biridir. Popüler diziler ve filmlerin arasına sıkıştırılan ana haber bülteni, aslında habere ilgi duymayan kitleleri de ekran başına çekmeyi hedeflemektedir.

ii- TRT 1; Kamu yayıncılığı özellikle 1990'lü yılların başında özel televizyonların kurulmasından önce son derece önemli bir rol oynamaktaydı. Alternatifin olmadığı bir yayıncılık ortamında TRT haberciliği yıllarca kendi geleneklerini oturtmuştu. Öte yandan TRT'nin hala sıkı sıkıya bağlı olduğu Ankara-merkezli, protokole bağlı habercilik anlayışı çağdaş ve dinamik habercilik eğilimlerinin dışına düşmektedir. Bu tür kuru bir protokol haberciliği yıllar sonra tepki olarak, özel televizyon haberciliğini tam uç bir eğlencelik noktasına sürüklemiş, "TRT'ye benzememek" bir erdem sayılmıştır. Ancak yine de özellikle TRT 1 halen Türkiye'nin her köşesine ulaşma avantajına sahiptir ve TRT 1 haberleri bu nedenle araştırma kapsamına alınmıştır.

2. Araştırma Bulguları

Bu bölümde tanımsal değişkenlerin analizinde öne çıkan bulgular incelenecektir. Dört ana başlıkta toplanacak bulguların yer aldığı;

- Genel Çerçeve başlıklı ilk bölümde, STK'ların medyadaki görünürlük seviyesi ve durumu ele alınacaktır.
- Konusal Ayrışmayı içeren ikinci bölümde ise STK'lardan bahsedilirken üzerinde yoğunlaşılan temalar mercek altına alınacaktır.
- Coğrafi Odak bölümü, sivil toplum aktörlerini ve STK göstergeler listesinden seçilmiş olan STK'larla doğrudan ilgisi bulunan konuları kapsayacaktır.
- Sivil Toplum Aktörleri ve Konular'ı inceleyen dördüncü bölüm ise STK'ların ve sivil toplum aktörlerinin medyadaki olumlu ya da olumsuz imajları üzerine bir analizden oluşacaktır.

2.1. Genel Çerçeve

Sivil toplumun medyada ne sıklıkta yer aldığı ve görünürlüğü üzerine bir değerlendirmenin yapılacağı bu ilk bölümde dikkati çeken bulgulara göre:

- **Cumhuriyet Gazetesi % 31,61 ile STK'lara en çok yer veren yayın organıdır.**

- STK haberlerinin % 70'ten fazlası, ulusal yayın yapan üç gazete, Cumhuriyet, Hürriyet ve Zaman Gazeteleri'nde yayınlanmıştır.
- Tarama çalışması sonucu ulaşılan 2041 STK haberi arasında bölgesel düzeyde yayın yapan dört gazetenin payı % 24,24'tür.
- Bölgesel düzeyde STK haberine en çok yer veren yayın organı Karadeniz Gazetesi'dir.
- STK'lar en çok yazılı basında yer almaktadır.
- Tüm haberlerin yarısından çoğu (% 58,75) üçüncü önem sırasıyla okura/izleyiciye aktarılmıştır. Köşe yazılarında ise bu oran son derece düşüktür (% 5,22).
- Cumhuriyet Gazetesi, köşe yazılarında STK'lara en çok yer veren gazetedir.

i- STK haberlerinin yayınlanma oranı

Araştırma sürecinde taranan toplam 2041 haberin genel yüzdelik dağılımlarına bakıldığında Cumhuriyet gazetesi % 31,61 (636 adet haber) ile STK'ya en fazla yer veren medya kanalı olmuştur. Cumhuriyet'i % 24, 65 ile Zaman (496 adet haber) ve % 15, 11 ile Hürriyet (304 adet haber) gazeteleri izlemektedir. Cumhuriyet'in sosyal demokrat, işçi haklarını ve sendikalaşmayı savunan bir yayın politikası izlemesi dolayısıyla bu yüksek oran şaşırtıcı olmamıştır. Bu üç ulusal gazetenin STK haberleri toplamının, tarama çalışmasına dahil edilmiş tüm yayın organlarının toplam STK haberlerine oranının % 70'ten fazla bir sayıya denk düşmesi televizyon haberciliği açısından ilginç bir anekdotur.

Kanal D bütün STK haberlerinin sadece % 2,49'unu alırken TRT 1 % 1,89 gibi bir oranda kalmıştır. Bu oran, bize ilk bakışta televizyon haber içeriklerindeki magazinleşmeye (tabloidleşme) işaret etmektedir. Özel televizyon haberciliğinde reyting kaygısı sonucu, eğlenceyle bilgilendirme arasındaki çizginin incelenmesi hatta kimi zamanlarda ortadan kalkması, sivil toplum bilincini dışlayan bir yayın politikasına neden olmaktadır. TRT 1 özelinde ise haberler daha çok protokol haberciliği ile sınırlıdır ve STK haberleri ana bültenlerde kendine fazla yer edinememektedir (bkz. Tablo I).

STK'lara ayrılan 2041 haberde bölgesel yayın yapan dört gazetenin payı % 24,24' tür ve her bir gazetenin oranı televizyon haberlerinden fazla olarak göze çarpmaktadır (bkz. Tablo I).

Genel Dağılım		
Medya Kanalı	Haber Adedi	%
Bursa Hâkimiyet	119	% 5,91
Cumhuriyet	636	% 31,61
Hürriyet	304	% 15,11
Kanal D	50	% 2,49
Karadeniz	152	% 7,55
Olay	88	% 4,37
TRT 1	38	% 1,89
Yeni Asır	129	% 6,41
Zaman	496	% 24,65

Tablo I

Medya kanallarının yazılı ve görsel ayrımında da bu fark çarpıcıdır. Toplam yazılı basının oranı 1924 haber adediyle % 95,63 iken görsel medya kanalları olarak televizyonlar sadece 88 haberle % 4,37 olarak görünmektedir (bkz Tablo II).

Medya Türü Dağılımı		
Medya Türü	Haber Adedi	%
Yazılı Basın	1924	% 95,63
Televizyon	88	% 4,37

Tablo II

ii- STK haberlerinin önem sırası:

İlk bölümde belirtilen oranların genel dağılımlarından sonra bu haberlerin hangi önem sırasıyla verildiği de irdelenmeye değerdir. Taranan haberlerin veri tabanına girişi esnasındaki kodlama sürecinde kullanılan “önem puanları”, gazeteler ve televizyonlar için aynı mantık çerçevesinde uygulanmıştır. Her bir gazetenin önem puanı, okurlarının ilgisine göre gazetelerde en çok okunan sayfalara göre belirlenmiş verilere dayanmaktadır. STK haberlerinin STEP veri tabanına kaydedilmesi esnasında önem puanları olarak, en çok okunan ilk üç sayfa/bölüm ile köşe yazarları esas alınmıştır.

Önem puanları:

Gazeteler için birinci sayfa haberleri her zaman fazla önem taşıırken, onu izleyen önem sıraları her gazeteye göre farklılık göstermektedir.

Zaman Gazetesi'nde diğer bütün gazetelerde olduğu gibi birinci sayfa, en çok okunan sayfadır. İkinci en çok okunan sayfa “şehir” başlığını taşıırken üçüncü de “gündem” başlığı altındaki tüm iç politika ve ulusal haberleri kapsamaktadır. Bir tek önem puanına ulaşmak için birden fazla sayfa taranmaktadır.

Hürriyet Gazetesi'nde ikinci önem puanı “insan ve toplum” başlığı altında uzanan beş sayfalık bir dilimdir. Aynı gazetede onu izleyen önemdeki sayfalar ekonomi sayfalarıdır.

Cumhuriyet Gazetesi'nde ilk sayfadan sonra *Hürriyet* gazetesiyle örtüşen bir puanlama sistemi bulunmaktadır.

Yeni Asır Gazetesi'nde 1., 3. ve 5. sayfalar en çok okunan ilk üç sayfa iken;

Karadeniz Gazetesi'nde ilk 3 sayfa;

Bursa Hakimiyet ve *Olay* Gazetelerinde 1., 3. ve arka sayfalar en çok okunan sayfalardır.

STK haberlerine verilen önceliği belirleyebilmek için başvurulan son ölçüt ise köşe yazılarıdır. Okuyucu kitlesini yönlendirmesi bakımından köşe yazılarında STK'lara yer verilip verilmediğini irdelemek de sivil toplumun medyadaki yansımaları daha net görmeyi sağlayacaktır.

Televizyonlar içinse haber sıralaması önem açısından esas alınmıştır. Buna göre, TRT 1 ve Kanal D haber bültenlerinde, yayınlanma sırasına göre STK haberlerinin önceliği hakkında bir izlenim edinilmiştir.

Bu yöntem ışığında *STK haberlerinin yalnızca % 17,98'i, hem gazeteler hem de televizyon kanallarında birinci önem sırasıyla verilmiştir*. İkinci önem sırasıyla sunulan haber oranı % 18,05 iken, tüm haberlerin yarısından çoğu (% 58,75) üçüncü önem sırasıyla okura/ izleyiciye aktarılmıştır. *Köşe yazılarında ise bu oran son derece düşüktür (% 5,22)*.

Bu genel önem sıralaması STK'ların haberlerde kendisine yer bulmasına karşın yoğunlukla ikincil ve üçüncül önemde sunulduğuna işaret etmektedir.

Köşe yazıları Türk basınının vazgeçilmez unsurlarından biridir ve kimi köşe yazarları Türk basınında haber kaynakları ve yakın ilişkide buldukları devlet kademeleri dolayısıyla gündem yaratma ve kitleleri etkileme gücüne sahiptir. Araştırmada köşe yazılarında STK haberlerinin düşük bir yüzdeyle yer alması *köşe yazarlarının gündemi etkileme gücünün, sivil toplum idealleri lehine kullanılmadığının göstergesi* olarak algılanabilir (bkz. Tablo III).

Önem Puanları Yüzdesi		
Önem Puanı	Adet	%
1	265	% 17,98
2	266	% 18,05
3	866	% 58,75
Köşe yazısı	77	% 5,22

Tablo III

iii- Haber türlerine göre dağılım:

Sivil toplum kuruluşlarıyla ilgili 2041 haberin, STEP metodolojisinde ele alınan haber türlerine (bkz. Ek 1. Haber Türü) göre dağılımına bakılırsa kuşkusuz *en yüksek oranın haber ve kısa haber türlerine ait* olduğu görülmektedir (yaklaşık % 90). Onu izleyen diğer tür ise % 8,5 ile köşe yazılarıdır. Burada altı çizilmesi gereken nokta, haber türleri yüzdesi içerisindeki köşe yazısı oranı (%8,5) ile 2041 haberin önem puanı arasındaki köşe yazısı oranının (% 5,22) doğal olarak birbirinden farklı olacaktır.

Araştırma kapsamına dâhil edilen karikatür, başyazı, haber analizi, kamuoyu araştırması, röportaj, okur mektupları türlerinin oranı, haber türleri yüzdesi içerisinde, dikkate alınmayacak ölçüde düşüktür. Tek tek medya kanallarında bu türlerin dağılımı bizlere daha net bir görüntü vermektedir. Örneğin, *Cumhuriyet köşe yazılarında STK haberlerine en çok yer veren gazete olarak öne çıkmaktadır*.

Haber Türü Medya Kanalı									
Medium	Haber	Kısa Haber	Karikatür	Başyazı	Köşe Yazısı	Haber Analizi	Röportaj	Okur Mektupları	Diğer
Bursa Hakimiyet	99	15			6				
Cumhuriyet	316	235	1	2	82	1			
Hurriyet	127	112			56	1		2	6
Kanal D	50								
Karadeniz	109	38			2		2		1
Olay	62	24		1			1		
TRT 1	38								
Yeni Asır	67	44		1	17				
Zaman	229	249	1		9	4	4		

Tablo IV

Bölgesel düzeyde yayın yapan gazeteler arasında Karadeniz Gazetesi, STK haberlerine en çok yer veren gazete olduğu gibi, bu başlık altında gazetede, en çok 'haber' türüne yer verildiği görülmektedir. Bursa Hakimiyet Gazetesi, her ne kadar sayıca oldukça az olsa da, köşe yazısına diğer bölgesel düzeydeki gazetelerden daha fazla yer vermiştir.

2.2. Konusal Ayrışma

Bu başlık altında Türk medyasında STK haberlerinin hangi konular çerçevesinde yansıtıldığı irdelenecektir. Bu bölümde altı çizilebilecek başlıklar şunlardır:

- **Medya kanallarında yer alan STK haberlerinin çoğu 'Ekonomi'yle ilintili konulardır. Diğer iki konu sırasıyla; savunuculuk ve eğitim'dir.**
- **Ekonomi haberlerinin en yoğun olduğu gazete Hürriyet Gazetesi'dir.**
- **Zaman Gazetesi, haber dağılımını daha genel yaymış ve daha geniş bir yelpazeden STK haberlerine yer vermiştir.**
- **Savunuculuk haberleri Cumhuriyet Gazetesi'nde önde gelmektedir.**
- **Bölgesel yayın yapan gazeteler, daha çok STK'lar hakkında toplantı, işbirliği gibi genel konulara değinmişlerdir.**

2.2.1 Ana Temalar

i- Haber konuları

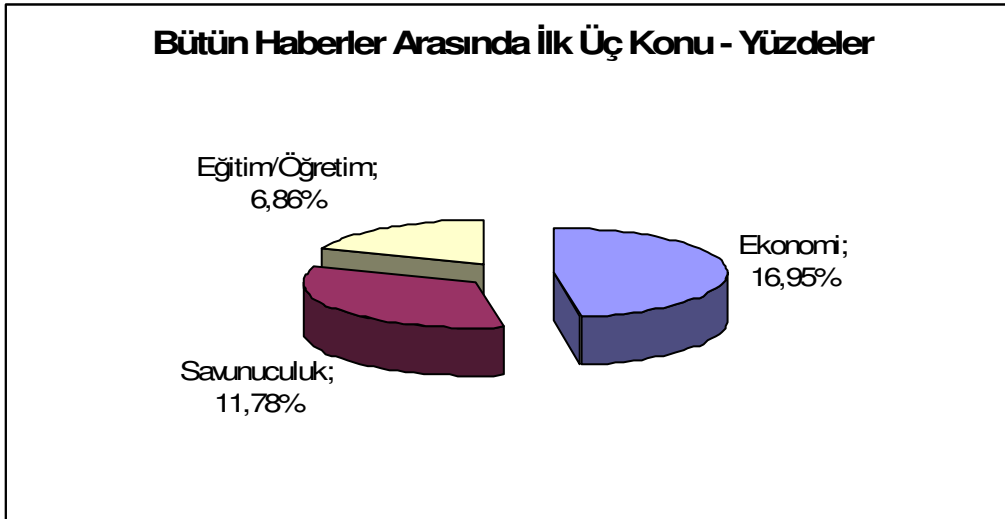
Medyaya yansıyan STK haberlerinin genel anlamda hangi temalar üzerinde yoğunlaştığı ve nasıl bir dağılım gösterdiği araştırma düzleminde son derece önem taşımaktadır. Üçü de tamamen farklı siyasal duruşu temsil eden günlük ulusal gazetenin, 4 yerel gazetenin ve biri kamu biri özel televizyon kanalının toplamının en fazla üzerinde yoğunlaştığı konular kuşkusuz öncelikle 'Ekonomi' kategorisine giren kurumsal haberler, mali ve sanayiye ilişkin konulardır.

Ekonominin ve enflasyon tartışmalarının ülkenin kuruluşundan bu yana yurttaşları en fazla ilgilendiren konular olduğu düşünüldüğünde hiçbir medya kanalının, politik duruşu ne olursa olsun bu konulara ilgisiz kalamayacağı muhakkaktır. Dolayısıyla ülkeler arasındaki ticari anlaşmaları da kapsayan ve geniş bir yelpazede incelenen “*Ekonomi*” kategorisi, beklenildiği üzere, STK haber konuları alanında önde yer almıştır.

Bu temayı takip eden ve her türlü toplu eylem, direniş, protesto ve mitingi içine alan herhangi bir hakkın ve dava için '*Savunuculuk* (advocacy)' konusu da STK prizmasından en fazla sunulan konulardandır.

Sivil toplum hareketinin ivme kazandığı '*Eğitim*' alanında da haberlerin fazla olması kaçınılmazdır. Özellikle kırsal bölgede kız çocuklarının okula gönderilmesi için verilen çabaların, alternatif eğitim kamplarının, eğitime destek veren vakıfların ve örgütlerin aksayan resmi eğitim politikalarına destek verme çabasının medyada bulunduğu yer sevindirici boyuttadır. Buna karşılık yine aksayan pek çok konunun sivil toplum bilinci çerçevesinden verilmemiş olması düşündürücüdür.

Aynı tavır insan hakları temasında da görülmektedir. Avrupa Birliği'ne girme çabalarının yoğunlaştığı ve demokratikleşme atılımlarının yapıldığı *Türkiye'de insan hakları teması çerçevesinde sivil toplum çabaları, medyada ancak %1,5'lik bir yer bulabilmektedir*. Bunun yanı sıra adalet sistemi ve ulusal politikaya ilişkin STK haberleri toplam %10'luk bir dilimi oluştururken STK'ların kendi içindeki koordinasyonuna ve ağ oluşturmalarına ilişkin haberler tek başına bu orana yaklaşmaktadır (% 8,95).

Buna ek olarak bir dönem yoğun olarak medya kanallarına yansıyan yolsuzluk, rüşvet ve dolandırıcılık haberlerinin STK prizmasından da olsa % 0,5 gibi bir orana kadar gerilediğini görmekteyiz. Benzer olarak % 0,5 ve % 4 arasında değişen düşük oranlarda dağılım gösteren cinsel kimlik, cinsiyet ayrımcılığı ve cinsiyet meseleleri, ırkçılık, çocuk hakları ve çocuk istismarı gibi konuların ise yazılı ve görsel medyada pek de fazla yer almadığı açıktır (bkz. Tablo V).

Konu Dağılımları		
Konu	Adet	%
Ekonomi	341	% 16,95
Politika (Uluslararası)	59	% 2,93

Konu Dağılımları		
Konu	Adet	%
Uyuşmazlık Çözümü	21	% 1,04
Doğal Afetler	9	% 0,45
Savaş	4	% 0,20
Savunuculuk	237	% 11,78
Suç	70	% 3,48
Yolsuzluk	10	% 0,50
Adalet Sistemi	101	% 5,02
Ulusal Politika	123	% 6,11
Yerel Yönetim	33	% 1,64
İşçi, İşsizlik	50	% 2,49
Eğitim/Öğretim	138	% 6,86
Barınma	0	% 0,00
Sağlık	77	% 3,83
Sürdürülebilir Kalkınma	105	% 5,22
Kurumsal Sosyal Sorumluluk	57	% 2,83
Yoksulluk	12	% 0,60
Hizmet Dağılımı/Refah	6	% 0,30
Toprak	0	% 0,00
Tarım	37	% 1,84
İnsan Hakları	29	% 1,44
İrkçilik	5	% 0,25
Göç/Mülteciler	6	% 0,30
Cinsiyet Meseleleri	23	% 1,14
Cinsellik/Cinsel Haklar	0	% 0,00
Çocuklar	22	% 1,09
Kitle İletişim Araçları	32	% 1,59
Sanat, Eğlence, Yaşam	53	% 2,63
Kişilikler, Profiller	28	% 1,39
Kültür, Din, Dil, Gelenek	74	% 3,68
Gönüllülük	17	% 0,84
Spor	7	% 0,35
Terör ve Terörizme Karşı Savaş	11	% 0,55
Sivil Topluma Özgü Konular	180	% 8,95
Diğer	35	% 1,74

Tablo V

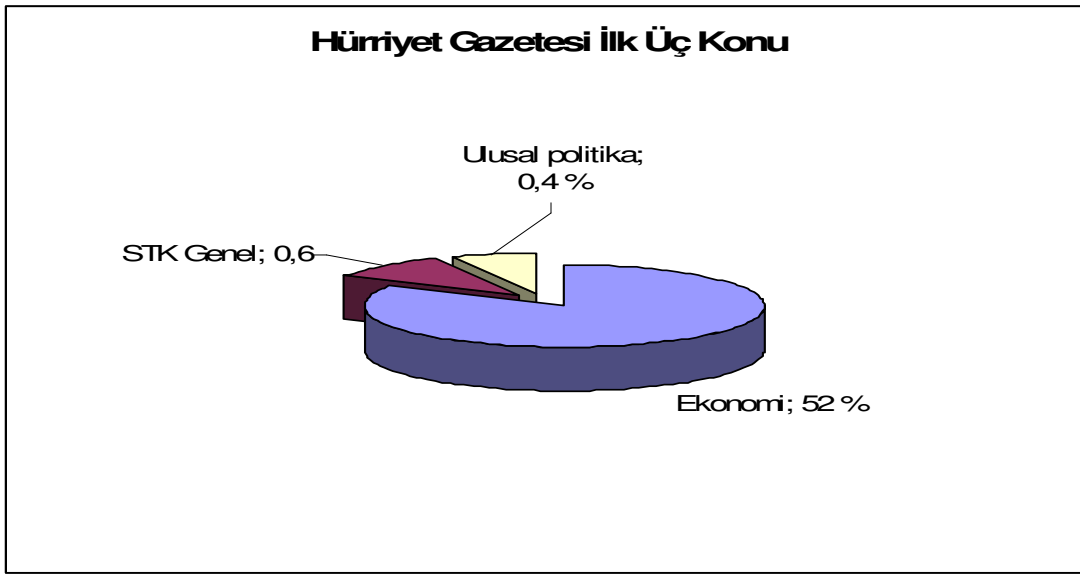
ii- Haber konularının medya kanallarına dağılımı

STK haber konularının medya kanallarına dağılımı ise bizlere STK'ların hangi konular çerçevesinde hangi gazete ve televizyonlarda yer aldığını daha net biçimde sunmaktadır. Bu verilerde gazetelerde

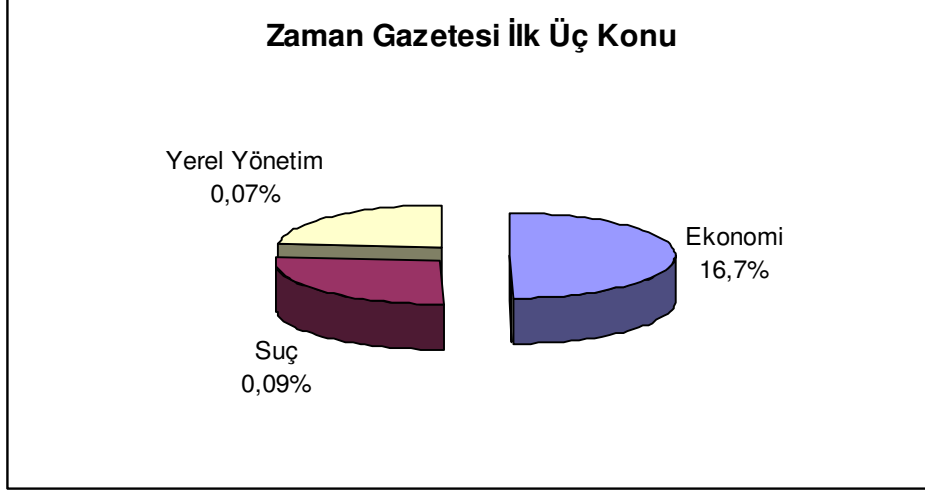
yoğun olarak yer alan konular dışında medyada hiç yer bulamayan konular da STK'ların medyadaki yansımalarının netleşmesine katkıda bulunmaktadır.

Popüler medyanın en fazla referans verilen gazetesi olan *Hürriyet'e bakıldığında 304 STK haberinin 158'inin yani %52'sinin "Ekonomi" başlığı ile kurumsal haberlere ayrıldığı görülmektedir.* Diğer konular ise % 0,5 ila % 6 arasında değişen oranlarla dağılmaktadır. Neo-liberal politikaların savunulduğu bir gazete için bu şaşırtıcı sayılmazken STK özelinde bazı temaların adeta yok sayılması ilginçtir. Özellikle protesto ve gösterileri kapsayan savunuculuk konusundaki STK haberleri *Hürriyet'ten sadece % 1,3'lük bir ilgi görmektedir.*

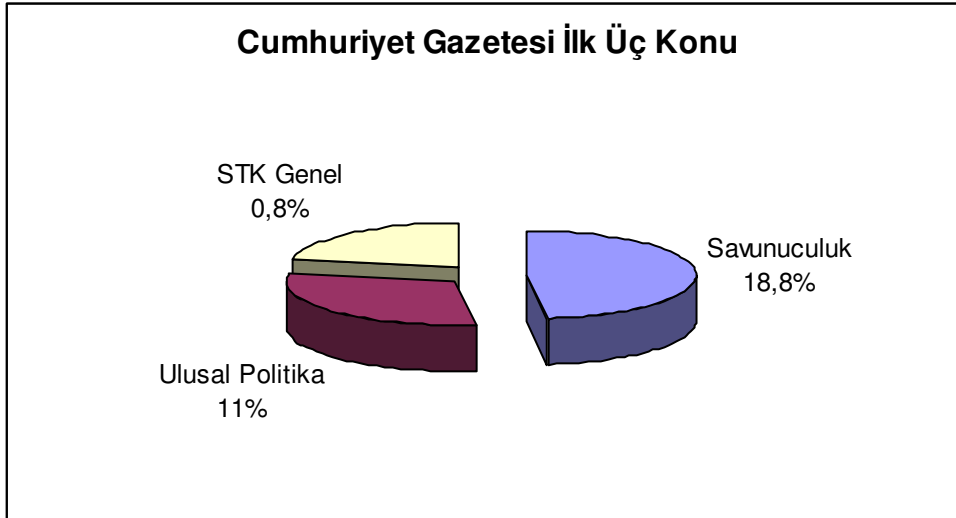
Hürriyet gazetesinde hiç yer bulamayan STK temelli temalar doğal afetler, devletlerarası uyuşmazlıklar, yerel yönetimler, ırkçılık, göç ve mülteciler, çocuklar, kitle iletişim araçları ve ifade özgürlüğü konularıdır.

Genel olarak "Ekonomi" konusu Zaman gazetesinde de ilk sırayı (%16,7) alırken Hürriyet'teki baskın oran bu gazetede görülmemektedir. Gazete, haberlerin çoğunu ekonomi konularına ayırmadığı gibi STK haber konularında daha geniş bir yelpaze yakalayabilmiştir. Bu da bir yer de, Hürriyet Gazetesi'yle kıyaslandığında sivil toplumun çeşitliliğini daha çok yansıtabildiğini göstermektedir. Bu ilk üç konu dışında Sürdürülebilir Kalkınma, Kurumsal Sosyal Sorumluluk ve yoksulluk konularına da sıklıkla yer verilmiştir. Zaman Gazetesi'nde hiç değinilmeyen konulardan biri de cinsiyet eşitliği konusundaki yasalar, cinsiyet eşitliğini savunma, cinsiyet ayrımcılığına karşı olmayı içeren Cinsiyet Meseleleri'dir.

Savunuculuk konusu tahmin edileceği üzere sosyal demokrat Cumhuriyet gazetesinde en büyük payı (%18,8) üstlenmiştir. Gazete Ekonomi konusuna toplam STK haberlerinin % 3,6'sını ayırmaktadır. Cumhuriyet ve Zaman gazetelerinde temalar arasındaki oran dağılımları büyük farklılıklar göstermemekte ve % 0,5 ila % 18 arasında gidip gelmektedir. Ancak Cumhuriyet gazetesi beklenenin aksine adalet sistemi, yerel yönetimler ve özellikle yoksulluğu azaltma politikalarına ilişkin hiçbir STK haberine yer vermemektedir. Bu resme göre devletçi politikaları savunan Cumhuriyet gazetesi için STK haberleri sadece sendikalar, toplu sözleşme, direniş ve protestolar çerçevesinde oluşmakta ancak sivil toplum fikri farklı alanlara kayamamaktadır.

Bölgesel düzeyde yayın yapan medya kanallarında çoğunlukla 'STK Genel' başlığı altında yer alan haberlere yer verilmiştir. Buna göre Yeni Asır bu konuya, tarama çalışması süresinde STK'larla ilgili yayınladığı 130 haber arasında % 19 oranında yer vermiştir. Karadeniz Gazetesi'nde bu oran 132 STK haber arasında yer alan 25 haber ile yaklaşık % 19'dur. Bursa Hâkimiyet Gazetesi'nde tarama çalışması döneminde STK'larla ilintili olan 114 habere rastlanmış ve yine STK Genel başlığıyla yer alan haberler % 24 oranı ile bu gazetede ön planda yer almıştır.

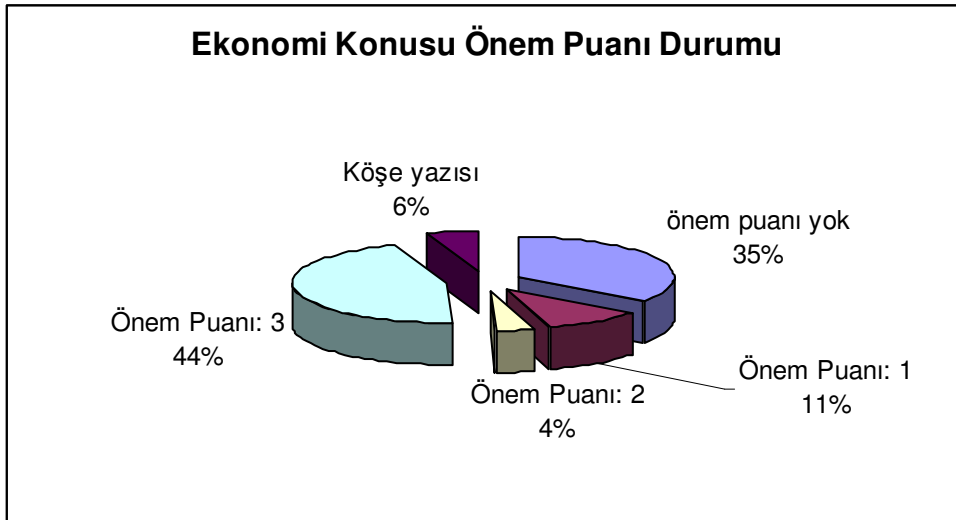
Olay Gazetesi tarama çalışması esnasında bazı günler erişim sorunu yaşanmıştır. Bundan ötürü, bu gazete ile ilgili çok sağlıklı bir sonuca varmak mümkün olamasa da bir öngörü edinebilmek mümkün olabilmektedir. Buna göre, Olay Gazetesi'nin en çok yer verdiği haberler % 17 ile savunuculuk konularında olmuştur.

Televizyon haber bültenlerinde yer olan STK merkezli haberlerin oranı son derece düşüktür. Örneğin TRT 1'de en yüksek orana sahip 'savunuculuk' konusunda 9 habere yer verilmiştir. Kanal D'nin en çok yer verdiği haber konusu ise 9 haber ile Sanat, Eğlence, Yaşam Biçimi başlığı altında yer alan sanat sergileri, yardım konserleri, müzayedelerdir. Dolayısıyla tematik oran dağılımı da ne yazık ki açıklayıcı olamamaktadır.

iii- Haber konuları ve önem puanları

Bu farklı temalardaki haberlerin gazetelerin hangi sayfalarına ve haber bültenlerinin kaçınıc sırasında yansydıkları medya kanallarının STK haberlerine verdikleri önemin de bir göstergesidir. **Verilerden ortaya çıkan ilk genel görünüm STK haberlerinin hangi konuda olursa olsun kendine birinci sayfalarda ve haber bültenlerinin ilk sıralarında yer bulamadığıdır.**

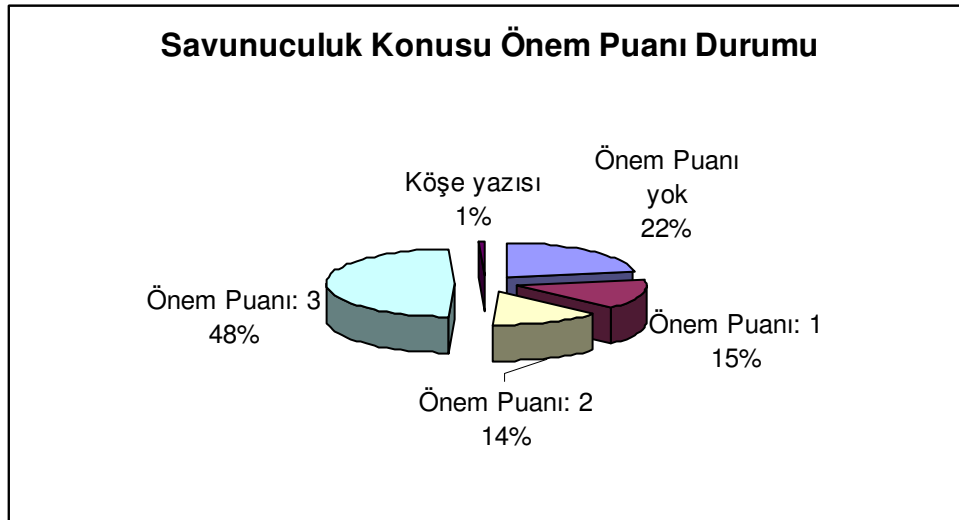
İç sayfalarda ve yoğun olarak *Hürriyet* ve *Cumhuriyet*'in ekonomi, *Zaman* gazetesinin ise iç gündem sayfalarında yer bulan STK haberleri, televizyon bültenlerinde ise üçüncü sıradan sonraya düşmektedir. İlk bakışta bu umut verici olmayan çıkarımı daha ayrıntılı incelemekte yarar vardır. Ulusal ve yerel yazılı basında en fazla yer bulan mali ve konularını kapsayan toplam "Ekonomi" haberlerinin % 10,5'u ilk sayfada yer alırken, yaklaşık % 45'i üçüncü önem puanıyla belirtilen iç gündem ve ekonomi sayfalarında yansıtılmıştır. Aynı konudaki STK haberlerinin ancak toplam % 6'sı köşe yazarları tarafından dile getirilmiştir.

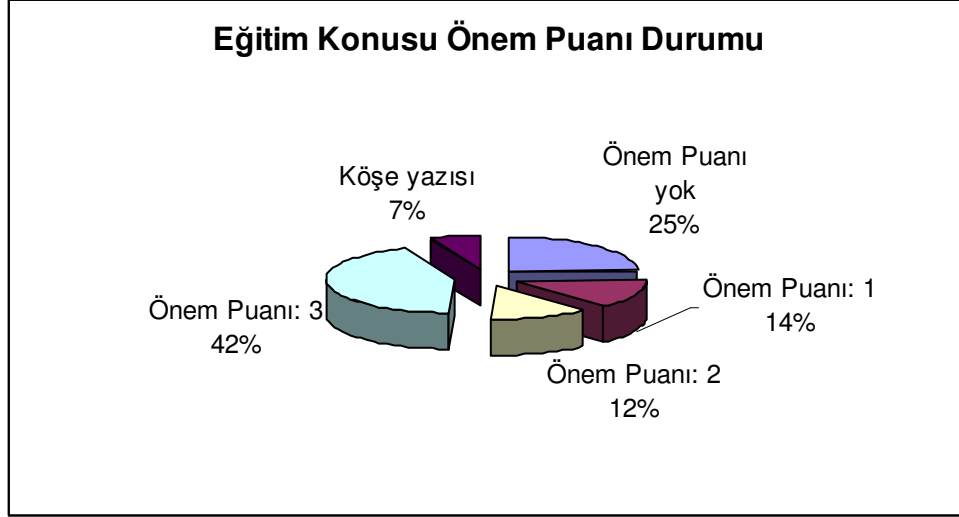

Bu noktada umut kırıcı sayılabilecek bir diğer husus da Türk yazılı basınında etkin olduğu varsayılan ve sayıca çokluğu ile hiçbir Avrupa basınında benzeri bulunmayan köşe yazarlarının sivil toplum fikrini paylaşma ve gerektiğinde sivil toplum ideallerine önderlik etme konularından ne kadar uzakta oldukları gerçeğidir. Köşe yazarlarının iş konularında STK'lara ayırdıkları % 6'lık oran yolsuzluk, insan hakları, cinsel haklar, gönüllülük ve yerel yönetim gibi konulara gelindiğinde yüzde sıfıra kadar inmektedir. Eğitim gibi önemli ve Türkiye'de tartışmalı bir konuda bile köşe yazarlarının ilgisi % 6,5 düzeyindedir.

Eğitim alanındaki STK haberlerinin ancak % 14'ü ilk sayfada kendine yer bulabilmektedir. Sivil toplum kavramının gelişmiş olduğu demokratik ülkelerde STK'larla adeta özdeşleşen insan haklarını savunan, çevre bilincini yaymaya uğraşan, yoksulluk, doğal afet ya da salgın hastalıklarla savaşan örgütler Türk basınında adeta hiç varlık göstermemektedir. **Göreceli olarak iç sayfalarda da olsa yer bulan STK haberleri genelde savunuculuk, eğitim, ulusal politika ve ekonomik kalkınma temalarında yoğunlaşmaktadır.**

2.3 Coğrafi Odak

STK haberlerinin hangi coğrafi odakları kapsadığı, bir başka deyişle haberlerin uluslararası, ulusal, bölgesel ya da kentsel olduğu da bizlere medyadaki STK haber dağılımı hakkında yeni bir bakış açısı sunmaktadır. Detaylara geçmeden önce, genel olarak ortaya çıkan tablo şöyledir:

- STK haberlerinin % 47,89'u ulusal odaklıdır.
- Kentsel ve bölgesel kimliklerin güçlü olduğu bölgesel gazetelerde bile yoğun bir ulusal habercilik eğilimi göze çarpmaktadır.
- Ulusal odaklı haberler arasında 'Ekonomi' haberleri başı çekmektedir. Ardından, Savunuculuk ve Ulusal Politika konuları gelmektedir.
- Uluslararası odaklı haberlerin pek fazla yer almaması, STK'ların uluslararası ilişkilerinin zayıflığına işaret etmektedir.
- Yerel düzeyde ön plana çıkan konu başlıkları sırasıyla; STK Genel, Savunuculuk ve Eğitim'dir.

i- Haber odağı

Ulusal ve yerel medya ayırımına gitmeksizin genel tablo bize ulusal yani Türkiye'ye ilişkin STK haberlerinin taranan haberlerin yarıya yakınına (% 47,89) temsil ettiğini göstermektedir. Bunu % 37,10 ile kentsel haberler, % 12,78 ile uluslararası odaklı haberler ve son olarak da % 2,29 ile bölgesel haberler izlemektedir.

Haber Odağı		
Odak	Toplam	%
Uluslararası	257	12,77%
Ulusal	964	47,89%
Bölgesel	46	2,29%
Yerel	746	37,06%

Tablo VI

Bu veriler, odakların medya kanalı bazında dağılımı ile daha ilginç bir görünüm kazanmaktadır. **Bursa Hakimiyet, Karadeniz, Yeni Asır ve Olay gibi kentsel ve bölgesel kimliklerin güçlü olduğu yerel gazetelerde bile yoğun bir ulusal habercilik eğilimi göze çarpmaktadır** (bkz Tablo VI). Tanımı gereği yerel kimliklerin öne çıkması beklenen bu gazetelerdeki ulusal haber öğeleri *Bursa Hakimiyet* gazetesinde % 35, *Karadeniz* gazetesinde % 16, *Olay* gazetesinde % 23 ve *Yeni Asır*'da % 15'tir. Bu oranlar bize **yerel ve bölgesel basının bile merkezietçi ve Ankara'ya bağlı yapısından kurtulamadığını** göstermektedir. Bu dört gazetenin hiçbirinde uluslararası düzlemde STK haberine rastlanmamaktadır.

Buna karşın bölgesel basında öne çıkan bir diğer nokta ise **kentlerle doğrudan ilgili haberlerin yöresel haberlerin önüne geçmesi ve hatta diğer odaklardan çok daha fazla oranlara sahip olmasıdır**. Bu gazetelerin bölgesel kimlik yerine tek tek şehir haberleri üzerinden bir aidiyet duygusu yaratmaya çalıştıkları söylenebilir. Örneğin, *Bursa Hakimiyet* gazetesinde kentsel odaklı STK haberlerinin oranı % 63 iken bölgesel haberler % 1'e dahi ulaşmamaktadır. *Karadeniz* gazetesi adındaki vurgudan da anlaşılacağı üzere bölgesel bir kimlik taşıırken haberlerin % 84'ü kent çıkışlıdır. Bölgesel STK haberleri ise yüzde sıfır olarak görünmektedir. Aynı görüntü *Olay* ve *Yeni Asır* gazeteleri için de geçerlidir. Ancak *Yeni Asır* "Egeli" kimliğini diğer bölgelerden daha fazla öne çıkaran bir habercilik anlayışı geliştirerek STK haberlerini % 18 oranında bölgesel odaklı sunarken kentlere ilişkin haberleri de % 67,5 oranında yansıtmaktadır.

Ulusal medya kanallarına bakıldığında ele alınan üç gazetede de umulan biçimde ağırlığın ulusal odaklı olduğu görülmektedir. Bu oranların yüksekliği sadece gazetelere göre değişim göstermektedir. Örneğin *Cumhuriyet* % 52'sini ulusal odaklı STK haberlerine ayırırken *Zaman* % 54'ünü ve *Hürriyet* ise % 66'sını ulusal odaklı haberlere yer vermektedir. Ulusal basın, yerel ve kentsel çıkışlı sivil toplum çabalarını göz ardı etmektedir. Üç ulusal gazete içinde ***Cumhuriyet* gazetesi *Hürriyet* ve *Zaman*'dan daha fazla oranda bölgesel ve kentsel odaklı STK haberi sunmaktadır.**

Bunun yanı sıra ulusal basının da uluslararası odaklı haberlere bu denli uzak olması, ulusal haberleri perspektife oturtamama tehlikesini de beraberinde getirmektedir. Örneğin *Zaman* gazetesi sadece % 13 oranında uluslararası STK haberine yer verirken bu oran diğer iki gazetede biraz yükselerek *Hürriyet*'te % 20'ye ve *Cumhuriyet*'te % 18,5'a ulaşmaktadır (bkz. Tablo VII).

Coğrafi Odak				
Medya Kanalı	Uluslararası	Ulusal	Bölgesel	Yerel/Kentsel
Bursa Hakimiyet	2	41	1	75
Cumhuriyet	118	327	13	178
Hürriyet	60	200	1	43
Kanal D	5	38		7
Karadeniz		24		128
Olay		20		68
TRT 1	6	28		4
Yeni Asır		19	23	87
Zaman	66	265	8	157

Tablo VII

ii- Haber odağı-haber konusu

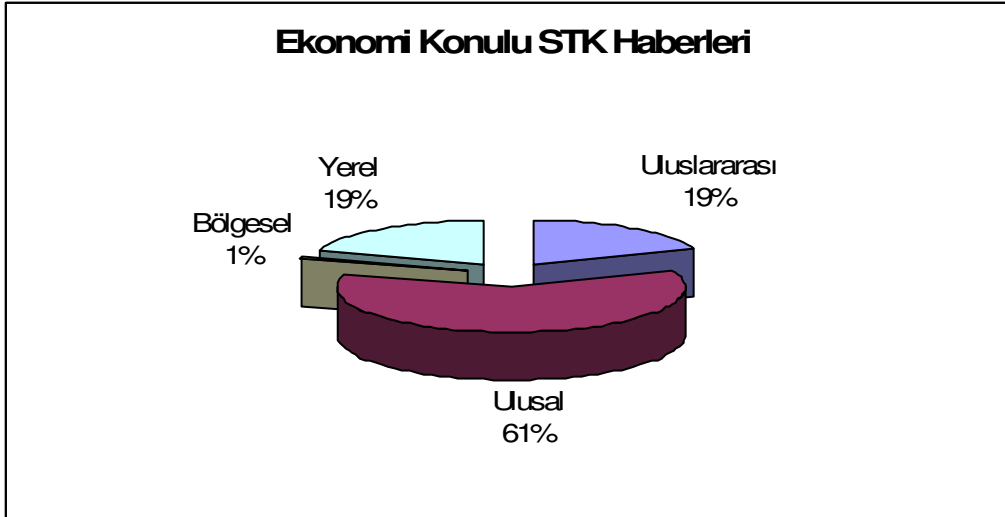
Konu bazında STK haberlerinin, coğrafi odaklara göre dağılımı ise az önceki analizi pekiştirmektedir. Genel portre hangi konuda olursa olsun STK haberlerinin nadir durumlarda ulusal sınırların dışına çıkıp uluslararası perspektifte yansıtıldığı yönündedir.

Ulusal odaklı haberler arasında 'Ekonomi' haberleri başı çekmektedir. Ardından, Savunuculuk ve Ulusal Politika konuları gelmektedir.

Uluslararası odaklı haberler arasında da 'ekonomi' konulu haberlerin ön planda yer alması medyanın ilgi odağını tanımlamada yararlı bir bilgidir. Buna göre, medya konu olarak Ekonomi'ye öncelik vermektedir; ancak haberlerin ulusal düzeyde daha çok çıkma nedeninin STK'ların uluslararası kuruluşlarla olan diyalog yetersizliğinden kaynaklanabileceğini hatırlatmakta fayda vardır.

Bölgesel odaklı STK haberleri yok denecek kadar azdır. ***Yerel düzeyde ön plana çıkan konu başlıkları sırasıyla; STK Genel, Savunuculuk ve Eğitim'dir.*** Bunun dışında eğitim, sağlık, tarım ve çevre politikaları gibi temalar tamamen ulusal boyutta tartışılmaktadır. Cinsiyet eşitliği, kitle iletişim araçlarına ilişkin konular, moda, sanat ve kültür olayları, ünlü kişiler, din ve dil konuları ulusal çerçeveden çok taşra/kent odağında yerel düzeyde yansıtılmaktadır.

Medya kanallarında en fazla yer bulan 'Ekonomi' haberlerinde bölgesel odak dikkate alınmamaktadır. Tahmin edileceği üzere ulusal odaklı yansıtılan 'Ekonomi' konulu STK haberlerinde, yerel odaklı STK haberleri uluslararası odaklı haberlerden biraz daha fazla yer bulmaktadır.

2.4 Sivil Toplum Aktörleri ve Konuları

Bu bölümde STK kategori listesinde ayrıntılı bir şekilde yer alan kuruluş türlerinin medya kanallarında hangi oranlarda yer aldığı irdelenecektir. Bu veriler bizlere STK haberlerinin üzerinde durduğu konulardan ziyade spesifik olarak STK türleri üzerine yorum yapmamızı sağlamaktadır. Kuşkusuz CIVICUS tarafından önerilen STEP STK kategori listesinde yer alan STK türlerinin, içerdikleri temalarla da örtüşmesi beklenmektedir.

- **Meslek oda ve birlikleri % 35 oranla medyada en çok yer alan STK'lardır. Haberlerin çoğu Cumhuriyet Gazetesi'nde yayınlanmıştır. Ancak, tüm medya**

kanallarının haberlerinde en yoğun olarak karşımıza çıkan STK türü de yine meslek ve iş örgütleridir.

- Sendikalar % 13 ile ikinci sırada yer almaktadır. *Cumhuriyet Gazetesi*, sendikalara yönelik haberlere büyük oranda yer vermektedir.
- İş adamı dernekleri, kooperatifler, kredi birlikleri vs. içeren 'Ekonomik çıkara dayalı birlikler % 11 oranla üçüncüdür. *Zaman Gazetesi* ve *Hürriyet Gazetesi*, bu alandaki STK'lara en çok yer veren iki medya kanalıdır.
- *Cumhuriyet* ve *Zaman Gazeteleri*'nde 'değerler' boyutuna ilişkin haberler, diğer boyutlarla kıyaslandığında düşük seviyede kalmıştır.

2.4.1 STK Türleri-Medya Kanalı Dağılımı

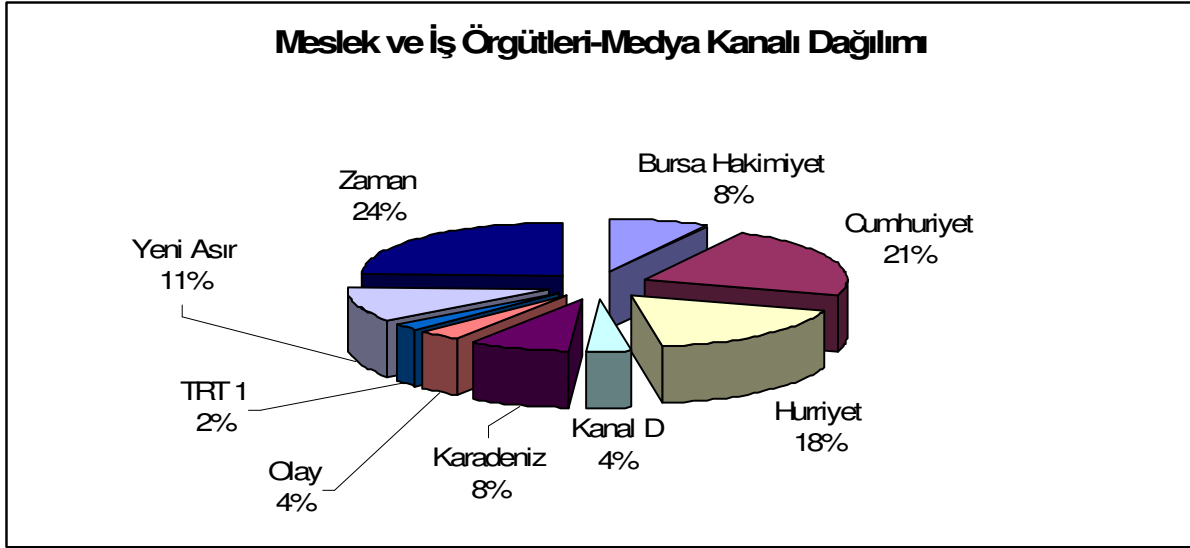
Bu bölümde STK türlerinin medya kanalı ve haber odağı dağılımları incelenmiştir. Bölümde öne çıkan noktalara aşağıda değinilmiştir.

i- STK Türü-Medya Kanalı

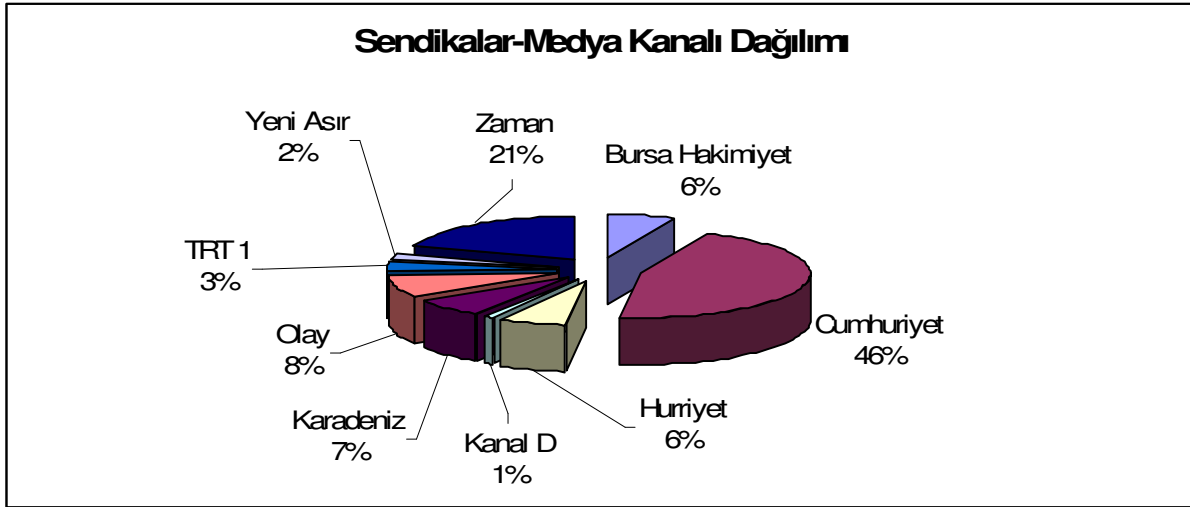
Medya tarama çalışmasına yansdığına göre, 19 ana başlık altında sıralanan STK listesinde büyük farkla meslek ve iş örgütleri (meslek odaları ve birlikler), STK haberlerinde daha çok yer almaktadır. **% 35'e yaklaşan bir oranda medyada yer alan meslek oda ve birliklerinin** Türkiye'de en fazla göz önünde olan ve kendisinden en fazla bahsedilen STK olduğu açıktır. Bunun nedenleri arasında ulusal ve yerel basının yoğun olarak iş ve ticaret merkezli olmasının payı bulunmaktadır.

Bu oranın medya kanallarına dağılımına baktığımızda ise, meslek ve iş örgütlerine en çok yer veren medya kanalı *Cumhuriyet Gazetesi*'dir. Bunu *Zaman* ve *Hürriyet Gazeteleri* takip etmektedir. Televizyon kanalları arasında Kanal D, TRT 1'e göre bu alandaki STK'lara haberlerinde daha çok yer vermiştir. **Bölgesel düzeyde yayın yapan dört gazetenin, meslek ve iş örgütleri haberlerine, TRT 1 ve Kanal D'nin haberlerinden daha çok yer vermesi, STK haberlerinin yazılı medyada daha çok yer aldığını bir kez daha perçinlemektedir.**

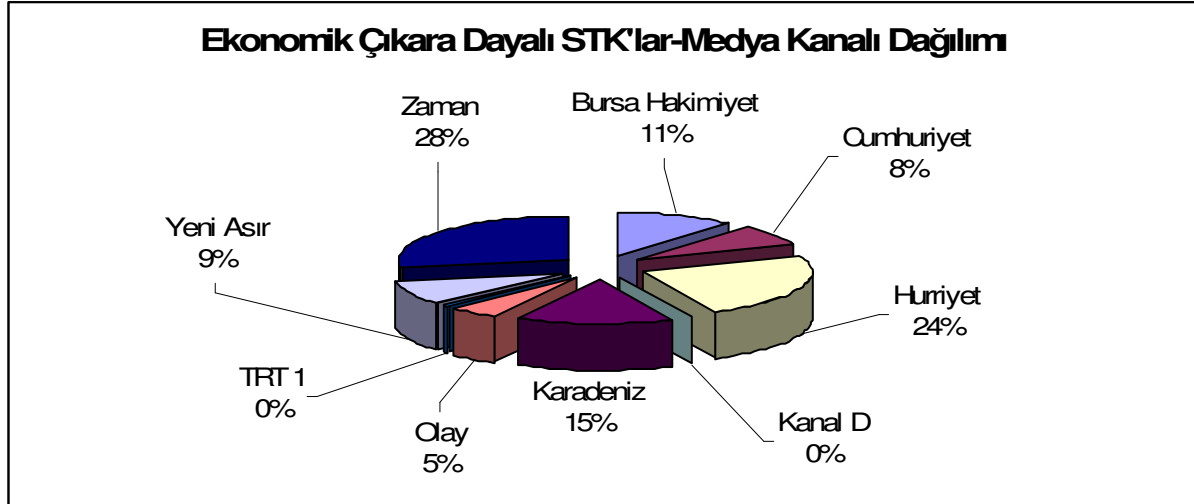
Meslek oda ve birliklerinin, yoğun biçimde medyada boy göstermesi medyanın henüz sivil toplum hedeflerine ve tanımlarına ulaşmakta zorlandığının bir göstergesi olabileceği gibi, bu ülkenin bir gerçeği olarak, ekonomik konulara halkın ilgisi sonucu bu haberlerin ön plana çıkarıldığının da göstergesi olabilir.

Meslek oda ve birliklerini, % 13 ile izleyen *sendikalar* ise ekonomi ve politikanın ayrılmaz bir biçimde medyada yer aldığı kanıtı olmaktadır. Sendikaların konu olduğu haberler, ezici bir üstünlükle, en yoğun olarak *Cumhuriyet Gazetesi*'nde kendine yer edinmiştir. *Cumhuriyet Gazetesi*'nde sendikalarla ilgili çıkan 293 haberin 133'ü bu gazetede yer almıştır ve bu sayı % 45 gibi bir orana tekabül etmektedir. *Zaman Gazetesi*, bu konuda ikinci medya kanalı olarak karşımıza çıksa da, sendikalarla yönelik yayınladığı haberler *Zaman Gazetesi* toplam STK haberlerinin yalnızca % 19'una denk düşmektedir.

İş adamı dernekleri, kooperatifler, kredi birlikleri ve karşılıklı tasarruf birliklerini barındıran *Ekonomik çıkara dayalı STK'lar* % 11 ile sendikaların ardından en çok yer verilen üçüncü STK türüdür. Burada *Cumhuriyet Gazetesi* bir hayli gerilerde kalmaktadır. *Zaman Gazetesi* % 27 oranla bu alandaki STK'lara en çok yer veren yayın organıdır. *Hürriyet Gazetesi*, ekonomik çıkara dayalı STK'lara % 24 oranında yer vererek, bu konuda *Zaman Gazetesi*'nin hemen ardından gelmektedir.

STK Türü_Medya Kanalı									
STK Türü	Bursa Hakimiyet	Cumhuriyet	Hürriyet	Kanal D	Karadeniz	Olay	TRT 1	Yeni Asır	Zaman
İnanç Temelli Kuruluşlar		14	4	1			2		18
Sendikalar	19	133	19	2	21	24	10	7	58
Savunucu STK'lar	5	53	5	1	4	9		1	29
Hizmet Veren STK'lar	5	137	28	12	6	5	4	5	38
Eğitim, AR-GE, think-tank	2	15	27	1	1		1	2	34
Kar Amacı Gütmeyen Medya		1							3
Kadın Kuruluşları	1	21	2		6	6			4
Öğrenci, Gençlik Birlikleri		19							8
Dezavantajlı Grupları Destekleyen STK'lar	1	8	2	1	1				9
Meslek ve İş Örgütleri	65	168	140	28	63	29	16	83	191
Topluluk Düzeyindeki Gruplar		20	1		2				4
Ekonomik Çıkara Dayalı STK'lar	30	19	61		38	12	1	23	70
Etnik/ Yerel Kuruluşlar	3	12	4		8	1		7	23
Çevre ile ilgilenen	1	23	9	3	11	1	2	5	24

STK Türü_Medya Kanalı									
STK Türü	Bursa Hakimiyet	Cumhuriyet	Hürriyet	Kanal D	Karadeniz	Olay	TRT 1	Yeni Asır	Zaman
STK'lar									
Kültür ve Sanatla ilgilenen STK'lar	1	15	2	1				1	14
Sosyal konular ve eğlence ile ilgilenen	1	2		1			1		5
Hibe dağıtan kuruluşlar	1		1		1	1		2	2
STK ağları, destek merkezleri	4	94	11			2	1	2	15
Toplumsal Hareketler		7							3
Diğer		1							

Tablo VIII

Sonuç olarak tüm STK türlerinin % 60'ı ticaret ve siyaset sarmalının içinde yer almaktadır. Geriye kalan % 40'lık oranın içinde en büyük oran % 11 ile sağlık, okuma yazma gibi çeşitli alanlarda hizmet veren sivil toplum kuruluşlarına aittir. Aynı zamanda özellikle ulusal basında öğrenci ve gençlik dernek ve birlikleri ya da evsizler, yoksullar, mülteciler gibi sosyo-ekonomik olarak toplum dışında kalan dezavantajlı grupları güçlendirmeye yönelik çalışmalar yürüten STK'lar haberlerde % 2'ye bile varmayan oranlardadır (bkz. Tablo VIII).

STK Türlerinin Dağılımı		
STK Türleri	Adet	%
İnanç Temelli Kuruluşlar	39	% 1,74
Sendikalar	293	% 13,05
Savunucu STK'lar	106	% 4,72
Hizmet veren STK'lar	240	% 10,69
Eğitim, AR-GE, think-tank	83	% 3,70
Kar Amacı Gütmeyen Medya	4	% 0,18
Kadın Kuruluşları	40	% 1,78
Öğrenci, Gençlik Birlikleri	27	% 1,20
Dezavantajlı Grupları Destekleyen STK'lar	22	% 0,98
Meslek ve İş Örgütleri	782	% 34,83
Topluluk Düzeyindeki Gruplar	27	% 1,20
Ekonomik Çıkara Dayalı STK'lar	253	% 11,27
Etnik/ Yerel Kuruluşlar	58	% 2,58
Çevre ile ilgilenen STK'lar	79	% 3,52
Kültür ve Sanatla ilgilenen STK'lar	34	% 1,51
Sosyal konular ve eğlence ile ilgilenen	10	% 0,45

STK Türlerinin Dağılımı		
STK Türleri	Adet	%
Hibe dağıtan kuruluşlar	8	% 0,36
STK ağları, destek merkezleri	129	% 5,75
Toplumsal Hareketler	10	% 0,45
Diğer	1	% 0,04

Tablo IX

Gazeteler ve televizyon kanalları özelinde bu oranların dağılımlarına bakıldığında **inanç temelli kuruluşlarla ilgili haberlerin en fazla Cumhuriyet ve Zaman'da olduğu görülmektedir**. Yayın politikasını laikliğin korunması ve şeriat tehlikesi üzerinden kuran Cumhuriyet'in ve Fethullah Gülen'in öğretilerini yaymaya çalışan Zaman'ın inanç temelli STK'lara farklı açılardan yaklaşacakları muhakkaktır. Perspektifleri ne olursa olsun bu iki gazetede çıkan toplam haber sayısı Hürriyet'in bu konuya ayırdığı haberlerin tam 8 katıdır.

Hürriyet, diğer STK türlerine ilişkin haberlerde de Zaman ve Cumhuriyet'in çok gerisinden gelmektedir. **Gerek sağlık, sosyal yardım ya da okuryazarlık gibi hizmetler veren STK'lar bazında gerekse çevre ya da kültür/sanat ile ilgilenen STK'lar özelinde Hürriyet'in oldukça pasif kaldığı görülmektedir**. Hatta her medya kanalının en fazla yer verdiği meslek oda ve birlikleri ile ilgili haberler bile sayısal olarak diğer iki ulusal gazeteden düşüktür. Gündemi etkileme gücüne en fazla sahip gazetelerden biri olan Hürriyet'in STK haberlerine bu yaklaşımı, gazetenin yayın politikasının sivil toplum ideallerine ne kadar uzak düştüğünün de göstergesi sayılabilir.

ii- STK Türleri-Haber Odağı Dağılımı

STK türlerinin bölgesel olarak dağılımları da sivil toplum çabalarının hangi düzlemde ve düzeyde tartışıldığına açıklık getirecektir. Genel çerçeve daha önceki verilerle desteklendiği gibi hangi türden olursa olsun STK haberlerinin yoğun olarak ulusal düzlemde yansıtıldığıdır.

Bu genel eğilimi bozan iki veri bulunmaktadır. Bunlar **çevre ve sanat/kültür alanlarındaki STK haberlerinin ulusal düzeyden çok kentsel düzeyde tartışıldığı** göstermektedir. Aslında bu grafik şu anlamda yanıltıcı olma tehlikesini de içinde barındırmaktadır: Burada sözü edilen kentler, büyük kentler ve çoğunlukla İstanbul olmaktadır. Bu çıkarım, büyük kentlerin kendilerini çevreleyen yörelerinden kopuk olarak ön plana çıktığı aynı kategorideki yöresel haberlerin azlığı ile de desteklenebilmektedir. Medya çoğu kez İstanbul, Ankara, İzmir gibi büyük kentleri ulusal düzlemde kopuk ve yöresinden bağımsız yaşama alanları olarak sunmaktadır. Dolayısıyla bu iki kategorinin kentsel boyutta çıkması şehir bilincinin artması ve küçük kentlerin STK haberleri yoluyla medyada yer bulması olarak algılanmamalıdır.

Hangi STK türüne dayanırsa dayansın hiçbir haber ağırlıklı biçimde uluslararası platformda ve yabancı referanslar doğrultusunda tartışılmamaktadır. İç politikayla sıkı ilişki içinde yürüyen sendikalar, iş örgütleri ve savunuculuk yapan STK'lar adeta sadece ulusal düzeyde sunulmaktadır. STK haberleri, türlerinden bağımsız olarak, ancak politikacıların arasındaki polemiklerin sonucunda ve siyasi çevrelerin gündemine geldiği durumlarda ön sayfada yer bulabilmekte aksi taktirde genel olarak ekonomi, iç politika ve güncel sayfalarında değinilmektedir. Hiçbir STK türü önem sırasında oransal olarak iç sayfaları geçerek ön sayfalarda yoğunlaşmamaktadır (bkz. Tablo X).

STK Türleri/Haber Odağı Dağılımı				
STK Türü	Uluslararası	Ulusal	Bölgesel	Yerel/Kentsel
İnanç Temelli Kuruluşlar	11	15		13
Sendikalar	12	201	1	79
Savunucu STK'lar	17	50	2	37
Hizmet veren STK'lar	38	117	3	82
Eğitim, AR-GE, think-tank	20	46		17
Kar Amacı Gütmeyen Medya	2	1		1
Kadın Kuruluşları	9	10		21
Öğrenci, Gençlik Birlikleri	5	7		15
Dezavantajlı Grupları Destekleyen STK'lar	3	10	1	8
Meslek ve İş Örgütleri	79	378	24	301
Topluluk Düzeyindeki Gruplar	4	12		11
Ekonomik Çıkara Dayalı STK'lar	29	121	9	94
Etnik/Yerel Kuruluşlar	11	11	3	33
Çevre ile ilgilenen STK'lar	9	23	2	45
Kültür ve Sanatla ilgilenen STK'lar	6	9	1	18
Sosyal konular ve eğlence ile ilgilenen			1	9
Hibe dağıtan kuruluşlar	1	2		5
STK ağları, destek merkezleri	35	75	4	15
Toplumsal Hareketler	2	4		4
Diğer		1		

Tablo X

2.4.2 Sivil Toplum Konuları

Bu bölümde, STEP çerçevesinde ele alınan 74 göstergeden oluşan dört boyutun konulara ve medya kanallarına göre dağılımı incelenmektedir (bkz Ek 2: STEP Gösterge Puanlama Tablosu). Öne çıkan başlıklar aşağıda sıralanmaktadır;

- *STK haberleri en fazla Etki bağlamında sunulmuştur.*
- *Cumhuriyet ve Zaman gazetelerinde değerler boyutuna ilişkin oran diğer boyutlardan belirgin ölçüde düşük çıkmıştır.*
- *TRT 1'de sunulan haberler arasında devletin hesap vermesini sağlamada sivil toplumun ne kadar aktif ve başarılı olduğuna ilişkin haberler göreceli olarak üstün durumdadır.*
- *Ekonomi haberleri genel olarak Etki boyutu çerçevesinde sunulmuştur.*
- *Genel tablo itibarıyla % 95,23 yüzdeyle haberler tarafsız çerçevede yansıtılmıştır.*

i- Boyutlar-STK Haber Dağılımı

Yazılı ve görsel basında yer alan STK haberlerini farklı göstergeler prizmasından inceleyen bu başlıkta daha önce sözü edilen temalar daha ayrıntılı alt başlıklara ayrılmakta ve alt boyutlar irdelenmektedir. CIVICUS, STEP için dört ana boyut olarak *yapı*, *ortam*, *değerler* ve *etki*'yi baz almıştır. Her bir STK haberinin içeriğinin bu dört temel boyutun herhangi bir göstergesiyle birebir uygun olup olmadığı ayrıntılı bir tarama çalışmasından sonra belirlenmiştir.

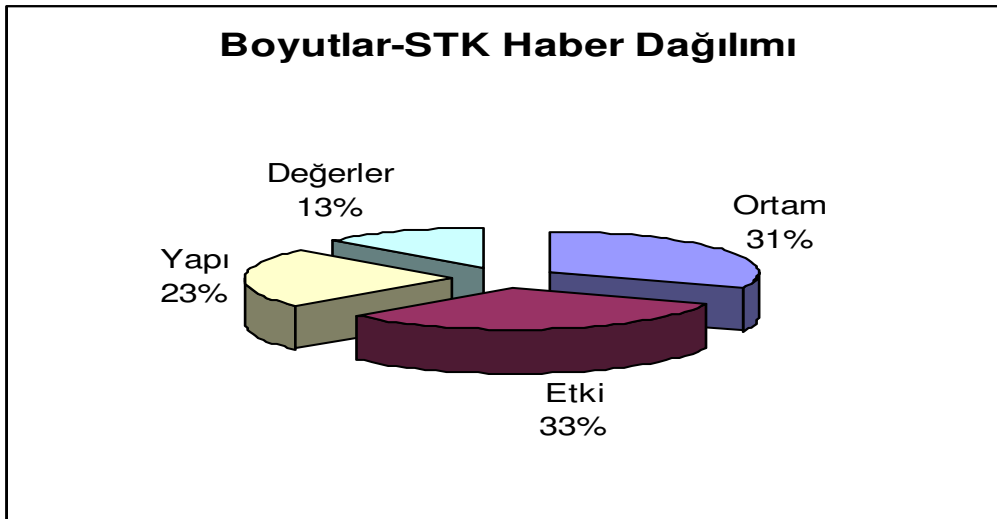
Bu çalışma kapsamında STK haberlerinin *yapısı* ile vatandaş katılımının yaygın ve derin olup olmadığı, şemsiye kuruluşların varlığı ya da etkinliği, STK'lar arasındaki ilişki ağları ve STK'larda her türlü kaynak (mali, insan ve teknoloji) merkez altına alınmıştır.

Aynı şekilde ikinci boyut olan *ortam*da, STK haberlerinin siyasi ortam, temel-hak ve özgürlükler, sosyo-ekonomik ortam, yasal ya da özel sektör bağlamında oluşup oluşmadığına bakılmıştır.

Değerler boyutunda ise haberlerin demokrasi, şeffaflık, hoşgörü, şiddet karşıtlığı, cinsiyet eşitliği, yoksullukla mücadele ve çevresel sürdürülebilirlik gibi temalar çevresinde dönüp dönmediği incelenmiştir.

Son boyut olan *etki*de ise STK'ların kamu politikalarını etkileyip etkilemediğine, vatandaşları bilgilendirme kapasitesine ve toplumsal ihtiyaçları ne kadar karşılayabildiği gibi kriterlere bakılmıştır.

En genel dağılımı ile tüm STK haberleri en fazla etki bağlamında sunulurken (% 32,80) en düşük yüzdeyi değerler çerçevesinde (% 13,98) yansıtılan STK haberleri almaktadır. Ortamın % 29,72, yapının ise % 23,49 olduğu bir dağılımda oranlar göstergeler arasında dengeli bir şekilde yayılmaktadır.

ii- Boyutlar- Medya Kanalı Dağılımı

Medya kanalları özelinde bu dört temel göstergenin dağılımı incelendiğinde çok net olmayan sonuçlara varılmaktadır. Örneğin, *Cumhuriyet ve Zaman gazetelerinde değerler boyutuna ilişkin oran diğer boyutlardan belirgin ölçüde düşük çıkmıştır. Hürriyet'te de eğilim bu yöndeyken en düşük oran yapı boyutuna ait olmuştur.*

Cumhuriyet Gazetesi'nde en çok yer alan alt boyutlar sırasıyla;

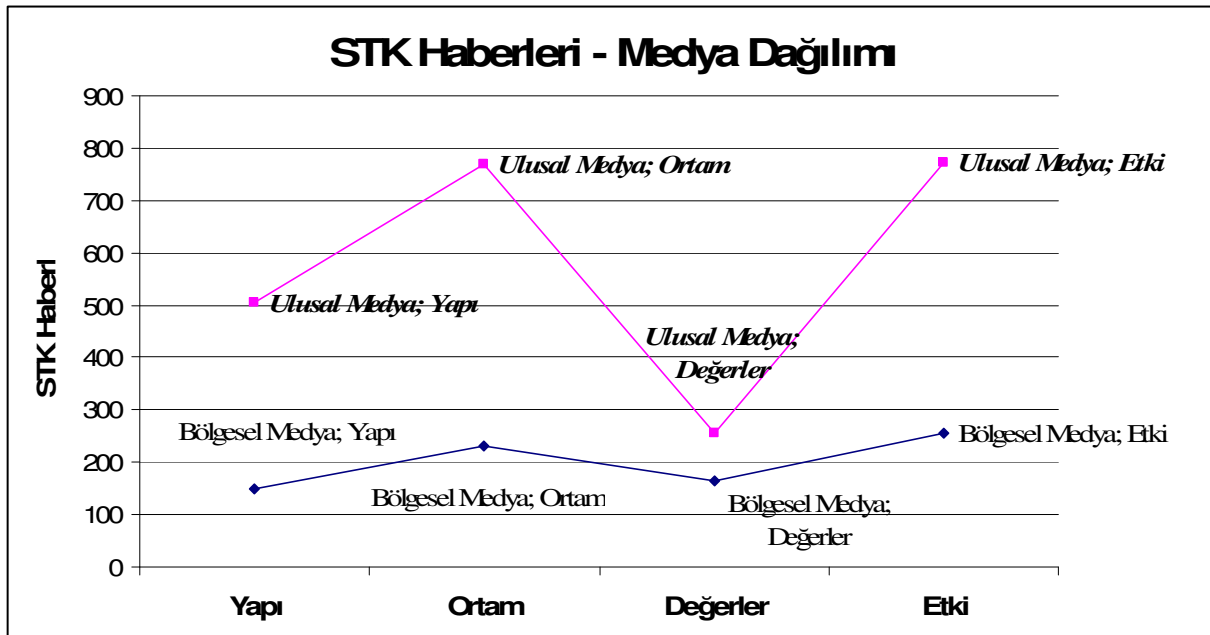
- Etki boyutu altında *devletin ve özel sektörün hesap verebilirliğini sağlamaya yönelik STK faaliyetleri*;
- Ortam boyutu altında ülkedeki hukukun üstünlüğü, siyasi rekabet gibi başlıkları barındıran *siyasi ortam ve bu ortamın sivil toplum üzerindeki etkileri*;
- Yapı boyutu altında *sivil toplum aktörleri arasındaki iletişim ve işbirliğini değerlendiren haberler* olarak karşımıza çıkmıştır.

Zaman Gazetesi'nde ise;

- Ortam boyutu başlığı altında yer alan toplum bireylerinin birbirlerine güveni ve hoşgörüsü ile kamu ruhunun değerlendirildiği *sosyo-kültürel normlar ve bu normların sivil topluma etkileri*;
- Yine ortam boyutunda yer alan, *özel sektörün sivil topluma yönelik yaklaşımları ve kurumsal sosyal sorumluluk anlayışını* içeren haberler;
- Etki boyutu altında incelenen *kadınları güçlendirmeye yönelik STK faaliyetleri* sıklıkla rastlanan alt boyutlardır.

Hürriyet Gazetesi'nde ön plana çıkan alt boyutlar sırasıyla;

- Etki boyutu başlığı içerisinde yer alan *toplumsal meseleler konusunda vatandaşların bilgilendirilmesinde ve eğitilmesinde sivil toplumun ne kadar aktif ve başarılı olduğu*;
- Yine etki boyutuna dahil olan *acil toplumsal ihtiyaçların doğrudan karşılanmasında (örn. hizmet dağıtımı veya kişisel girişimleri teşvik ederek) sivil toplumun ne kadar aktif ve başarılı olduğu*;
- Yapı boyutu çerçevesinde değerlendirilen *STK'lar arasındaki işbirliğidir*.

Aynı analizi televizyon kanalları için yapmak yanıltıcı gibi görünmektedir. Eldeki verilere göre TRT 1'de sunulan haberler arasında *devletin yaptıklarını denetlemede ve hesap vermesini sağlamada sivil toplumun ne kadar aktif ve başarılı olduğuna ilişkin haberler* göreceli olarak üstün durumdadır. Kanal D'de ise *toplumsal meseleler konusunda vatandaşların bilgilendirilmesinde ve eğitilmesinde sivil toplumun ne kadar aktif ve başarılı olduğuna dair haberler* görülmektedir.

Bölgesel düzeyde yayın yapan medya kanalları incelendiğindeyse, *Bursa Hakimiyet* ve *Karadeniz Gazeteleri*'nde Etki boyutunun ön planda yer aldığı görülmektedir. Ege Bölgesi'nde oldukça geniş bir okuyucu kitlesine sahip *Yeni Asır Gazetesi*'nde ise *Yapı ve Ortam boyutları eşit ölçüde ve ön planda yer almaktadır.*

Bölgesel düzeyde yayın yapan medya kanallarında çıkan haberlerin, tarama çalışması içerisinde az yer kaplaması sebebiyle burada çıkan haberlerden kesin bir yargıya varmak yanıltıcı olabilir. Ancak, yine de bir fikir edinebilmek adına bahsi geçen gazeteler ve alt boyutlar aşağıda sıralanmıştır:

Bursa Hakimiyet ve Karadeniz Gazeteleri'nde yapı boyutuna dâhil olan *toplumsal meseleler konusunda vatandaşların bilgilendirilmesinde ve eğitilmesinde sivil toplumun ne kadar aktif ve başarılı olduğu;*

Olay Gazetesi'nde yapı boyutu çerçevesinde değerlendirilen *kadınları güçlendirmeye yönelik STK faaliyetleri;*

Yeni Asır Gazetesi'nde ise yapı boyutu altında yer alan *STK'ların kendi bünyelerinde demokrasiyi ne derece uygulayabildiği, karar almada üyelerin denetimdeki etkinliği ve liderlerin demokratik seçimlerle seçilip seçilmediği* haberleridir.

Boyutlar_Medya Kanalı				
Medya Kanalı	Yapı	Ortam	Değerler	Etki
Bursa Hakimiyet	39	55	33	66
Cumhuriyet	261	321	116	407
Hürriyet	34	64	44	89
Kanal D	25	11	2	18
Karadeniz	33	80	59	101
Olay	18	37	40	40
TRT 1	7	11	4	18
Yeni Asır	60	60	33	48
Zaman	211	383	96	277

Tablo XI

iii- Boyutlar-Haber konuları dağılımı

Kuşkusuz pek çok konuyu içinde barındıran değerler boyutunun genel olarak düşük olmasının net ve tek bir nedeni olamaz ve ancak daha ayrıntılı alt boyutlar yardımıyla bu ulusal gazetelerin tavırları daha fazla netlik kazanabilecektir. Bu genel ve net olamayan çerçeveyi bir adım derinleştiren veriler konuların boyutlarla olan çapraz analizidir (bkz. Tablo XII).

Konuların Boyutlara Göre Dağılımı				
Konular	Yapı	Ortam	Değerler	Etki
Ekonomi	61	84	32	143
Politika (Uluslararası)	13	21	8	15
Uyuşmazlık Çözümü	7	13	8	5

Konuların Boyutlara Göre Dağılımı				
Konular	Yapı	Ortam	Değerler	Etki
Doğal Afetler	5	4	1	8
Savaş	2	1	3	1
Savunuculuk	115	144	67	172
Suç	19	51	21	32
Yolsuzluk	3	2	5	5
Adalet Sistemi	29	79	18	72
Ulusal Politika	24	77	16	80
Yerel Yönetim	7	16	3	13
İşçi, İşsizlik	14	27	9	41
Eğitim/Öğretim	41	56	9	92
Sağlık	22	16	5	59
Sürdürülebilir Kalkınma	22	29	51	44
Kurumsal Sosyal Sorumluluk	15	37	5	27
Yoksulluk	1	3	9	5
Hizmet Dağılımı/Refah	2	4	3	5
Tarım	7	10	4	12
İnsan Hakları	7	12	18	17
İrkçilik	4	3		
Göç/Mülteciler		2		1
Cinsiyet Meseleleri	3	7	16	18
Çocuklar	4	9	4	13
Kitle İletişim Araçları	9	15		11
Sanat, Eğlence	18	16	2	3
Kişilikler, Profiller	5	6		
Kültür, Din, Dil, Gelenek	32	53	12	13
Gönüllülük	14	6	4	14
Spor		3		3
Teröre Karşı Savaş	4	7	12	7
Sivil Topluma Özgü Konular	92	64	66	32
Diğer	8	1	2	6

Tablo XII

Bu noktada STK haber konularının boyutlara göre dağılımına yer verilmiş ve hangi açılardan ele alındıkları üzerinde durulmuştur. Beklenildiği üzere, mali ve kurumsal konularla ilgili Medya

kanallarında en yoğun olarak karşımıza çıkan **ekonomi haberleri genel olarak Etki boyutu çerçevesinde sunulmuştur**. Burada STK'ların ekonomik konularla çok daha fazla ilgili olduğu ve/veya medya kanallarının bu alanlarda faaliyet gösteren STK'lara özel önem verdiği yorumu yanlış olmayacaktır. **Etki boyutuna denk düşen ağırlıklı diğer konular ise sırasıyla Savunuculuk, Eğitim/Öğretim ve Ulusal Politika alanlarındaki STK haberleridir**.

Ortam boyutunda adalet sistemi ön plana çıkmakta ve temel hak ve özgürlükler, yasal ortam ve özel sektör-sivil toplum ilişkileri çerçevesinde yoğunlaşan STK haberlerine işaret etmektedir.

Bu boyutların kendi içindeki ayrımlarına bakıldığında;

“Yapı” boyutu altında medyada en fazla yer alan alt boyut STK'ların oluşturduğu şemsiye kuruluşların varlığı, etkinliği, kendi iç düzenlemeleri, altyapıları ve uluslararası bağlantılarıdır. Daha sonra gelen alt boyutun ise sivil toplum aktörleri arasındaki iletişim ağları ve işbirliği olduğu ve haberlerin bu çerçevede belirlendiği göze çarpmaktadır. Aynı gösterge çerçevesinde gönüllülük ve hayır kurumlarına bağış gibi göstergelerin medyada çok az yer aldığı gözlenmektedir. **Genel olarak Batı toplumlarında öncelikli önem taşıyan gönüllülük esası ne yazık ki Türk medyasında minimum yer almakta, bu katılımcı ruh ve motivasyon ne ulusal ne de yerel basında kendine yer bulamamaktadır**.

Medyada fazla yer almayan bir diğer alt boyut ise ‘Kaynaklar’ başlığı altında yer alan STK'ların gerek mali, gerek insan gerekse teknolojik altyapılarına ilişkin haberlerdir. Buna karşılık **devlet-sivil toplum ilişkisi medyada en fazla yer alan temadır**. STK'lara hükümet müdahalesi olduğu dönemlerde bu oran tavana vurmakta ve STK haberleri ancak bu şekilde ön sayfalar taşıyabilmektedir. Buna ek olarak STK'ların devleti belli alanlarda sorumlu tutması ile ilgili haberlerde ağırlıklı olarak medya kanallarında yer almaktadır. Vatandaşları güçlendirmek adına yapılan her türlü sivil toplum etkinliği de genel olarak ulusal ve yerel basında görülmektedir.

Bu boyutların medya kanallarına dağılımına bakıldığında **vatandaş katılımının yaygınlığı konusundaki STK haberlerinin yaygınlığı konusunda Zaman gazetesinin ağırlığını** görmekteyiz. Gerek partizan olmayan eylemlerin öne çıkarılması yani bir anlamda kişilerin demokratik haklarını kullanıp bir dilekçeye imza atmaları, gazeteye yazı göndermeleri, bir gösteriye katılmaları veya belli bir sorunu çözmek için ortaklaşa çaba harcanmalarının haberleşmesi **Zaman gazetesinde diğer tüm medya kanallarının üzerinde görünmektedir**. Bu göstergede **Zaman gazetesi % 39'luk bir paya sahip olurken Cumhuriyet'in % 12,5 ve Hürriyet'in yüzde sıfırlık bir oranla yapı boyutunda geride kalması çoğu zaman sivil toplum çabalarındaki vatandaş ögesinin kullanımının gazetelerin yayın politikalarından bağımsız olarak yansıdığı bir göstergesidir**.

Demokratik hakları ve vatandaş katılımını destekleyen, yıllardır değişmeyen, devletçi, laik ve Atatürkçü, kemikleşmiş ve son derece gazetesine sadık bir okur kitlesine sahip olan Cumhuriyet'in vatandaş katılımı çerçevesindeki STK haberlerinde İslamcı muhafazakâr Zaman'ın gerisinde kalması ilginçtir. Bu eğilim vatandaş katılımının derinliğinde yani bağış yapma, gönüllülük ve STK üyeliği göstergelerinde de sürmektedir. Zaman gazetesi bu alt boyutun toplam % 50'den fazlasını tek başına üstlenmektedir. Hayır kurumlarına bağış yapmanın dinsel boyutu düşünüldüğünde Zaman'ın İslami öğretiler ışığında diğer medya kanallarından bu noktaya özel önem verdiği varsayılabilir. Bu göstergede Hürriyet'te, TRT 1 haber bülteninde hiçbir habere rastlanmazken, Cumhuriyet gazetesinin payı sadece % 7,5'dur.

STK'ların oluşturduğu şemsiye bir kuruluşun var olup olmadığına ilişkin haberlerde % 54 ile Cumhuriyet ve % 32,5 ile Zaman, incelenen diğer medya kanallarının çok önünde görünmektedir.

Sektörler arası STK birlikteliği ve işbirliği olup olmadığına ilişkin haberlerde Cumhuriyet ve Zaman'ın hemen ardından Bursa Hâkimiyet ve Yeni Asır gibi yerel gazeteler gelmektedir. Görsel basın bu haberlere yer vermezken Hürriyet yine küçük bir payla yetinmektedir.

Bu göstergelerin yanı sıra '**Ortam**' boyutunun içerdiği **sivil özgürlüklerin kanunla ve uygulamada teminatı anlamındaki medeni özgürlüklere ve basın özgürlüğüne dayanan STK haberleri de en fazla oranda Cumhuriyet Gazetesi'nde yer almıştır.** Bu veriler Cumhuriyet Gazetesi'nin temel hak ve özgürlükleri koruma ve gündeme taşıma bağlamında hala önemli ve muhalif bir konumu olduğunu söyleyebiliriz. Ancak aynı tavır görsel ve yazılı basının diğer organlarına yansımamakta, dolayısıyla Cumhuriyet Gazetesi temsili bir organ olarak ele alınamamaktadır. Özellikle Zaman ve Hürriyet gazetelerinin basın özgürlüğü ve STK ilintisi hakkındaki haberleri sayfalarına taşımamış olması düşündürücüdür.

Aynı çıkarım STK'ların hükümeti eleştirisi üzerine konan yasal kısıtlamalar ve STK'ların özerkliği göstergelerinde de açıkça görülmektedir. Ancak bu durum devletin sivil toplumla olan diyalogu ve STK'lara aktarılan devlet kaynaklarının boyutunu içeren haberlere geldiğinde dengelenmekte ve görsel basının bu göstergeleri yok saymasına karşın ulusal ve yerel yazılı basın bu göstergelere aynı oranda yer vermektedir.

'Değerler'* boyutunda yer alan *demokrasiyi teşvik eden sivil toplum faaliyetleri ve şiddetten arınmış barışçıl bir sivil toplum hareketini yansıtan haberler yine Cumhuriyet gazetesinin baskın oranda önderlik etmesiyle diğer ulusal basın organlarından da ilgi görmüştür.

Ancak en çarpıcı gösterge kuşkusuz devleti sorumlu tutan ve devletten bir anlamda hesap soran STK haberlerinin medya kanallarına göre dağılımında göze çarpmaktadır. Cumhuriyet gazetesi tüm ulusal ve yerel medya kanalları içinde % 65 gibi ezici bir oranla bu haberlere yer vermiştir. Bu da Cumhuriyet'in özellikle AK Parti iktidarına olan eleştirisini her açıdan sayfalarına taşıması anlamına gelmektedir. Buna karşılık % 11 ile Zaman'ın, % 3,5 ile Hürriyet'in devleti denetleyen ve sırasında eleştiren STK haberlerinden uzak durduğunu ve Cumhuriyet'in bu anlamda ulusal basını temsil yeteneğinden yoksun olduğunu görmekteyiz.

Benzer bir eğilim '**Etki**' boyutuna dâhil edilmiş olan acil toplumsal ihtiyaçları karşılama adına devlet hizmetleri için lobi yapan sivil toplum girişimlerinin haberlerinde de görülmektedir. Yine görsel basının hiçbir biçimde etkin olmadığı bu alanda ulusal yazılı basın öne çıkmaktadır.

Bazı haber konularına medyada hiç değinilmemiş olması, Türk medyası ile sivil toplum arasındaki yoksun olan bağlara işaret etmektedir. Bunların başında, **STK'ların mali şeffaflığı ve finansal hesaplarını halka açık yapan STK'larla ilgili haberlerin eksikliği, cinsiyet eşitliğini teşvik eden ve STK liderleri arasında kadın temsilyeti için çabaları yansıtan hiçbir haber yapılmaması** Türk medyası açısından üzüntü vericidir. **Cinsiyet meseleleri ve mali şeffaflık gibi iki önemli konu, ideolojik yelpazenin neresinde durursa dursun ulusal yazılı basında yok denecek kadar az sayıda yer almaktadır.**

2.5 Sivil Toplumun Medyadaki Yansıması

Araştırmadaki içerik analizinin ardından aslında belki de bizlere Türk medyası ile ilgili en fazla veriyi verecek, söylem (discourse) analiziyle yapılan ve okurlara sivil toplum kuruluşlarının çabaları, ilişkileri, yapıları, etkileri ve değerleri hakkında medyanın konumunu sergileyecek bölüm budur.

İçerik analizi sadece bizlere sayısal dağılımları sunarken söylem analizi haberin anlamsal yönünü yani semantik yapısını ön plana çıkarır. İçerik analizinden hemen sonra belki de en net tanımlanması gereken bölüm haberin olumlu, olumsuz ya da tarafsız olarak sunulup sunulmadığıdır.

Günümüz haberciliği her ne kadar manipülasyonları ve kimi zaman gerçeği tahrif etmeye varan pratikleri içinde barındırır da tarafsızlık ilkesi her zaman var olması gereken bir idealdir. Çağdaş gazetecilik literatüründe, nesnellik tartışmalarının aslında basında var olamayacağı görüşüne karşın yine de liberal demokrasilerde amaç, editöryel ilkeler arasındaki en önemli öge sayılan nesnelliğe yani adil ve dengeli haberciliğe ulaşmaya çalışmaktır. Medya kanallarının egemen kurumlar, kişiler ve politikalarla kurduğu ilişkiler Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde nesnellığı zedeleyici bir unsur olmaktadır. Bu kimi zamanlar partizanlığa varan tutumdan her konuda olduğu gibi sivil toplum çabaları da payını alabilmektedir.

i- STK'ların medyadaki yansımaları

Haber dilinde kullanılan sıfatlar, haberin her iki tarafı da yansıtır yansıtmadığı, olası bir fotoğrafın habere etkisi olup olmadığı, başlığın verdiği izlenim gibi ölçütler ışığında her haberin -1 ile +1 arasındaki bir skalada kodlandığı bu son aşamada, -1 olumsuz tutumu, 0 tarafsızlığı ve +1 ise olumlu bir yaklaşımı temsil etmektedir. Bu anlamda *genel tablo büyük bir yüzdeyle (% 95,23) haberlerin tarafsız çerçevede yansıtıldığıdır*. Geriye kalan % 4'e yakın bir oran olumlu ve % 1'i bulmayan bir oranda olumsuz tutuma işaret etmektedir (bkz. Tablo XII).

STK'ların Medyadaki Yansımaları		
Tavır	Adet	%
Olumsuz	17	% 0,84
Tarafsız	1916	% 95,23
Olumlu	79	% 3,93

Tablo XII

Haberlerin sayısal dağılımlarına bakıldığında ulusal ve yerel medyanın STK haberlerini büyük bir çoğunlukla tarafsız verdiği görülmektedir. Net olarak olumlu ya da olumsuz tavrın belirlenemediği durumlarda da nötr olduğu varsayılan ve o şekilde kodlanan haberlerde kullanılan dil yapısı da iki uca doğru fazla savrulma göstermemektedir. *Her ne kadar Cumhuriyet, Kanal D ve Hürriyet'te olumlu haberler sayıca diğer medya kanallarından fazla görünse de oran olarak kayda değer değildir.*

Oransal açıdan tek dikkat çekici medya kanalı Zaman gazetesidir. Bu gazetede tüm STK haberlerinin % 10, 2'si olumlu ve % 3'e yaklaşan oranı ise olumsuz olarak verilmiştir. Manşetlerin, fotoğrafların ve haber dilinin çoğu zaman nesnellik kaygısından uzak sunulabildiği Türk yazılı basınında bu resim oldukça umut verici sayılabilir. Ancak yine de *medya kanallarının STK'lara bakışında büyük oranda motivasyon sağlayıcı bir ifadeye rastlanmamaktadır*. TRT gibi kamu hizmeti veren ve reyting kaygısı taşımayan bir medya organında bu tavır normal karşılanmalıdır. Özellikle ulusal yazılı basında sivil toplumun olumsuz temsiline rastlanmaması STK'ların demokrasi yolunda ülkeye hizmet verdiklerine olan genel inancın göstergesi sayılabilir (bkz. Tablo XIII).

Medyanın STK'lara Bakışı			
Medya Kanalı	Olumsuz	Tarafsız	Olumlu
Bursa Hakimiyet		118	1
Cumhuriyet	1	627	8

Medyanın STK'lara Bakışı			
Medya Kanalı	Olumsuz	Tarafsız	Olumlu
Hürriyet	1	300	3
Kanal D	2	44	4
Karadeniz	1	151	
Olay		88	
TRT 1		37	1
Yeni Asır		128	1
Zaman	12	423	61

Tablo XIII

Medyada farklı STK türlerinin yansımaya bakıldığında ilk göze çarpan nokta, savunuculuk yapan STK'ların olumsuz yansımadaki görece yüksek (% 5) oranıdır. Bu veri, medyanın bu tür sivil toplum örgütlerinin “romantik” idealler peşinde koşan ve aslında pek de gerçekçi olmayan hedefler koyan kuruluşlar olarak görmesi olarak yorumlanabilir. Genel perspektife bakıldığında meslek ve iş örgütlerinin yansıtılışındaki olumlu tavır da çarpıcıdır. Medya kanallarının genellikle iş yaşamının getirdiği yapılanmalarla kurduğu bağ, hem onları fazla oranda sayfalarına ve ekranlarına taşıyarak hem de görece olarak onları olumlu yansıtarak kendini göstermektedir.

Ekonomik çıkarıya dayalı STK'lar da beklendiği ölçüde medya tarafından pozitif bir yaklaşımla yansıtılmaktadır. Ancak buradan çıkan net sonuç, bu STK'ların medya kanallarında belirgin ve genelde “tarafsız” bir tutumla, yorumdan arındırılmış olarak yansıtıldığıdır. Buna karşılık özellikle çevre, eğitim ve kadın sorunları gibi Türkiye'nin kronikleşmiş problemlerini gündeme getiren STK'lar dahi medyada olumlu bir portre çizememektedir. **Sivil toplum çabaları, ne yazık ki medya merceğinden toplum lehine bir çaba ve demokratikleşmeye katkı sağlayacak faaliyetler olarak yansımamaktadır** (bkz. Tablo XIV)

STK Türlerinin Medyadaki Yansıması			
STK Türü	Olumsuz	Tarafsız	Olumlu
İnanç Temelli Kuruluşlar		36	3
Sendikalar	2	283	8
Savunucu STK'lar	5	99	2
Hizmet veren STK'lar		223	17
Eğitim, AR-GE, think-tank		77	6
Kar Amacı Gütmeyen Medya		4	
Kadın Kuruluşları		38	2
Öğrenci, Gençlik Birlikleri	1	26	
Dezavantajlı Grupları Destekleyen STK'lar		21	1
Meslek ve İş Örgütleri	4	744	34
Topluluk Düzeyindeki Gruplar		27	
Ekonomik Çıkara Dayalı STK'lar	2	240	11
Etnik/Geleneksel/Yerel Kuruluşlar		57	1
Çevre ile ilgilenen STK'lar		78	1
Kültür ve Sanatla ilgilenen STK'lar		34	
Sosyal konular ve eğlence ile ilgilenen		10	

STK Türlerinin Medyadaki Yansıması			
STK Türü	Olumsuz	Tarafsız	Olumlu
Hibe dağıtan kuruluşlar		7	1
STK ağları, destek merkezleri		122	7
Toplumsal Hareketler	2	8	
Diğer		1	

Tablo XIV

ii- STK yansıması-Konu dağılımı

Medyadaki yansımaların konulara göre dağılımı bizlere bir ölçüde daha net bir görüntü sunmaktadır. **İnsan hakları, cinsiyet meseleleri ve ulusal/uluslararası uyumsuzlukların çözümü temaları medyada olumsuz portrelerle verilmektedir.** -1 (olumsuz)'den +1 (olumlu) skalasında en fazla olumlu STK haberi terörle savaş ve din, dil, gelenek üzerinedir. Bu Türk medyasının gelenekçi ve statükocu tavrının da bir göstergesidir. Son derece çeşitli konu yelpazesi içinde bu temaların öne çıkması düşündürücüdür. Türkiye'de medya kanalları hangi siyasal duruşa sahip olursa olsun öncelikli olarak topluma yolsuzluk, işsizlik, doğal afet, yoksulluk ve kurumsal sorumluluk gibi temaları ve bu amaçlar için çaba gösteren STK'ları olumlu bir ışıkta ya da sivil toplumu yüreklendirici bir tutumla sunmamaktadır. Tam aksine, görece olarak az olan toplam STK haberlerini de iş ve meslek çerçevesinde odaklamakta ve toplumsal yaraları görmezden gelmektedir.

Ortalama Değerler	
Konular	Ortalama Temsil Değerleri
Ekonomi	0,03
Politika (Uluslararası)	0,02
Uyumsuzluk Çözümü	-0,05
Doğal Afetler	0,11
Savaş	0,00
Savunuculuk	0,01
Suç	-0,01
Yolsuzluk	0,00
Adalet Sistemi	0,07
Ulusal Politika	0,02
Yerel Yönetim	0,03
İşçi, İşsizlik	0,04
Eğitim/Öğretim	0,09
Sağlık	0,03
Sürdürülebilir Kalkınma	0,02
Kurumsal Sosyal Sorumluluk	0,04
Yoksulluk	0,08
Hizmet Dağılımı/Refah	0,00
Tarım	0,03
İnsan Hakları	-0,07

Ortalama Değerler	
Konular	Ortalama Temsil Değerleri
İrkçılık	0,00
Göç/Mülteciler	0,00
Cinsiyet Meseleleri	-0,04
Çocuklar	0,05
Kitle İletişim Araçları	0,03
Sanat, Eğlence	0,09
Kişilikler, Profiller	0,04
Kültür, Din, Dil, Gelenek	0,12
Gönüllülük	0,00
Spor	0,00
Teröre Karşı Savaş	0,18
Sivil Toplumla Özgü Konular	0,00
Diğer	0,00

Tablo XV

3. Sonuç

A.R. Norton *Ortadoğu'da Sivil Toplum* (1996) adlı kitabının giriş kısmında “hiçbir toplum yatmadan önce iki sivil toplum hâpı yutup, ertesi sabah demokratikleşmiş olarak kalkmaz” der. Sivil toplum ideallerinin bu denli hızlı oluşmadığı bir gerçek olsa da yazılı ve görsel medya kanallarının bu demokratikleşme çabasında etkinliği yadsınamaz. Ancak yukarıdaki farklı verilerin bizlere gösterdiği gibi *Türk medya kanalları henüz sivil toplum fikrine uzak düşmektedir*. Her şeyden önce ulusal ve bölgesel *medya kanallarındaki STK haberleri son derece sınırlıdır. Bu sınırlı haber havuzu içinde en fazla yer tutan STK'lar iş ve meslek örgütleri ve sendikalar*dır. Özellikle ulusal yazılı basında STK haberleri ancak bir politik yetkeyle herhangi bir çatışma ya da uzlaşma olduğunda ön sayfalara taşınmaktadır. Aksi takdirde STK'lar Avrupa ve Amerika'da tanımlanan haliyle demokratikleşmeye katkıda bulunan ve gönüllülük mantığı ile işleyen yapılanmalar olarak görünmemekte ve olumlu olarak kullanılmamaktadır. *Özellikle çevre, cinsiyet meseleleri, çocuk ve insan hakları gibi yaşamsal konulardaki STK çabaları medya tarafından adeta görmezden gelinmektedir*. Temalar daha ayrıntılı olarak sıralandığına bu tablo açıkça görünmektedir. Sonuç olarak, *Türk medyası sivil toplumu bir demokratikleşme unsuru olarak görmemekte ve STK'lara da yüzeysel yaklaşmaktadır*.

Bu çalışmadaki bulgular kuşkusuz daha ayrıntılı ve daha farklı medya kanallarını da içine alabilecek daha kapsamlı bir çalışmanın ilk ayağıdır. Ancak yine de bu veriler ulusal başat medya hakkında önemli göstergeleri içermektedir. İleride radyo kanallarını ve daha farklı holdinglere ait televizyon kanallarını da çalışmaya katarak ve örneklem alanını daha genişleterek bu veriler tekrar sınanabilir. Sivil toplum fikrinin oluşmasında ve sivil toplumu güçlendirmede medyanın rolünün ve etkisinin artırılması şarttır. Bu noktada özellikle başat medyanın politik yetkeyle olan ilişkisi ve farklı alanlardaki yatırımları ve menfaat ilişkileri engelleyici bir unsur oluşturmaktadır. Bu çalışma sürekli ve hızla değişen Türk medya yapısını takip ederek belirli aralıklarla tekrarlanmalıdır.

Sivil Toplum Endeks Projesi TÜSEV ve CIVICUS işbirliği projesidir
Civil Society Index Project in Turkey
A joint initiative of TÜSEV and CIVICUS

Sivil Toplum Endeksi Projesi

Yan Raporları

Medya Tarama Analizi Çalışması

Gülhan Özdemir, TÜSEV

TÜSEV
Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı
Third Sector Foundation of Turkey

CIVICUS
World Alliance for Citizen Participation

Tüm hakları saklıdır.

Bu yayının hiçbir bölümü, Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı'nın (TÜSEV) izni olmadan herhangi bir yöntemle çoğaltılamaz.

Sivil Toplumla İlişkin Medya Tarama Raporu

Bölüm 1 – Giriş

Medya tarama çalışması **16 Nisan – 16 Haziran** 2005 tarihleri arasında gerçekleştirilmiş olup, ulusal ve bölgesel düzeyde yayın yapan gazete ve televizyon kanalları olmak üzere toplam 9 medya kanalına yönelik tarama çalışmasını kapsamaktadır.

Medya kanallarının seçiminde;

- yayın düzeyi (ulusal/bölgesel),
- ulaştığı hedef kitle,
- sahip olunan politik duruş

gibi kriterler göz önünde bulundurulmuştur. Medya kanalları seçiminde dikkat edilen bir diğer nokta da mümkün olduğunca kapsamlı bir rapor hazırlanmasına zemin hazırlayabilecek çeşitliliği yakalamak olmuştur.

Buna göre, ulusal düzeyde medya tarama çalışmasını yapmak üzere İstanbul Bilgi Üniversitesi Medya ve İletişim Sistemleri Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Aslı Tunç önderliğinde 4 kişilik bir ekip oluşturulmuştur. Bahsi geçen ulusal medya kanalları;

- Ulusal Gazeteler; Cumhuriyet, Zaman, Hürriyet
- Ulusal Televizyon Kanalları; Kanal D, TRT 1'dir.

İPS İletişim Vakfı'na bağlı Bianet proje ekibi ise medya tarama çalışmasının bölgesel düzeyde gerçekleştirilmesi için Ertuğrul Kürkçü önderliğinde bir ekip oluşturmuştur. Bölgesel düzeyde tarama yapılan medya kanalları ise:

- Bölgesel Gazeteler; Karadeniz, Yeni Asır, Bursa Hâkimiyet, Olay Gazeteleri'dir.

Tarama çalışması süresince, toplam **2041** haber taranmış olup, haberler, STEP çerçevesindeki göstergelere göre **yapı, ortam, değerler** ve **etki boyutlarına** göre ve CIVICUS'un her gösterge için belirlediği Medya Tarama Analiz Rehberi'ne uygun olarak analiz edilmiştir. İncelemekte olduğunuz raporda analiz yapılan göstergeler, bahsi geçen bu rehberde belirtilmiştir. CIVICUS, bu rapora konu olan göstergeleri Danışma Kurulu'nun gerçekleştireceği Puanlama çalışmasına sağlayacağı katkıyı göz önünde bulundurarak belirlemiştir. Diğer göstergelerin de dahil olduğu ve "Sivil Toplumun Türk Medyasındaki Yansıması" isimli rapor, sivil toplumun medyadaki yansımasına yönelik genel bilgileri içerecektir. Bu bilgiler, tüm göstergeler bazında tarama yapılmış 2041 haberin, hangi medya kanalında daha çok yer aldığı, hangi sivil toplum kuruluşu türünün medyada daha çok yer aldığı, hangi haber konusuna medyada daha çok yer verildiği gibi genel istatistikler baz alınarak oluşturulacaktır.

Buna göre, okumakta olduğunuz raporda, CIVICUS Analiz Rehber'inde analiz yapılması belirlenen her bir göstergeye **birebir uyan** haber örneklerine yer verilmiştir. Bu nedenle, her gösterge analizinin altında belirtilen ve göstergeye birebir uygunluk gösteren 'toplam haber sayıları' ile taranan haber sayısı örtüşmeyecektir. Buna etki eden bir diğer etmen de, aynı haberin farklı medya organlarında da tekrarlanması ve 'haber sayılarının' medya kanalı bazında değil de konu içeriğine göre hesaplanmış olmasıdır. Sivil toplum kuruluşlarının çok genel olarak bahsedildiği haberler de, göstergelerle birebir örtüşmediği için, 'toplam haber sayıları'na dahil

edilmemiştir. Bu noktada sivil toplum kuruluşlarının medyayı kullanmadaki eksiklikleri söz konusu olabileceği gibi, medyanın bazı STK'lara ve/veya aktivitelere daha çok yer verme eğiliminin olmasının da etkili olduğu düşünülebilir. Sivil toplum kuruluşlarının, göstergelere denk düşecek boyutta aktif olmaması da bir diğer önemli noktadır.

Raporu okumaya başlamadan önce belirtilmesi gereken bir diğer husus ise 'önem puanları'dır. CIVICUS'un belirlediği göstergeler için 'önem puanları' tabloda belirtilmiştir. Önem puanları, gazeteler için, tarama yapılmış haberin, taranan gazetenin en çok okunan 3 sayfasından birinde yer aldığını ifade etmektedir. Her gazete için, en çok okunan 3 sayfanın yeri değişse de sıralama 1, 2 ve 3 olarak standartlaştırılmış durumdadır. Televizyonlar için önem puanları, haberlerin, haber bülteninde ilk 3 haber içinde yer aldığı anlamına gelmektedir.

Bölüm 2 - Medya Tarama Analiz Raporu

1.4.2 STK'ların oluşturduğu federasyon/şemsiye kuruluşların etkinliği- STK paydaşları, federasyon ve şemsiye kuruluşları belirlenmiş hedefleri gerçekleştirmede ne derece etkili görmektedir?

İçerik Analizi

1- Haber Örnekleri

Haber	Medya kanalı/tekrar sayısı	Etki puanı
Gıda Dernekleri Federasyonu TÜBİTAK ile işbirliği yapacağını açıkladı. Gıda Dernekleri Federasyonu'nun TÜBİTAK ile işbirliği kararı gıda sanayinin ihtiyacı olan bilimsel verileri üretecek deniliyor.	Hürriyet/1	0-etkisi belirsiz
Aralarında DİSK (Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu) ve SES (Sağlık Emekçileri Sendikası) gibi sendikaların da bulunduğu toplam 26 STK'nın zorunlu din derslerinin kaldırılması için imza kampanyası başlatması.	Cumhuriyet /1	1-etkisi belirsiz
KESK ve DİSK gibi birçok STK 1 Mayıs'ı kutladı.	Cumhuriyet/1	0-etkisi belirsiz
Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu (TESK) ve Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Genel Başkanı Derviş Günday, Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanun Tasarısının kanunlaşmasından sonra Türkiye genelinde yaklaşık olarak 1 milyon şoförün esnafıktan çıkarılabileceğini ve sosyal güvenlik sisteminin çökebileceğini belirtti.	Bursa Hakimiyet/1	0-etkisi belirsiz
KESK üyeleri "Sosyal Güvenlik Reformu" ile personel rejimi Temel Kanunu'nda değişiklik tasarılarını protesto için bir gün iş bıraktı.	Bursa Hakimiyet/1	0-etkisi belirsiz
Sendikaya bağlı işçilerin işten çıkarılmasını protesto etmek için DİSK'in başlattığı 15-16 Haziran Büyük Yürüyüşü.	Cumhuriyet/2	0-etkisi belirsiz
İç Anadolu Sanayici ve İşadamları Dernekleri Genel Kurulu'nda konuşan Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu Başkanı Enis Özsaruhan Kalkınma Ajansları'nın DPT'ye bağlı olmasına tepki gösterdi.	Hürriyet/1	0-etkisi belirsiz
Ege iş dünyası 7-8 Mayıs'ta yapılacak TOBB Genel Kurulu'na ağırlığını koymak için çalışmalarını hızlandırdı. Genel Kurul'da yapılacak seçimlerde İZTO, Ege'deki tüm ticaret odalarıyla birlikte TOBB zirvesi düzenleme kararı aldı.	Yeni Asır/2	0-etkisi belirsiz

2- Özet

Medya tarama çalışması sırasında taranan 8 haber, federasyon/şemsiye kuruluşların etkinliğiyle ilintili bulunmuştur. Bu haberlerin 6 tanesi farklı federasyon/ şemsiye kuruluşların etkinliği göstergesiyle örtüşmektedir. Göstergeye denk düşen haberlerin sayıca az olma nedeni federasyon/ şemsiye kuruluşların daha çok hükümet eleştirisi haberleriyle medyaya yansımış olmalarıdır. Eklemek gerekir ki, federasyon/şemsiye kuruluşları olarak Türkiye’de sendikalar her zaman gündemde yer almakta, diğer federasyon/şemsiye kuruluşlar ise ya yeterli aktifliği gösterememekte ya da medya federasyon/şemsiye kuruluşların faaliyetlerine yeteri kadar yer ayırmamaktadır. Burada, sendikalar dışında çok farklı alanlarda faaliyetler yürüten federasyon/şemsiye kuruluşların sayıca az olduğunu da göz ardı etmemek gerekmektedir. Buradaki verilere bakılarak, STK federasyon/şemsiye kuruluşlarının, eylemlerinin **etkilerinin belirsiz** olduğu söylenebilmektedir.

1.4.2 ile ilintili toplam haber sayısı: 8

1.5.2 İşbirliği- Farklı alanlarda faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları birbirleriyle ne kadar işbirliği içerisine girmektedir?

İçerik Analizi

1- Haber Örnekleri

Haber sayısı	Haber	Medya kanalı/tekrar sayısı
1	Aralarında DİSK ve SES gibi sendikaların da bulunduğu toplam 26 STK zorunlu din dersi için imza kampanyası başlattı.	Cumhuriyet/1
2	Trabzon Dernekler Birliği, İstanbul Ticaret Odası’nda Karadeniz Çernobil faciasının ardından kanser vakalarının artmasına yönelik panel düzenledi. Panele Giresun, Ordu ve Sinop Dernekler Birlikleri de katıldı.	Karadeniz Cumhuriyet
3	Bingöl Depremzedeler Dayanışma Derneği ve İHD Bingöl Şubesi bir deprem raporu hazırladı.	Cumhuriyet/1
4	‘Yeni TCY ne getiriyor, ne götürüyor?’ konulu panelin ardından, Türkiye Gazeteciler Cemiyeti, İstanbul Barosu, Türkiye Gazeteciler Sendikası, İstanbul Tabip Odası, Türkiye Yazarlar Sendikası, Türkiye Yayıncılar Birliği ve Türkiye Spor Yazarları Derneği Türk Ceza Yasası hakkında ortak hareket etme kararı aldı.	Cumhuriyet/2
5	KESK, DİSK dahil olmak üzere birçok sivil toplum örgütünün katılımıyla gerçekleşen 1 Mayıs kutlamaları	Cumhuriyet/4 Zaman/1
6	Mazlum-Der, Memur-Sen, Hizmet-İş, Milli Gençlik Vakfı, Ak-Der, Adaleti Savunanlar Derneği gibi birçok STK’nın bir araya gelmesi sonucu binlerce kişi başörtüsü yasağını protesto etti.	Zaman
7	78’liler Vakfı Girişimi, Toplum ve Hukuk Araştırmaları Vakfı, Tutuklu Aileleri Dayanışma Derneği ve Dayanışma Ağı ortaklığında ‘Tecrit İşkencedir’ başlıklı toplantının	Cumhuriyet/1

	yapılacak olması.	
8	Karadeniz Çernobil faciasının ardından kanser vakalarının artması hakkında panel düzenlendi.	Cumhuriyet/ 2 Karadeniz/1
9	Bursa Esnaf Odaları Birliği'nin öncülüğünde, başka STK'ların da işbirliğiyle 'Yerli Üret Yerli Tüket' kampanyası başladı.	Bursa Hakimiyet/2

2- Özet

16 Nisan - 16 Haziran tarihleri arasında taranan 100 haber, sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğine yönelik olarak belirlenmiştir. Bu haberlerin 56 tanesi *farklı sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğine* işaret etmektedir. İşbirliği genelde toplantı/seminer organizasyonları veya aynı sektör sivil toplum kuruluşlarının birkaç tanesinin bir araya gelerek resmi kurumlara ziyarette bulunmaları ile sınırlı kalmakta; farklı alanlardaki STK'ların ortaklığına pek rastlanılmamaktadır.

Bu haberlerin 38 tanesi ulusal medya kanallarında; 18 tanesi ise bölgesel medya kanallarında yer almıştır. Çoğunlukla haberlerin tekrarına rastlanmamıştır; yani her haber bir defaya mahsus bir medya kanalında yer almıştır.

Bölgesel düzeyde bakıldığında, Bursa Hakimiyet Gazetesi'nde sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğinin hem nicelik hem de nitelik bakımından daha belirgin olduğu ortaya çıkmaktadır. Güneydoğu Anadolu Bölgesi yerel gazetesi Olay ve Karadeniz Bölgesi gazetesi Karadeniz gazetelerinde, STK'lar arası işbirliği örneklerine daha sık rastlanmaktadır. Bu durum, bölgesel bazda STK işbirliği profilini gösteriyor olabileceği gibi, bölgesel gazetelerin tutumunu da içeriyor olabilir.

1.5.2 ile ilintili toplam haber sayısı: 100

2.6.1 Özerklik - *Sivil toplum ne dereceye kadar devletten bağımsız olarak varlığını ve işlerliğini sürdürebilmektedir? STK'lar ne dereceye kadar devlet müdahalesi olmaksızın özgürce çalışabilmektedir? Devlet denetimi yalnızca kamu çıkarlarını korumak amacıyla tasarlanıp sınırlandırılmış mıdır?*

İçerik Analizi

1- Haber Örnekleri

Haber sayısı	Haber	Medya kanalı/tekrar sayısı
1	Adana'nın Aladağ İlçesi'ne bağlı Dölekli Köyü'nde özel bir derneğe ait öğrenci yurduna jandarma ekipleri baskın yaptı. Ders çalışan öğrencilere yönelik baskına veliler tepki gösterdi.	Zaman/1
2	Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, Eğitim-Sen'in kapatılmaması yönündeki yerel mahkeme kararını oybirliğiyle esastan bozdu. Tüzüğündeki anadildeki eğitim maddesi dolayısıyla kapatılmak istenen sendika AIHM'ye başvuracağını açıkladı.	Zaman/1
	Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun kararıyla Eğitim-sen'in kapatılacak olması ve üyelerin protestoları	Cumhuriyet/20 Olay/3

3		Yeni Asır/2 Karadeniz/4 Bursa Hakimiyet/3 TRT1/1
4	Türk Tabipler Birliği'nden iş bırakma çağrısı. İş bırakan doktorlar hakkında Sağlık Bakanı'nın suç duyurusunda bulunacağı ve tazminat davası açacağı açıklamasına haberde yer veriliyor.	Kanal D/1
5	Diyarbakır'da faaliyet gösteren Doğu Bilimsel Araştırmalar Kooperatifi'nce düzenlenen "Savaş Tanıkları Anlatıyor" adlı serginin polis tarafından basılması.	Cumhuriyet/1
6	Bankalar Birliği denetimi fazla buldu, BDDK daha da artacak diyor. Devletin sık denetim yapması eleştiriliyor.	Zaman/1
7	TCK Kadın Platformu'nun afişlerinde isimleri geçen dört büyükelçilikten biri olan Norveç, Dışişleri Bakanlığı'nın uyarısı üzerine geri adım attı.	Zaman/1
8	Yapı Yolsen açlık grevi yapan 6 yöneticinin gözaltına alınmasını protesto etti.	Olay/1
9	Trabzon'da Valilik tarafından Atatürk havaalanında basın açıklaması ve bildiri dağıtılmasının yasaklanmasını bir grup STK temsilcisi protesto etti.	Karadeniz/1

2- Özet

Devlet müdahalesinin değerlendirildiği göstergeye denk düşen 41 haber sayılmıştır. Ancak, bunlar arasından 8 tanesi farklı içerik taşımaktadır; Eğitim-sen'in kapatılması ve üyelerinin protestolarına yönelik haberler çok sayıda tekrar edilmiş olmasına rağmen diğer haberlere yalnızca birer kez yer verilmiştir. Haber özetleri değerlendirildiğinde, yeni yasal düzenlemelere karşın, devletin, sendikal haklara ve basın açıklaması ve bildiri yayınlama haklarına halen müdahale ettiği görülmektedir. Medyanın bu olayları yansıtması devletçi politika gütmesine göre değişiklik kazanmaktadır. Televizyon kanallarının, devlet müdahaleleri örneklerine pek sık yer vermediği de dikkati çekmektedir.

2.6.1 ile ilintili toplam haber sayısı: 41

2.6.2 Diyalog- Devlet ne derece sivil toplumla diyalog içerisindedir? Eğer varsa, bu diyalog ne derece kapsamlı ve kurumsallaşmıştır?

İçerik Analizi

1- STK türüne göre haber analizi

STK TÜRÜ	STK türlerine göre çıkan haber sayısı
İnanç temelli kuruluşlar	2
Sendikalar	22
Savunuculuk yapan STK'lar	3
Hizmet veren STK'lar	6
Eğitim, geliştirme, araştırma gibi alanlarda aktif olan STK'lar.	2

Kadın Kuruluşları	1
Meslek ve iş örgütleri	46
Ekonomik çıkara dayalı STK'lar	23
Etnik / geleneksel / yerel birlikler	3
Çevre ile ilgilenen STK'lar	3
Kültür ve sanatla ilgilenen STK'lar	1
Hibe dağıtan vakıflar & fon sağlayan kuruluşlar	1
STK ağları/federasyonları/destek merkezleri	11
TOPLAM	124

2- Özet

Medya taraması sonucunda, STEP çerçevesinde belirlenmiş olan 19 STK kategorisinde yer alan 13 STK türü ile ilgili haberler bulunmuştur. Bu veri (13/19) devlet ile sivil toplum arasındaki diyalogun kategoriler bağlamında yaygınlığını belirtmektedir. Yukarıdaki tabloda bütün STK kategorileri yer almamaktadır ve diğer 6 kategoriyle ilgili taranan medya kanallarında hiçbir haber yer almamıştır.

Bu veriler ışığında devlet ile en çok diyaloga giren STK türü, 46 haber ile "meslek ve iş örgütleri"dir. Ayrıca "sendika"larla bağlantılı olarak 22 ve "ekonomik çıkara dayalı STK'lar"la ilgili olarak 23 haber çıkmıştır, bu da yukarıda belirttiğimiz üç STK türünün devlet ile olan diyalogunun medyada yer alan diğer 10 STK türüne göre oldukça yoğun olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla devlet ile diyalogu en gelişmiş olan STK türleri genel olarak iş dünyası ve ekonomiyle ilgili olanlardır, 124 haberin 91'ini bu STK'lar oluşturmaktadır (91/124).

2.6.2 ile ilintili toplam haber sayısı: 124

2.7.1 Özel sektörün tavrı - Özel sektörün STK'lara yönelik tavrı nasıldır?

İçerik Analizi

1- Haber Örnekleri

A. Olumsuz - 1 Haber – Genellikle düşmanca - Puan 0

Haber sayısı	Haber	Medya kanalı
1	Dünya Çevre Günü'nü İzmir'in Bergama ilçesine bağlı Çamköy'de kutlamak isteyen çevrecilerle Ovacık Altın Madenini işleten Koza Altın Şirketinde çalışan işçiler arasında gerginlik yaşandı	Zaman

Bu kategoriye denk düşen yalnızca 1 habere rastlanmıştır.

B. İlgisiz - Haber yok –Genellikle ilgisiz - Puan 1

Bu kategoriye denk düşen habere rastlanmamıştır.

C. Olumlu - 4 Haber – Genellikle Olumlu- Puan 2

Haber	Haber	Medya
-------	-------	-------

sayısı		kanalı
1	Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası, TEB, Trabzon Sanayici ve İşadamları Derneği "Türkiye Ekonomisi ve Hazine İşlemleri ve Orta Vadeli Finansman" konulu toplantıda faizlerin %13'e kadar düşebileceği belirtildi. Özel Sektörün yani TEB' in iki STK ile birlikte toplantı düzenlemesi olumlu görülürken, AB süreci faizleri düşürmeye etkin olan nedenlerden biri olarak görülüyor	Karadeniz
2	Eczacıbaşı Holding ve Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (TEGV) tarafından Gaziantep'te "Genç Mucitler Eğitim Projesi" başlatılmıştır.	Cumhuriyet
3	Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın hazırladığı kararnameyle potansiyel balıkçılık alanı olarak belirlenen Salih Adası'nda tesis kuran işletmelere Turizm Bakanlığı'nın "burayı boşaltın" demesi karşısında Ege Bölgesi Sanayi Odası Başkanı Tamer Taşkın TOBB' a ilettikleri sorunun çözümü için tüm yasal zeminlerde üzerlerine düşenleri yapacaklarını belirtti. Bodrumlu balık üreticileri STK'lardan yardım istiyor. Turizm alanı olduğu takdirde kültür balıkçılığı ortadan kalkacak. Ayrıca STK'lar bu konuyla ilgili beraber hareket edip dayanışma gösteriyorlar.	Yeni Asır
4	Radyo Barış tarafından düzenlenen "Barışa Semah Dönenler" etkinliğinde, ÇYDD Başkanı Türkan Saylan'a ödül verilmesi	Cumhuriyet

D. Destekleyici - 14 Haber – Genellikle Destekleyici - Puan 3

Haber sayısı	Haber	Medya kanalı
1	ÇYDD ve Türkcell' in işbirliğinde sürdürülen "Çağdaş Türkiye'nin Çağdaş Kızları" projesi kapsamındaki öğrencilerin karnelerini almaları	Cumhuriyet
2	ÇYDD ve Türkcell' in 2000'den beri yürüttükleri "Kardelenler-Çağdaş Türkiye'nin Çağdaş Kızları" projesinin ve benzerlerinin başka kurumlar tarafından da sahiplenilmesi çağrısını yapmaları. Bu ve benzeri projeler hakkında çaba çağrısı. Haber projeyi destekler niteliktedir.	Cumhuriyet
3	Türkcell ÇYDD aracılığı ile "Çağdaş Türkiye'nin Çağdaş Kızları" kampanyası bünyesinde öğrencilere burs veriyor.	Zaman
4	İstanbul Kültür Sanat Vakfı (İKSŞV) ve Türkcell işbirliğiyle gerçekleştirilen 'Minifest'in kapanış haberi. Festivalin kapanış etkinlikleri ve açıklama	Cumhuriyet
5	İKSŞV tarafından, Garanti Bankası sponsorluğunda 12.Uluslararası Caz Festivali'nin düzenlenmesi	Cumhuriyet
6	TEGV ve Bosch'tan ortak yardım kampanyası. Bosch gecede TEGV için yardım kampanyası düzenleyerek destekleyici bir tavır almıştır.	Kanal D
7	Fly Hava Yolları, Trabzon Sosyal Yardımlaşma Derneği'ne muhtelif eşyalardan oluşan 75 koli ve 65 adet bebek arabası bağışladı. Bağışlar Fly yönetim kurulu üyesi Necati Özçağlayan tarafından teslim edildi. Özçağlayan 2006'da bir de okul yaptıracağını ifade etti.	Karadeniz

8	Dünya Gazetesi ve TNT Ekspres işbirliğinde Bursa TSO katkılarıyla gerçekleştirilecek panelde AB müzakerelerinin sektörde nasıl yürüyeceği ele alınacaktır. AB süreci dikkate alınarak gerçekleşecek panelde yoğun olarak AB müzakereleri ve sektörlerle yansımaları ele alınacak. Panel bir STK ve özel sektör işbirliği ile gerçekleşecek, bu da olumlu işbirliğini gösteriyor. AB müzakereleri anlatılarak vatandaşlar ve işadamları bilgilendirilip ortak hareket için kapasite oluşturuluyor.	Bursa Hakimiyet
9	İzmir Elektrik Teknisyenleri Odası, üyelerine yönelik bilgisayar kursları düzenledi. Oda yöneticileri, Altındağ Mesleki Eğitim Merkezi ile işbirliği yaparak tüm üyelerinin bilgisayar eğitiminden yararlanabilmeleri için çalışmalarını aralıksız sürdürüyor. Altındağ Mesleki Eğitim Merkezi, Elektrik Teknisyenleri Odası ile işbirliği halinde teknisyenlere yönelik bilgisayar kursu düzenleyerek özel sektör olarak bir STK'yı destekliyor.	Yeni Asır
10	İZSİAD tarafından düzenlenen "İş Dünyası Paylaşıyor" toplantısına katılan Ahmet Nafiz Zorlu, bir işadamlarının İzmir'e yatırım yapacak mısınız sorusu üzerine, "Ege Serbest Bölgesinde de tesisi var. Baba biraz da sizler yatırım yapın. Sizler niye duruyorsunuz" diye konuştu. Zorlu Holding Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Nafiz Zorlu, İzmir Sanayici ve İşadamları Derneği'nin düzenlediği toplantıya katılarak işadamlarına yatırımcılık dersi veriyor. İzmir Sanayici ve İşadamları Derneği de böyle bir toplantı düzenleyerek ortak hareket edebilmek için kapasite oluşturuyor.	Yeni Asır
11	AÇEV Eğitimi ve Gima işbirliğiyle yürütülen "Mutlu Ailem" Projesi kapsamında "aile içi iletişim" konusunda seminer düzenlendi. Özel sektör Gima STK'ya olumlu olarak bakıyor sponsor olarak eğitimi destekliyor. AÇEV çocuklara fiziksel şiddet uygulandığını belirterek buna karşı çıkıyor. Aile içi iletişimle ilgili seminer düzenleyerek vatandaşları bilgilendiriyor ve annelik eğitimiyle kadınları güçlendiriyor.	Olay
12	Uşak Ticaret Odası ile Özel Aylinim kursu arasında imzalanan anlaşmaya göre oda üyelerinin %65'ine indirimli kurs verilecek. Uşak Ticaret Odası ile Özel Aylinim kursu arasında indirim anlaşması özel sektörün olumlu tavrını gösteriyor. Ayrıca Ticaret Odası İngilizce kursu vererek üyelerinin kapasitelerini oluşturuyor	Yeni Asır
13	BTSO ile Finansbank arasında BTSO üyelerinin kullanımına yönelik düşük faiz ve esnek vadeyle kredi kullanma imkanı sağladı. Finansbank reel sektöre önem verdiğini belirterek BTSO üyelerine düşük faizli kredi veriyor.	Bursa Hakimiyet
14	Heykeltıraş İlhan Koman'ın sergisi. Yapı kredi Kültür ve Sanat Yayıncılık, İlhan Koman Kültür ve Sanat Vakfı, İsveç Konsolosluğu, Fransız Kültür Merkezi, İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi, Yapı Kredi Sigorta işbirliği ile bir retrospektif sergisi	Cumhuriyet

	açılmıştır.	
--	-------------	--

2- Özet

Bu gösterge için haberler 4 farklı kategoriye göre sınıflandırılmıştır; olumsuz, ilgisiz, olumlu ve destekleyici. Bu sınıflandırmaya göre Türkiye'de özel sektörün sivil toplumu desteklediğine yönelik 14 haber çıkmıştır, bu kategoriler içinde en sık rastlanan haberler sivil toplum ile özel sektör tarafından ortak yürütülen projeler hakkındadır. Medya analizi verileri ışığında genel olarak özel sektör ile sivil toplum arasında olumlu ve gelişmiş bir ilişki olduğu söylenebilir, ancak STEP kapsamında uygulanan anket uygulaması sonucunda elde edilen verilerde bu ilişki daha sınırlı olarak belirlenmiştir.

2.7.1 ile ilintili toplam haber sayısı: 26

2.7.3 Özel sektör desteği (kurumsal filantropi/bağış) - Özel sektörden aynı/nakdi kaynak aktarımı alan STK yelpazesi ne kadar geniş/sınırlıdır?

İçerik Analizi

1- Haber Örnekleri

Haber sayısı	Haber	Medya kanalı
1	AÇEV Eğitimi ve Gima işbirliğiyle yürütülen "Mutlu Ailem" Projesi kapsamında "aile içi iletişim" konusunda seminer düzenlendi. Özel sektörden Gima STK'ya olumlu olarak bakıyor ve sponsor olarak eğitimi destekliyor. AÇEV çocuklara fiziksel şiddet uygulandığını belirterek buna karşı çıkıyor. Aile içi iletişimle ilgili seminer düzenleyerek vatandaşları bilgilendiriyor ve annelik eğitimiyle kadınları güçlendiriyor.	Olay
2	AÇEV'li çocuklar 23 Nisan şenlikleri dolayısıyla geldikleri İstanbul'da Biltek Koleji'nde misafir edildi. Bu haber üzerinden başta Kardelen Derneği olmak üzere Güneydoğu Asya ülkelerine yönelik yardım kampanyası dile getiriliyor.	Zaman
3	BMD (Birleşmiş Markalar Derneği) üyesi tanınmış Türk markaları cirolarının bir kısmını eğitim yapılamayan okulların onarımı için bağışlıyor.	Hürriyet
4	BTSO (Bursa Ticaret ve Sanayi Odası) ile Finansbank arasında BTSO üyelerinin kullanımına yönelik düşük faiz ve esnek vadeyle kredi kullanma imkânı sağladı. Finansbank reel sektöre önem verdiğini belirterek BTSO üyelerine düşük faizli kredi veriyor.	Bursa hakimiyet
5	ÇYDD ve Türkcell'in 2000'den beri yürüttükleri "Kardelenler-Çağdaş Türkiye'nin Çağdaş Kızları" projesinin ve benzerlerinin başka kurumlar tarafından da sahiplenilmesi çağrısını yapmaları. Bu ve benzeri projeler hakkında ortak çaba çağrısı. Haber de projeyi destekler niteliktedir.	Cumhuriyet
6	ÇYDD ve Türkcell'in işbirliğinde sürdürülen "Çağdaş Türkiye'nin Çağdaş Kızları" projesi kapsamındaki öğrencilerin karnelerini almaları.	Cumhuriyet
7	Eczacıbaşı Holding ve Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (TEGV) tarafından Gaziantep'te "Genç Mucitler Eğitim Projesi"	Cumhuriyet

	başlatılmıştır	
8	Fiba Holding'in patronu Hüsnü Özyeğin 15 yılda sosyal projelere 50 milyon dolar harcadığını belirterek 'bu işlere karne verin yarışalım, 1 milyar dolara Türkiye'nin okul sorunu çözülsün' dedi.	Cumhuriyet
9	Fly Hava Yolları, Trabzon Sosyal Yardımlaşma Derneği'ne muhtelif eşyalardan oluşan 75 koli ve 65 adet bebek arabası Fly Yön. Kur. Üyesi Necati Özçağlayan tarafından bağış olarak teslim edildi. Özçağlayan 2006'da bir de okul yapacağını ifade etti	Karadeniz
10	Gima satışıyla gündeme gelen işadamı Hüsnü Özyeğin, vakfının tanıtımı için gazetelerin karşısındaydı. Özyeğin, devletin yasal düzenlemeler yapması sonucu hayır kurumlarına ilginin artacağını vurguluyor. Ayrıca kızların eğitime katılabilmesi için bunlara yönelik yurt açılışını vb. önceliklendirdiklerini dile getiriyor.	Zaman
11	Heykeltraş İlhan Koman'ın sergisi STK'ların ve özel sektörün desteğiyle gerçekleşti.	Cumhuriyet
12	İstanbul Kültür Sanat Vakfı (İKSV) tarafından, Garanti Bankası sponsorluğunda 12.Uluslararası Caz Festivali'nin düzenlenmesi	Cumhuriyet
13	İstanbul Kültür Sanat Vakfı ve Türkcell işbirliğiyle gerçekleştirilen 'Minifest'in kapanış haberi	Cumhuriyet
14	İzmir Elektrik Teknisyenleri Odası, üyelerine yönelik bilgisayar kursları düzenledi. Oda yöneticileri, Altındağ Mesleki Eğitim Merkezi ile işbirliği yaparak tüm üyelerinin bilgisayar eğitiminden yararlanabilmeleri için çalışmalarını aralıksız sürdürüyor. Altındağ Mesleki Eğitim Merkezi, Elektrik Teknisyenleri Odası ile işbirliği halinde teknisyenlere yönelik bilgisayar kursu düzenleyerek özel sektör olarak bir STK'yı destekliyor.	Cumhuriyet
15	Milli Eğitim Bakanlığı ve Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği'nin (ÇYDD) işbirliği ve Danone'nin sponsorluğunda Silivri Mimarınan İlköğretim Okulu'na iki adet anasınıfı açılması.	Cumhuriyet
16	Okan Bayülgen'in sunduğu Zaga programı bu hafta Türk Günü nedeniyle Berlin'den canlı yayın yapacak. Programda TEGV adına bağış toplanacak.	Hürriyet
17	TEGV ve Bosch'tan ortak yardım kampanyası. Bosch gecede TEGV için yardım kampanyası düzenleyerek destekleyici bir tavır almıştır.	KanalD
18	TEGV'in Mardin'deki Öğrenim Birimi'nin bir yıllık giderinin Aviva Hayat ve Emeklilik firması tarafından üstlenilmesi.	Cumhuriyet
19	Türkcell ÇYDD aracılığı ile "Çağdaş Türkiye'nin Çağdaş Kızları" kampanyası bünyesinde öğrencilere burs veriyor	Zaman
20	Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfının (TEGV) Yönetim Kurulu Üyesi Cengiz Solakoğlu Gaziantep'te işadamlarının ilgisizliğinden şikayetçi. Editör köşesinde, yapılan eğitim parkının faydaları vurgulanıyor.	Olay
21	Uşak Ticaret Odası İle Özel Aylinim kursu arasında imzalanan anlaşmaya göre oda üyelerinin %65'ine indirimli kurs verilecek. Uşak Ticaret Odası ile Özel Aylinim kursu arasında indirimli kurs anlaşması özel sektörün olumlu tavrını gösteriyor. Ayrıca Ticaret Odası İngilizce kursu vererek üyelerinin kapasitelerini oluşturuyor.	Yeni Asır

STK Türleri	STK türleri bazında çıkan haber sayısı
Hizmet veren STK'lar	10
Ekonomik çıkara dayalı STK'lar	1
Kadın kuruluşları	1
Meslek ve iş örgütleri	3
Kültür ve sanat'la ilgilenen STK'lar	4
Hibe dağıtan vakıflar & fon geliştirme organları	1
TOPLAM	21

2- Özet

Yukarıdaki tablo hangi kategorilerden STK'ların özel sektörden ne kadar yardım alabildiğini göstermektedir. Bu konuyla ilgili taranan haberler bazında STEP kapsamında ele alınan 19 STK kategorisinden sadece beşi özel sektörden yardım alabilmekte, özel sektörden en çok destek sağlayan STK kategorisi ise "hizmet veren STK'lar" olarak görülmektedir.

Özel şirket desteği/sponsorluğu alan STK'lar çoğunlukla eğitim ve geliştirme alanlarında hizmet veren STK'lar olup, özel şirket desteğinin ulaştığı STK kategorileri sınırlı kalmaktadır. Her TSK kategorisi aynı oranda destek bulamamaktadır. STK'lara yapılan destek veya sponsorlukla ulaşılmak istenen hedef kitle ağırlıklı olarak dezavantajlı/mağdur gruplardır. Yapılan destek ve sponsorluklar çoğunlukla bu grupların eğitimine yöneliktir, ancak temel ihtiyaçların giderilmesine yönelik çalışmalar da mevcuttur.

Diğer mali kaynaklara kıyasla özel şirket desteğinin/sponsorluğunun STK'lar için önemli bir mali kaynak olup olmadığı konusunda belirsizlik vardır.

3.1.2 Demokrasiyi teşvik eden sivil toplum faaliyetleri - Sivil toplum demokrasiyi toplumsal düzeyde aktif olarak ne kadar teşvik ediyor? Demokrasiyi teşvik için herhangi bir ST hareketi veya programı mevcut mu? Bunu gerçekleştirmek için herhangi bir kamuoyu kampanyası veya koalisyonu mevcut mu? Medya bu konuda sivil toplumun rolüne yer veriyor mu?

İçerik Analizi

1- Haber Örnekleri

Haber sayısı	Haber örneği	Medya kanalı/tekrar sayısı	Önem puanı
1	Eğitimsen 2 No'lu Şube Başkanı Turgay Çakır, Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde döner sermaye talebi ile dilekçe veren personele baskı yapıldığını ileri sürerek, dilekçe vermenin hiçbir hukuksuz tarafı olmadığını ve baskıların demokrasiye ve insan hak ve özgürlüklerine aykırı olduğunu söyledi.	Karadeniz/1	1
2	Türkiye Barolar Birliği rejimin laik niteliğine yönelik tartışmaların canlı tutulmasından ve laiklik anlayışından geri gidişten kaygı duyduğunu bildirdi.	Bursa hakimiyet/1	-

3	TÜSİAD Başkanı Ömer Sabancı demokratik vakalar konusunda hükümeti uyardı.	Hürriyet/1	3
---	---	------------	---

2- Özet

Medya tarama çalışmasının yapıldığı süreçte elde edilen haber içeriklerine göre STK'lar programlarında demokrasiyi teşvik eden çalışmalara yer vermiyorlar. Yukarıdaki tabloda geçen 3 haber ise yalnızca AB hazırlık sürecinde hükümete bir uyarı niteliğinde gerçekleşen ifadeleri içeren haberlerdir. Teşvik çalışmasıyla birebir örtüşmeler de demokrasiyi vurgulayarak, kamuoyunun dikkatini çekme yönleriyle örnek olarak ele alınmışlardır.

3.1.2 ile ilintili toplam haber sayısı: 3

3.2.1 Sivil toplumda yolsuzluk - Sivil toplumda yolsuzluk ne kadar yaygındır?

İçerik Analizi

1- Haber Örnekleri

Haber	Medya kanalı/tekrar sayısı
Aralarında Ordu Ticaret ve Sanayi Odası eski Başkanı Bayram Cengiz'in de bulunduğu kişiler sigorta şirketlerini dolandırmak suçuyla cezaevlerine konuldu.	Karadeniz/1
İstanbul Çocukları Vakfı müdiresi emniyeti suiistimalden yargılanıyor. Müdire vakfa ait otoparkı değerinden az bir değere özel bir şirkete kiralamış.	Zaman/1
İstanbul Barosu'na bağlı sahte avukat F.Ö'nün yakalanması. F.Ö sahte belgelerle avukatlık yapmış.	Cumhuriyet/1
Tarım ve Kredi Kooperatifleri Trabzon Bölge Başkanı Burhanettin Topsakal, Çağlayan Kooperatifi'nde yaşanan yolsuzluk olayları ile ilgili yaptığı açıklamada ismi yolsuzluk iddialarına karışan kişilerin görevden alındığını açıkladı.	Karadeniz/1
Hikmet Çetinkaya' nın köşe yazısında, Turist Rehberleri Birliği 2. Başkanı Halil Güçlü'nün, kaçak rehber haberine yönelik, 'böyle biri bizde kayıtlı değil' açıklamasına yer vermesi.	Cumhuriyet/1
Tonya Süt Kooperatifi Genel Kurulu'nda inceleme komisyonu eski yönetimi aklamıyor ve müesseseyi zarara uğrattığı belgeleniyor.	Karadeniz/1

2- Özet:

Tarama çalışmasının yapıldığı Nisan – Haziran dönemine ilişkin 'yolsuzluk' göstergesine denk düşen 6 haber yukarıdaki tabloda sıralanmıştır. Buna göre STK sektöründe yolsuzluk haberlerine nadiren rastlanmakta veya medyada STK yolsuzluk haberlerine nadiren yer verilmektedir sonucuna varılabilir. Durumun hangi sebepten kaynaklandığı net olarak bilinmemekle birlikte, eldeki bu verilere dayanarak, sivil toplum içerisinde yolsuzluk örneklerine 'medyada' nadiren rastlandığı veya sivil toplum içerisinde yolsuzluğun çok olmadığı sonucuna varılabilir.

3.2.1 ile ilintili toplam haber sayısı: 6

3.2.3 Sivil toplumun şeffaflığı teşvik etmeye yönelik faaliyetleri- Sivil toplum şeffaflığı toplumsal düzeyde aktif olarak ne kadar teşvik etmektedir? Şeffaflığı teşvik eden herhangi bir

sivil toplum hareketi veya programı mevcut mudur? Bunu gerçekleştirmek için herhangi bir kamuoyu kampanyası veya koalisyon mevcut mudur? Medya bu konuda sivil toplumun rolüne yer veriyor mu?

İçerik Analizi

1- Haber Örnekleri

Haber sayısı	Haber örneği	Medya kanalı / tekrar sayısı	Önem puanı
1	Türkiye’de artık paradan para kazanma döneminin bittiğini ve ince hesap döneminin başladığını söyleyen TÜSİAD Başkanı Ömer Sabancı, Türkiye’nin son dönemde şeffaflık adına da mesafe kat ettiğini söyledi.	Hürriyet/1	3
2	Toplumsal Saydamlık Hareketi Derneği tarafından şeffaflığı teşvik etmek amacıyla verilen ‘Dürüstlük Ödülü’nün Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Nuri Ok’a verilmesi.	Cumhuriyet/1	3
3	Mimarlar Odası Başkanı Süleyman Boz, çevre düzeni planının halktan kaçırıldığını belirtiyor. Belediye Meclisi ile İl Genel Meclisi’nde kabul edilen 1/25 bin ölçekli Çevre Düzeni Planı’na itiraz edeceklerini ekliyor.	Yeni Asır/1	-

2- Özet:

STK’ların şeffaflığı teşvik eden çalışmalarına örnek olarak 3 haber bulunmuştur. Bu çalışmalar incelendiğinde, şeffaflık eğilimi olduğu, ancak bu eğilimin oldukça yetersiz kaldığı sonucuna varılabilir. Zira tabloya göre, sivil toplum şeffaflık teşviki adına aktif bir kampanya yürütmekten uzaktır. Cumhuriyet Gazetesi’nde yer alan haberde dürüstlük ve şeffaflığı teşvik eden bir çalışma olduğu için ödül verilmesi bir kampanya olarak ele alınabilmektedir. Ancak diğer iki haber, şeffaflığı teşvik eden kampanyalardan ziyade, yalnızca sivil toplum aktörlerinin gazetede ki demeçleri olarak yer almıştır. Kamuoyunun dikkatini çekmesi yönleriyle, yine de örnek olarak ele alınmışlardır.

3.2.3 ile ilintili toplam haber sayısı: 3

3.3.1 Sivil toplum alanında hoşgörü- Sivil toplum ne derecede hoşgörülü bir alandır?

İçerik Analizi

1- Haber Örnekleri

A- Hoşgörü haber örnekleri

Medya tarama çalışması süresince, bu noktada hoşgörüyü teşvik etmeye yönelik bir habere rastlanmamıştır.

B- Hoşgörüsüzlük haber örnekleri

Haber sayısı	Haber örneği	Medya kanalı
1	Karadeniz Genç İşadamları Derneği (KARGİD) Basın Sözcüsü Ali Bayram Trabzon'da meydana gelen olayların Trabzon'un ve Trabzon halkının imajını zedelemeyeceğini söyledi. KARGİD Basın Sözcüsü Trabzon halkının her zaman devletine, milletine, bayrağına saygılı olduğunu belirterek halkın devletle diyalogunda sözcü rolünü üstleniyor. KARGİD sözcüsü haberde adı geçmeyen TAYAD'ı Trabzon'un imajını zedelemeye çalışmakla suçlayarak bir başka sivil toplum örgütüne toleranssız davranıyor. KARGİD Basın Sözcüsü Trabzon halkını olaylara karşı sağduyuya davet ediyor	Karadeniz
2	TAYAD'ı protesto eylemi. Aktif ama başarılı olup olamadığı henüz belli değil.	Cumhuriyet
3	Leyla Şahin'in avukatlığını yapan Hüsnü Tuna'ya göre başörtüsü karşıtları AİHM üzerinde lobi yapıyor. ÇYDD gibi STK'ların AİHM üzerinde lobi yaparak başörtüsü yasağı lehine karar almaya çalıştıklarına dair bir iddiada bulunuyor Hukukçular Derneği Başkanı.	Zaman
4	Faruk Kadioğlu'nun Trabzon'daki cenazesinde yaşananların, TAYAD'ın düzenlediği basın toplantısında protesto edilmesi	Cumhuriyet

C- Hoşgörüsüzlüğe karşı sivil toplum tavrı;

STK'ların hoşgörüsüzlüğe karşı aldığı tavırlar, bu dönemde medyaya yansımamıştır.

2- Özet

Medya taramasının yapıldığı dönemde, taranan medya kanallarının hiçbirinde STK'lar tarafından düzenlenen ve hoşgörüyü toplumsal düzeyde geliştirmeyi hedefleyen aktiviteler veya STK'ların hoşgörüsüzlüğe karşı tavır koymalarına dair haberler yer almamıştır. Ancak STK'lar arası hoşgörüsüzlüğe dair 4 haber çıkmıştır.

STK türleri	Türler bazında çıkan haber sayısı
Meslek ve iş örgütleri	1
Eylemci STK'lar	1
Ekonomik çıkara dayalı STK'lar	1
Meslek ve iş örgütleri	1
TOPLAM	4

Yukarıdaki tabloda, medya taraması verileri ışığında sivil toplum içerisinde meydana gelen şiddet olayların STK türlerine göre dağılımı belirtilmiştir. Bu tablo bağlamında medya taraması sürecinde toplam 19 STK kategorisinden sadece 4'ünü kapsayan hoşgörüsüzlük örnekleri vardır, bu da sektör içerisinde hoşgörüsüzlüğün fazla yaygın olmadığını veya medyaya yansımadığını göstermektedir. Ancak aynı dönemde taranan medya organlarında sivil toplum içerisinde hoşgörüyü geliştirmeye yönelik ve hoşgörüsüzlük eylemlerini kınamaya yönelik de hiçbir haber çıkmamıştır.

Çıkan haberlerde STK Çalışma Düzeyi	Çalışma düzeyi bazında çıkan haber sayısı
Uluslararası	1
Ulusal düzey	3
TOPLAM	4

Yukarıdaki tablo, medya taraması verileri ışığında, sivil toplum içerisinde meydana gelen şiddet olaylarının, çalışmalarını hangi düzeyde yürüten STK'lar arasında meydana geldiğini göstermektedir. Medya taraması sürecinde çıkan haberlere göre sivil toplum sektörü içerisinde meydana gelen şiddet olaylarının çoğu ulusal düzeyde faaliyet gösteren STK'lar arasındadır.

3.3.1 ile ilintili toplam haber sayısı: 4

3.3.2 Hoşgörüyü teşvik eden sivil toplum faaliyetleri- Sivil toplum, toplumsal düzeyde, hoşgörüyü ne kadar teşvik ediyor?

İçerik Analizi

1- Haber Örnekleri

Haber sayısı	Haber örneği	Medya kanalı / tekrar sayısı	Önem puanı
1	Türkiye Barolar Birliği'nden ırkçılık ve şiddet üzerine yapılan yazılı açıklama	Cumhuriyet	3
2	Gazeteci ve Yazarlar Vakfı'nın Moskova'da gerçekleştirdiği "Terörden Evrensel Etiğed- Dinler ve Barış" konulu uluslararası forumda, temelinde barış ve ahlak öğretileri bulunan dinlerin karşılıklı anlayışla güç birliği yaparak terörle mücadele edebileceği vurgusu yapıldı.	Hürriyet/1 Zaman/3	Köşe yazısı 3
3	Atatürk Üniversitesi'nde karşıt görüşlü öğrenciler arasında 3 gündür süren kavgaya bir Cem evi'nin karıştırılmak istenmesi Alevi vatandaşlar tarafından protesto edildi. Hacı Bektaş-i Veli Vakfı Erzincan Şube Başkanı, alevi-sünni çatışmasını provoke etmek isteyen gruplara karşı halkı uyarıyor.	Zaman/1	2
4	Diyarbakır TSO bünyesinde kurulan AB Yerel Bilgi Bürosu AB üyesi ve aday ülkelerde kutlanan "9 Mayıs Avrupa Günü" nedeniyle bir program hazırlandı. Diyarbakır TSO "9 Mayıs Avrupa Günü" kutlamalarında azınlıklar da dahil olmak üzere çeşitli dillerde şarkılar seslendirilmesini programına alarak çok kültürlü yaşamayı ve dolayısıyla hoşgörüyü teşvik ediyor.	Olay/1	2
5	Bursa Barosu'nda 21 STK'nın imzasıyla	Bursa	

	hazırlanan basın açıklamasını okuyan Baro Başkanvekili Gürkan Altun son günlerde gündeme gelen soykırım konusu ve azınlık hakları tartışmalarının ortamı gerdiğini belirterek bu konuda barışçı politikalara ihtiyaç duyulduğunu söyledi. 21 STK bir araya gelerek herkesi sağduyuya çağırıyor.	Hakimiyet/1	
6	Faruk Kadioğlu'nun Trabzon'daki cenazesinde yaşananların, TAYAD'ın düzenlediği basın toplantısında protesto edilmesi.	Karadeniz/1	
7	Türk Eczacılar Birliği'nin finansmanı Diyarbakır Valiliği, Büyükşehir Belediyesi ve STK'ların desteğiyle "Yaşamevi" adı altında bir merkez kurulması için başlatılan çalışma sürüyor..	Olay/1	3

2- Özet:

Hoşgörüyü teşvik etme boyutunun değerlendirildiği bu çalışmada, tabloda gösterilen 7 haber bulunmuştur. Bu örneklerden yola çıkılarak, hoşgörüyü teşvik eden faaliyetlerin söylemlerden öteye geçmeye başladığı ifade edilebilir. Ancak, yine de belirtmekte fayda olan bir nokta, bu haberlerde STK'ların toplumda hoşgörüyü yaygınlaştırmak adına bir kampanya çalışması yapmadığıdır. Kampanya niteliği taşıyan tek haber Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası bünyesinde kurulan AB Yerel Bilgi Bürosu tarafından düzenlenen 9 Mayıs Avrupa Günü etkinliği haberidir. Genel bir değerlendirme yaparken, medyanın bu konuya ilgi göstermediği savı da göz önünde tutulabilir.

3.3.2 ile ilintili toplam haber sayısı: 7

3.4.1 Sivil toplum alanında şiddet kullanmama - Kamusal alandaki çıkarlarını ifade etmek amacıyla sivil toplum aktörleri arasında şiddet içeren yollara başvurmak (örn. kamu mallarına zarar vermek veya kişisel şiddet uygulamak v.b.) ne kadar yaygındır?

İçerik Analizi

1- Haber Örnekleri

Sivil Toplum Sektörü İçinde Şiddet Eylemlerine Örnekler

Haber sayısı	Haber	Medya kanalı
1	Tüm dünyanın barış dilekleriyle kutladığı 1 Mayıs İşçi Bayramı Türkiye'de büyük bir olay yaşanmadan sona erdi, ancak 100 binlerin katıldığı mitinglere DEHAP gölgesi düştü ve İzmir'de bazı semtlerde kaldırım taşları söküldü.	Hürriyet
2	Kocaeli Darıca Beldesi'nde Ekşioğlu Konut Yapı Kooperatifi'ne gelen kooperatifin eski Başkanı Davut Ekşi, bilinmeyen bir nedenle Kooperatif Başkanı Öznur Sabancı ve denetleme kurulu üyesi Nazım Çakçak'ı öldürdü.	Bursa Hakimiyet/Zaman

Sivil Toplum Sektörü İçinde Şiddet Eylemlerinin Kınanmasına Örnekler

Haber sayısı	Haber	Medya kanalı
1	TAYAD'ı protesto eylemi	Cumhuriyet

2- Özet

Medya tarama sürecinde, taranan medya organlarında bu göstergeye dahil edilebilecek 3 haber bulunmuştur. Haberlerden ikisi içerik olarak aynı olup, "Bursa Hakimiyet" ve "Zaman" gazetelerinde yayınlanmıştır. Medya tarama sürecinde sivil toplum sektöründe meydana gelen şiddet eylemlerini kınama örneği içeren sadece bir haber yayınlanmıştır.

STK Çalışma Düzeyi	Çalışma düzeyi bazında çıkan haber sayısı
Ulusal düzey	2
Yerel düzey	2
TOPLAM	4

Medya taraması sürecinde sivil toplum içerisinde şiddet içeriği olan sadece üç haber çıkmış olması STK'lar tarafından şiddet kullanımının göreceli olarak nadir olduğunun veya bu tür olayların medyada yer almadığının göstergesidir. Haberlerde yer alan üç şiddet olayından ikisi ulusal düzeyde, birisi de yerel düzeydedir.

3.4.1 ile ilintili toplam haber sayısı: 3

3.4.2 Şiddet kullanmamayı ve barışı teşvik eden sivil toplum faaliyetleri - Sivil toplum, toplum düzeyinde, şiddet kullanmamayı ne kadar teşvik etmektedir? Örneğin sivil toplum, toplumsal anlaşmazlıkların şiddet kullanmadan çözülmesine ve barışa ne kadar destek veriyor? Kadınlara uygulanan şiddet, çocukların kötü amaçlarla kullanılması, gençlere yönelik şiddet v.b. gibi sorunları ele almakta mıdır?

İçerik Analizi

1- Haber Örnekleri

Haber sayısı	Haber örneği	Medya kanalı	Önem puanı
1	Trabzon Sanayici ve İşadamları Derneği'nin 6. Olağan Genel Kurulu'na TÜSİAD Başkanı Ömer Sabancı da katıldı. Ömer Sabancı Trabzon'daki olaylarla ilgili ifade özgürlüğüne saygı duyulması ve güvenlik güçlerinin orantısız güç kullanmaması gerektiğini ve vatandaşın eğilimine göre değil yasalara göre hareket edilmesi gerektiğini vurgulayarak şiddeti değil barışı teşvik ediyor.	Karadeniz Hürriyet	1 3
2	Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ve TOBB Başkanı İsrail Ekonomi Kuruluşları Başkanı Shroya Brosh ve Filistin Ticaret Sanayi ve	Hürriyet	3

	Tarım Odaları Federasyonu Başkanı Ahmedt Hashem Elzogheir ile toplanarak İsrail ve Filistin ile ticareti artırmak suretiyle barışa katkıda bulunulacağını açıkladılar.		
3	Kendilerini Hayvanlara Etik Muamele için Mücadele Edenler Derneği'nin seksi komando piliçleri olarak tanıtan biri Amerikalı öteki Türk iki bikinili eylemci, dün İstanbul'da gösteri yaptı.	Hürriyet	1
4	İstanbul Çevre Konfederasyonu'na üye çevreciler son üç yılda bir milyonun üzerinde fokun kaçak olarak avlanmasına izin verdiğini öne sürdükleri Kanada Hükümeti'ni protesto etmek amacıyla Beyoğlu'ndaki Kanada Konsoloslugu'nun kapısına siyah bir çelenk bıraktı.	Hürriyet	-
5	Savaş Karşıtları Grubu, İnsan Hakları Derneği ve Yeni Demokrat Gençlik üyeleri, Taksim meydanı ve Galatasaray Lisesi önünde savaştan, eşcinsel haklarının ihlaline ve bayrak provokasyonlarına kadar farklı konularda kınama eylemi yaptılar.	Zaman	3
6	Küresel Barış ve Adalet Koalisyonu ile KESK yöneticilerinin Adana'da, ABD'nin dış politikası hakkındaki yorumları. Savaşa ve insan hakları ihlallerine karşı Küresel BAK ve KESK yöneticileri tarafından yapılan eleştiriler ve protestolar.	Cumhuriyet	3
7	DISK genel başkanı 1 Mayıs'ta provokasyona izin vermeyeceklerini duyurdu. Sendika 1 Mayıs kutlamasının terör gruplarınca provoke edilmemesi için önlem almaya çalışıyor. 1 Mayıs öncesinde şiddeti önleme amaçlı bir basın toplantısı düzenlendi.	Zaman TRT1	2
8	Diyarbakır Barosu Kadın Hakları Komisyonu'nun tecavüze uğrayan bir bayanı himaye altına alması..	Cumhuriyet	3
9	Türkiye Barolar Birliği'nden (TBB) ırkçılık ve şiddet üzerine yapılan yazılı açıklama	Cumhuriyet	3
10	Diyarbakır Barosu Kadın Hakları Danışma ve Uygulama Merkezi'nin tecavüze uğrayan R.G' nin tehdit aldığına yönelik açıklamaları ve suç duyurusunda bulunmaları	Cumhuriyet	-
11	Diyarbakır Spor Grup 21 Taraftar Derneği üyelerinin Erman Toroğlu hakkında suç duyurusunda bulunması. Erman Toroğlu, Diyarbakırlıları terörist olmakla suçlamıştır.	Cumhuriyet	3
12	Mahalle Afet Gönüllüleri Derneği, Kaz	Hürriyet	2

	Dağı'ndaki Onno Tunç Anıtı'nı parçalayanları, sanata ve sanatçıya saygısızlık yapıldığı gerekçesiyle kınamış ve durumu yetkililere iletmiştir.		
13	Küresel Barış ve Adalet Koalisyonu üyelerinin İncirlik Üssü'nün ABD ve müttefiklerine açılmasını protesto etmeleri.	Cumhuriyet/4	3
14	Türk Emekli Öğretmenler Derneği Kartal Şubesi'ne kimliği belirsiz kişilerce saldırı düzenlenmesi ve olayın dernekçe kınanması.	Cumhuriyet	3
15	75 aydın ve STK'nın katılımıyla "Filistin Halkıyla Dayanışma İnisyatifi"nin kurulması.	Cumhuriyet	3
16	Sendikaların, işçileri döven polisler hakkındaki açıklamaları.	Cumhuriyet	1
17	Gençlik Federasyonu üyesi öğrencilerin, sol görüşlü öğrencilere yönelik saldırı ve soruşturmaları protesto etmeleri.	Cumhuriyet	3
18	Türk-iş genel başkanı.: 1 Mayıs'ın huzur içinde geçmesi için üzerimize düşeni yapacağız.	TRT1	-
19	Bursa Barosu'nda 21 STK'nın imzasıyla hazırlanan basın açıklamasını okuyan Baro Başkanvekili Gürkan Altun son günlerde gündeme gelen soykırım konusu ve azınlık hakları tartışmalarının ortamı gerdiğini belirterek bu konuda barışçı politikalara ihtiyaç duyulduğunu söyledi. 21 STK bir araya gelerek herkesi sağduyuya çağırıyor. Yine hepsi linç girişimlerini eleştirerek herkesi barışa davet ediyor.	Bursa Hakimiyet	-
20	CNN Türk, İstanbul Valiliği, Hürriyet ve Çağdaş Eğitim Vakfı'nın ortaklaşa gerçekleştirdiği 'aile içi şiddete son' kampanyası çerçevesinde gösterilen Gözlerimi de Al adlı İspanyol filminin galasında filmin yönetmeni aile içi şiddetle ilgili görüşlerini bildirdi.	Hürriyet	2
21	TAYAD üyelerinin, düzenledikleri basın toplantısında, Faruk Kadioğlu'nun Trabzon'daki cenazesinde yaşanan saldırıları kınaması.	Cumhuriyet	3
22	150 aydın ve sanatçının imza attıkları ortak metinle PKK'nın silahlı eylemlere hemen ve koşulsuz son vermesini istemeleri.	Cumhuriyet Zaman	3 2
23	Gazeteci ve Yazarlar Vakfı'nın Moskova'da gerçekleştirdiği "Terörden Evrensel Etiğe-Dinler ve Barış" konulu uluslararası forumda, temelinde barış ve ahlak öğretileri bulunan dinlerin karşılıklı anlayışla güç birliği yaparak terörle mücadele edebileceği vurgusu yapıldı.	Zaman Hürriyet	1 Köşe yazısı
24	İnsan Hakları İl Kurulu, Barbaros Çocuk	Yeni asır	-

	Köyü'nde insan ve çocuk hakları ihlalleri yaşandığını belirtti. Barbaros Çocuk Köyü'nde yaşanan çocuk istismarıyla ilgili oluşturulan kurul çeşitli sivil toplum kuruluşları ile de işbirliğinde bulunuyor.		
25	AÇEV ve Gima işbirliğiyle yürütülen "Mutlu Ailem" Projesi kapsamında "aile içi iletişim" konusunda seminer düzenlendi. Aile içinde çocuğa karşı fiziksel ve psikolojik şiddet uygulanması konusunda anne ve babalara eğitim verildi.	Olay	1
26	Diyarbakır Barosu Çocuk Hakları Danışma ve Uygulama Merkezi Koordinatörü Semire Nergiz, kadına yönelik şiddetin önlenmesinde suçların cezasız kalmamasının hayati önem taşıdığını söyledi. Diyarbakır Barosu Kadın Hakları Danışma ve Uygulama Merkezi "Herkes için Adalet" projesini AB desteği ile sürdürüyor. Kadına yönelik şiddetin önlenmesinde suçların cezasız kalmaması gerektiğini belirterek şiddete karşı çıkıyor ve bu anlamda kadınları güçlendiriyor. Ve yaptıkları proje ile insan haklarını ön plana çıkarıyor.	Olay	-
27	Memur-sen üyesi bir grup İstanbul'da ABD'yi protesto gösterisi yaptı. Memur-sen Guantanamo' da ABD askerleri tarafından insanlara işkence yapılmasını kınayarak şiddeti protesto ediyor.	Yeni Asır	-
28	Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Federasyonu'nun BM Nüfus Fonu ve Kadın Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü ile birlikte düzenlediği "Genç Gazeteciler Ödülü" yarışmasının bu yılki konusu "Kadına Karşı Şiddete Son" olarak belirlendi.	Bursa Hakimiyet	-
29	Namus cinayetlerinin önlenmesi için İngiltere'nin Ankara Büyükelçiliği ve Kadın Merkezi (KAMER) tarafından kampanya başlatıldı. KAMER namus cinayetleri ve şiddetin önlenmesi konusunda bilinç oluşturulması için kampanya başlatıyor. Bu kampanyayla kadınları güçlendiriyor. Ayrıca bu proje için İngiltere Dışişleri Bakanlığı'ndan finansal destek alıyor.	Olay	2
30	Eğitim-sen Diyarbakır Şube yönetici ve üyeleri Büyükşehir Belediyesi Konuk Evi önünde yaptıkları açıklama ile son günlerde okul önlerinde yaşanan şiddet olaylarına dikkat çekti. Eğitim-sen okullardaki şiddet olaylarının arttığına ve bu konuda kampanya başlattıklarını	Olay	2

	belirterek şiddete karşı çıkıyor.		
31	Trabzon'da silahlı saldırı sonucu eşi Prof. Dr. Sadettin Güner ve oğlu Selçukhan'ı kaybeden Melek Güner Trabzon Türk Anneler Derneği tarafından Yılın Annesi seçildi. Türk Anneler Derneği silahlı saldırı sonucu eşini kaybeden Melek Güner' e plaket vererek şiddeti yaşayan annelerin bir daha benzer acıları yaşamamasını temenni ediyor. STK içeriği ve adından da anlaşabileceği gibi doğası gereği kadınları güçlendiren bir dernek.	Karadeniz	1

2- Özet

Medya tarama çalışması sonuçlarına göre, STK'ların şiddeti kınamaya ve çözüm arayışları sunmasına yönelik olarak 31 haber belirlenmiştir. Aralarından 5 tanesi kampanya haberi olarak yer almıştır ve 7 tanesi yalnızca basın açıklaması yoluyla şiddete karşı bir STK tavrı niteliğindedir.

Bu haberlere göre, STK'ların şiddete karşı duyarlı olduğu ve savaş karşıtlığından, hayvan haklarına kadar şiddetin, daha çok basın açıklamaları boyutlarında kalmasına rağmen çoğunlukla kınandığı ve protesto edildiği görülmektedir. Kadın ve çocuklara yönelik istismar ve şiddetin yerel düzeyde, özellikle Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde görüldüğü sonucuna da ulaşılabilmektedir. Çıkarım yapılabilecek bir diğer sonuç da, şiddet kınama haberlerinin yoğun olarak basılı medyada yer aldığıdır.

3.4.2 ile ilintili toplam haber sayısı: 31

3.5.3 Kadın-erkek eşitliğini teşvik eden sivil toplum faaliyetleri - Sivil toplum kadın-erkek eşitliğini toplumsal düzeyde ne derece teşvik etmektedir?

İçerik Analizi

1- Haber Örnekleri

Haber sayısı	Haber örneği	Medya kanalı	Önem puanı
1	Brezilya'da başlayan "Dünya Kadın Yürüyüşü"nü Avrupa ayağının başlangıcı olan Türkiye'de, DİSK, KESK, Halkevleri ve Amargi temsilcileri tarafından konu hakkında yapılan toplantı. Kadına yönelik "yoksulluk ve şiddet" in birlikte tartışılacağı etkinlikler çerçevesinde TBMM'ye kadınlara yönelik neler yapıldığı sorulacak.	Cumhuriyet/2	3
2	KA-DER başkanı, Dünya Ekonomik Forumu'nun gerçekleştirdiği cinsiyet uçurumu raporundaki Türkiye'nin ülkeler arasında 57. olması ile ilgili rakamları doğruluyor ve bu rakamların, TÜSİAD'ın 2000 yılında 'Kadın Erkek Eşitliğine Yürüyüş' adlı bir raporunda yer aldığını belirtiyor.	Hürriyet	3 ve Köşe yazısı

3	Uluslararası Reklâmcılık Derneği'nin düzenlediği "Kızlarımızı Okula Gönderelim" temalı yarışmada Selçuk Üniversitesi birinci oldu.	Hürriyet	3
4	ÇYDD ve Türkcell'in işbirliğinde sürdürülen "Çağdaş Türkiye'nin Çağdaş Kızları" projesi kapsamındaki öğrencilerin karnelerini almaları.	Cumhuriyet t/2	3

2. Özet:

Kadın haklarını ve cinsiyet eşitliğini desteklemeye yönelik, aktif faaliyetler ve projeler oluşturulmaya başlamış olup, yoğunluklu olarak eğitim hakkı ve kadınları iş hayatına kazandırmaya yönelik projeler gerçekleştirilmektedir. Medya tarama çalışması süresince, cinsiyet eşitliğini teşvik eden STK çalışmalarını değerlendiren göstergeye denk düşen 4 haber bulunmuş ve tekrarlanma sayıları itibari ile yukarıdaki tabloda belirtilmiştir. Buna göre, medyaya en çok yansıtılan haberler, kadınların eğitim hakkından daha fazla yararlanmalarını sağlamaya yönelik çalışmaların haberleri olmaktadır. Eğitim dışındaki konularda, kampanya çalışmalarına gidilmediği gözlenmektedir. Diğer alanlarda daha çok basın açıklamaları ile vurgu yapıldığına rastlanılmaktadır. Yerel medyada cinsiyet eşitliğini vurgulayan çalışmalara yer veren örnekler rastlanılmaması ilgi çekici bir diğer noktadır.

3.5.3 ile ilintili toplam haber sayısı: 4

3.6.1 Yoksulluğu azaltan sivil toplum faaliyetleri - Sivil toplum yoksulluğu azaltmada ne derece aktiftir?

İçerik Analizi

1- Haber Örnekleri

Haber sayısı	Haber örneği	Medya kanalı / tekrar sayısı	Önem puanı
1	Deniz Feneri Derneği, Türkiye'nin 7 bölgesinde öğrencileri en yoksul 7 okulda araştırma yapmış. Bir hediye paketinden ne çıkmasını istediklerine ilişkin bir soruya 11 yaşındaki bir kız "poğaç" demiş. AB üyesi olmayı başarabilen Türkiye'nin çocukları sabah kahvaltısı olarak bir kuru poğaçaya özlem duymayacaktır.	Bursa hakimiyet/1	Köşe Yazısı
2	KESK üyeleri Sosyal güvenlik reformu ile personel rejimi Temel Kanunu'nda değişiklik yapılmasına yönelik yasa tasarısını protesto etmek amacıyla iş bıraktı. KESK yasa tasarılarının halkın yoksullaşmasına yol açtığını düşünerek protesto ediyor.	Olay/1	2

2. Özet

Göstereyle eşdeğer bulunmuş 2 haber örneğine bakıldığında, STK'larda yoksulluğu azaltmaya yönelik bir eğilim olduğu söylenemez. Medyanın, haberleri birer kez yayınlamış olmasından ötürü, yoksullukla mücadele örneği olarak ele alınan STK haberlerine çok ilgi göstermediği

sonucuna da varılabilir. Örneklerde dikkati çeken bir diğer nokta ise, haberlerin bölgesel medyada yer almasıdır. Genel sonuç olarak, STK'lar yoksulluğu azaltma hedefini toplantılarda ifade edilen bir söylem olarak kullanmaktadır. Bu konuda henüz, politika etkileme yoluna gitmemişlerdir. KESK'in, halkı yoksullaştırdığını düşündüğü kanunda değişiklik istemiyle protesto etmesi belki de bu konudaki tek aktif faaliyet gösterilebilir.

3.6.1 ile ilintili toplam haber sayısı: 2

3.7.1 Çevresel sürdürülebilirliğe yönelik sivil toplum faaliyetleri- Sivil toplum çevresel sürdürülebilirlik alanında ne kadar aktiftir?

İçerik Analizi

1- Haber Örnekleri

Haber sayısı	Haber örneği	Medya kanalı	Önem puanı
1	İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin Validebağ Korusu'na ışıklandırma amaçlı elektrik direkleri koyma kararının protesto edilmesi. Belediye'nin açtığı çukurların gönüllüler tarafından temsili kapatılması.	Cumhuriyet /2	3
2	Tarım, Ormancılık, Gıda ve Çevre Platformu, 2B orman vasfını yitirmiş arazilerin satılması kanununa karşı çıkan büyük bir mücadeleye hazırlandıklarını söyledi.	Cumhuriyet	-
3	Beykoz Riva Deresi'ne giren ve yeniden denize dönemeyen yunus, dün Doğa Savaşçıları'nın müdahalesiyle kurtarıldı.	Zaman Hürriyet	3
4	İstanbul Çevre Konfederasyonu'na üye çevreciler son üç yılda bir milyonun üzerinde fokun kaçak olarak avlanmasına izin verdiğini öne sürdükleri Kanada Hükümeti'ni protesto etmek amacıyla Beyoğlu'ndaki Kanada Konsoloslugu'nun kapısına siyah bir çelenk bıraktı.	Cumhuriyet Hürriyet	3
5	Avrupa Rüzgar Enerjisi Derneği, Türkiye'nin rüzgar enerjisi potansiyelinin Rusya ve İran'daki doğalgaz kaynaklarına eşit güçte olduğunu vurguladı.	Cumhuriyet	1
6	Sivas Türkiye'ye örnek olacak bir ağaçlandırma çalışmasına imza attı. Yeşil Sivas Projesi kapsamında bir yılda 13 milyon fidan toprakla buluştu. ÇEKÜL Vakfı, çalışmalarda önemli bir rol üstlenmiş durumda. Proje ile erozyon kontrolü, toprak koruma, dere ve mera ıslahı da gerçekleştiriliyor.	Zaman	2
7	Türkiye'de sayıları 700'lü rakamlara kadar düşen toy kuşlarının popülasyonu, tarım ilaçları ve bilinçsiz avlanma nedeniyle tükenme tehlikesiyle karşı karşıya bulunuyor. Doğa Derneği Önemli Kuş Alanları	Zaman	2

	Envanter Sorumluları bir hayvan neslinin yok olmaması için kamuoyunu bilgilendiriyor, devletin yardımını talep ediyor.		
8	Çevre ve Orman Bakanlığı Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin Mogan Gölü'ndeki sazlıkları proje dışında sökmeye üzerine harekete geçti. Doğa Derneği, belediyenin gölde sebep olduğu tahribatla ilgili savcılığa suç duyurusunda bulunacak.		-
9	Yazıda, Mardin Hasankeyf'in kurtarılmasına ve Çekül'ün yapmış olduğu çalışmalar olumlu sonuçlar verdiğine değiniliyor.	Hürriyet	Köşe Yazarı
10	İncirlik Hava Üssü'nde 90 nükleer bomba bulunduğunu öne süren Greenpeace'in kamuoyunu bilgilendirmek ve dikkatleri üsse çekmek için büro açması.	Cumhuriyet	3
11	Deniztemiz / TURMEPA Derneği Antalya Şubesi'nin organizasyonu ile Konyaaltı sahilinde yapılan temizlik çalışması.	Cumhuriyet	3
12	Ege Orman Vakfı, İzmir Valiliği, Ege Ordu Komutanlığı ve İzmir Büyükşehir Belediyesi ve Yeni Asır işbirliğiyle gerçekleştirilen İzmir Dostluk Ormanı kampanyasına İzmirli'den büyük destek geldi. Çevrenin sürdürülebilmesi için 1 milyon fidan dikme kampanyası başlatıldı.	Yeni Asır	-
13	Trabzon Çevre Girişimcileri Derneği ile Belediye Temizlik İşleri 'Geri Kazanılabılır Atıkları Toplama ve Değerlendirme Projesi kapsamında eğitimler vermeye başladı.	Karadeniz	-

2- Özet

Çevrenin sürdürülebilirliği alanındaki sivil toplum etkinliğini ölçen göstergelere denk düşen 72 haber taranmış olup, çevreyi kapsayan hemen her dalda STK'ların aktif olduğu gözlenmiştir. Çevre alanındaki STK aktiviteleri, basın açıklamalarıyla kamuoyu bilinci oluşturmaktan, gerektiğinde suç duyurusunda bulunmaya ve kamu tarafından yapılan ihmallerin önüne geçmek amacıyla imza toplamaya dek çeşitlilikler arz etmektedir. Yukarıda, hayvan türlerini korumaya dek hemen her alanda aktif olduğunu söylediğimiz STK'ların aktivite çeşitliliğini vurgulayan başarılı örnekler yer verilmiştir.

Türkiye'de STK'ların belki de en aktif veya medyada en yoğun yansıtılma biçimlerinden biri de çevre sürdürülebilirliğini sağlama çalışmalarına dönük haberlerdir. Bu durum, toplum bazında çevreye verilen önemin artmış olma ihtimalinden kaynaklanacağı gibi, medyanın bu alana özel önem vermesinden de kaynaklanıyor olabilir. Bire diğer ihtimal de, çevre alanında faaliyet gösteren çok fazla STK'nın var olmasıdır. Kaldı ki, kuruluş amacı olmasa da çevre çalışmalarında öncü olan dernek ve/veya vakıflara da zaman zaman rastlanılmaktadır.

STK'ların çevrenin sürdürülebilirliğini sağlamaya yönelik kampanyalarda oldukça başarılı örnekler mevcuttur. Medya tarama çalışmasına **10 kampanya örneği** denk gelmiştir. Çekül Vakfı'nın Mardin Hasankeyf'teki kültürel mirası korumaya dönük çalışmalarında olduğu gibi.

Sivas'ta, yine Çekül' ün de dahil olduğu ağaçlandırma kampanyasında bir yılda 13 milyon fidan dikilmesi de oldukça başarılı bir örnek olarak ele alınabilir. Çevre konusunda, çevre sakinleri de, çevrenin sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla gönüllü birlikler oluşturup, kınama ve protestolar gerçekleştirmektedir.

3.7.1 ile ilintili toplam haber sayısı: 72

4.1 Kamu Politikalarını Etkileme- Sivil toplum kamu politikalarını etkilemede ne kadar aktif ve başarılıdır?

İçerik Analizi

1- Haber Örnekleri

Haber sayısı	Haber	Medya kanalı
1	YÖK Başkanı Prof. Dr. Erdoğan Teziç ile görüşmek üzere 18 Nisan'da Ankara'da toplanacak olan Gençlik Federasyonu öğrencileri "soruşturma terörüne bir an önce son verilmelidir" diye konuşuyor.	Cumhuriyet
2	Validebağ Korusu'nun doğal hayatının korunması için AB Türkiye Komisyonu ile Validebağ Gönüllülerinin yaptığı panel ve bunun üzerine Büyükşehir Belediyesi'nin açtığı çukurları kapatma kararı alması.	Cumhuriyet
3	Alevi Bektaşî Federasyonu zorunlu din dersi kalksın kampanyası başlattı.	Hürriyet
4	Türk-İş, Disk, Hak-İş ve Kesik genel başkanları 1 Mayıs'ın resmi tatil ilan edilmesi için destek turuna çıktılar.	Hürriyet
5	Gençlik Federasyonu üyesi öğrenciler YÖK binası önünde slogan attı. Gençlik Federasyonu üniversite öğrencilerinin üzerindeki polis baskısının YÖK'ten kaynaklandığı iddiasında.	Zaman
6	ADD'nin TBMM Başkanı Bülent Arınç' ı istifaya davet etmesi	Cumhuriyet
7	Türkiye Körler Federasyonu'na üye bir grup görme engellinin Özürlüler Yasa Tasarısı Taslağı'nı protestoları	Cumhuriyet
8	Beyoğlu'ndaki eğlence yeri sahiplerinin eylem hazırlığı, yasa tasarısını protesto ediyorlar	Cumhuriyet Zaman
9	Mustafa Kemal Derneği (MKD) Akademik Konseyi'nin başbakana mektup göndermesi	Cumhuriyet

4.1.1 İnsan Hakları- Düşünce ve İfade Özgürlüğü- İnsan Hakları (Düşünce ve İfade Özgürlüğü) alanında kamu politikalarını etkilemede sivil toplum ne kadar aktif ve başarılıdır? STK hareket/kampanyalarının her alanda etkisi görülüyor mu? Bu hareket/kampanyalar ne kadar belirgin? Bu hareket/kampanyalar amaçlarına ulaşıyor mu?

Haber sayısı	Haber	Medya kanalı
1	Trabzon'da yaşanan olaylarla ilgili on bir kişinin ifadesinin	Zaman

	alındığı bildirildi TAYAD'ın cezaevleri ile ilgili kampanyası provokasyon sonucu şiddet olaylarını destekledi.	
2	TAYAD'ı protesto eylemi.	Cumhuriyet
3	Taksim Meydanı'nda ve Galatasaray Lisesi önünde biri dizi eylem yapıldı. Haberde savaş karşıtlığından eşcinsel haklarının ordu bünyesinde savunulmasına ve bayrak provokasyonlarının kınanmasına kadar uzanan bir dizi eylem temasının aynı gruplar tarafından yapıldığı ima ediliyor.	Zaman
4	Basın Konseyi Yüksek Kurulu Üyesi Turgut Kazan Adalet Bakanlığı'nın çağrısı üzerine yapılan toplantılarda basın özgürlüğü yönünden yeni Türk Ceza Yasası'nda iyileştirici adımlar atılmadığını söyledi.	Hürriyet
5	Görme engellileri savunan STK'ların özürsüzler yasa tasarısını eleştirmek adına yaptıkları eylem.	Cumhuriyet

4.1.2 Sosyal Politika (İşsizlik) –*Sosyal Politika (İşsizlik) alanında kamu politikalarını etkilemede sivil toplum ne kadar aktif ve başarılıdır?*

Haber sayısı	Haber	Medya kanalı
1	DİE'nin en düşük işsizlik oranının 1.7 ile Ağrı, Kars, Ardahan ve Hakkari'de bulunduğunu açıklamasına Doğu illeri tepki gösterdi.	Zaman
2	Sosyal güvenlik reformu ve personel rejimi temsil yasasında değişiklik öngören yasa tasarılarını protesto eden KESK'in iş bırakması	Cumhuriyet
3	Sağlıkçıların eşit ücretsiz sağlık hizmeti, iş güvencesi ve insanca yaşayacak ücret için iş bırakması	Cumhuriyet
4	Sağlık çalışanları Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Yasa Tasarısı'nın geri çekilmesi için iş bırakıyor	Cumhuriyet / Hürriyet-2/ Zaman
5	TTB ve Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası'nın bir günlük iş bırakma eylemi	Zaman
6	Türk Tabipler Birliği Merkez Konseyi 2. Başkanı Metin Bakkalcı'nın hükümete yönelik eleştirileri ve iş bırakma eylemleri hakkında yorumlar	Cumhuriyet
7	KESK Başkanı Sami Evren'in Kamu Personel Rejimi'ndeki değişiklikleri eleştiren açıklaması	Cumhuriyet
8	İş bırakma eylemiyle ilgili yargılanan 85 kişinin beraatı	Cumhuriyet

4.1.3 Ulusal bütçe- *Ulusal bütçeleme sürecini etkilemede sivil toplum ne kadar aktif ve başarılıdır?*

Haber sayısı	Haber	Medya kanalı
1	İzmir Esnaf ve Sanayi Odası Başkanı Mehmet Ali Susam, başta tekstil ürünleri satan pazaryerleri olmak üzere kayıt dışı ekonomiyle	Yeni Asır

	mücadele edilmesi gerektiğini söyledi. İzmir Esnaf ve Sanayi Odası Birliği Başkanı Kayıt dışı ekonomiye karşı mücadele edilmesi ve KDV oranları ile ilgili eleştirilerini belirterek ulusal bütçe sürecini etkiliyor. Ayrıca herkesi kolektif bir irade oluşturmaya davet ederek ortak hareket için kapasite oluşturuyor.	
2	Avrupa İçki Üreticileri Birliği Türkiye'de alkollü içkiler üzerindeki verginin 23 AB ülkesinden daha fazla olduğunu açıkladı. Vergide indirim istediler.	Hürriyet
3	Gümrük Müsteşarlığı Girişimi ile Maliye Bakanlığı'nın hafif ticari araçların Özel Tüketim Vergisi'ni 6 kat artırma hazırlığı otomotiv sanayicilerini ayağa kaldırdı.	Hürriyet
4	TÜSİAD başkanı Ömer Sabancı Türkiye'de ekonomik istikrarın hızla iyileştiğini ve ekonominin 2004 yılında rekor seviyede büyüdüğünü belirterek 'bu büyüme ortamında daha fazla istihdam yaratılmalıydı, işgücü piyasasının istihdam artışını sınırlayan yapısal özellikleri teslim edilmeli ve bu engeller aşılmalı' dedi.	Hürriyet
5	İTO Başkanı Murat Yalçıntaş yabancıların bile yatırım için harekete geçtikleri bir dönemde kriz ve felaket senaryolarının yazılmasını ayıp buldu. Merkez Bankası'nın da düşük ve dar emisyon politikasını değiştirmesi gerektiğini belirtti.	Hürriyet
6	Türk-İş toplu sözleşme görüşmelerinde hükümetten %13 zam istedi.	Zaman

Konulara göre haber sayısı dağılımı:

Haberin Konusu	Konu bazında çıkan haber sayısı
Ekonomi - kurumsal haberler, mali meseleler, ülkeler arasındaki ticari anlaşmalar ve sanayi meseleleri	5
Savunma – yürüyüşler, dilekçeler, oturma eylemleri, pasif direniş, protesto, gösteriler, lobi faaliyeti, toplu gösteri ve mitingler	8
Suç – cezai ve özel hukuk davaları, polis haberleri örneğin, soygun, cinayet	1
Ulusal Politika - milli hükümetler, milli meseleler, parlamento, siyasi olaylar, siyasi partiler	6
İşçi, İşsizlik – grev, işçi kanunları, çalışma şartları, işçi grevleri, işsizlik	3
Eğitim/Öğretim – eğitim politikaları ve kapasite oluşturma ve geliştirmenin yanında, bütün resmi ve gayri-resmi eğitim konuları	2
Sağlık – genel sağlık meseleleri ve kanser, tüberküloz, HIV/AIDS gibi hastalıkları da içeren politikalar	2
İnsan Hakları – insan hakları ihlalleri ve insan haklarıyla ilgili diğer konular	2
Kültür, Gelenek, Din ve Dil konuları –kültürel, geleneksel ve dini inançlar, uygulamalar ve dil konuları.	1
Ekonomi - kurumsal haberler, mali meseleler, ülkeler arasındaki ticari anlaşmalar ve sanayi meseleleri	5
TOPLAM	35 ¹

2-Özet

Bu gösterge bağlamında, medya taramasının yürütüldüğü dönemde çıkan haberlerin konu bazında dağılımı yukarıdaki tablolarda belirtilmiştir. Bu tabloya göre medya tarama sürecinde konu bazında en fazla haberin çıktığı kategori STK'ların yürüttüğü insan haklarına yönelik "savunu" faaliyetleridir (8/35).

Medya taramasının yürütüldüğü dönem itibariyle "Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Yasa Tasarısı" haberlerine ve iş bırakma eylemlerine ilişkin haberlere araştırmaya dahil edilen birçok medya kanalında rastlanmıştır. Bu haberler belirtilen alanlarda protesto eylemlerinin olduğunun ve destek gördüğünün göstergesidir. Ancak medya taraması sonucunda çoğu haberin bu konuyla ilgili olması aslında STK'lar tarafından devlet politikasını etkileme çabalarının da bu alanla kısıtlı olduğunun göstergesidir: medya taramasından çok sayıda haber çıkmış olmasına karşın bu haberlerin çoğu benzer konularla ilgilidir.

Medya taraması ile anket uygulaması aynı dönemde yürütmüş olmasına rağmen, anket uygulamasına dahil olan ST paydaşları tarafından üzerinde durulan çoğu konuya taranan medya kanallarında rastlanmamıştır, bu başlıklardan bazıları; TCK, yeni ceza yasasına tepkiler ve medyanın özgürlüklerinin kısıtlanmasıdır. Anketlerde özellikle ST içerisinde kadın örgütlerinin çok sayıda çalışmasından bahsedilmiş olmasına rağmen bu çalışmalar taranan medya organlarında yer almamıştır.

Medya tarama sürecinde, STK'ların ulusal bütçelemeye etkisiyle ilgili sadece bir haber yayınlanmıştır. Bu haberde İzmir Esnaf ve Sanat Odası Başkanı Mehmet Ali Susam'ın adı geçmektedir, metodoloji gereği bu göstergeyle ve bu haberle ilgili daha ayrıntılı bilgiye ihtiyaç duyulursa kendisiyle iletişime geçilebilir. Bu dönemde ulusal bütçe oluşumuyla ilgili çok haber çıkmamış olmasının bir sebebi de Türkiye'de bütçe oluşumu sürecinin yılsonunda veya yeni yılbaşında olmasıdır, zira medya taramasının yapıldığı dönem bu süreçten birkaç ay sonra yapılmıştır ve konuyla ilgili fazla haber çıkmaması bu etkene bağlanabilir.

Medya taramasının yürütüldüğü dönemde çıkan haberler incelendiğinde çoğu haber eylem veya protesto haberidir ancak bu eylemlerin kamu politikalarını etkileme düzeyi hakkında bilgiye rastlanmamıştır.

4.1 (4.1.1, 4.1.2, 4.1.3) ile ilintili toplam haber sayısı: 28

4.2.1 Devletin hesap verebilirliğini sağlama- Devletin yaptıklarını izlememe ve devletin hesap verebilirliğini sağlamada sivil toplum ne kadar aktif ve başarılıdır? STK hareket/kampanyalarının her alanda etkisi görülüyor mu? Bu hareket/kampanyalar ne kadar belirgin? Bu hareket/kampanyalar amaçlarına ulaşıyor mu? Etkileri nasıl?

İçerik Analizi

1- Haber Örnekleri

Haber sayısı	Haber	Medya Kanalı
1	Türkiye Gazeteciler Sendikası ve Basın Konseyi'nin yeni Türk Ceza Yasası hakkındaki endişeleri belirtilmiştir.	Cumhuriyet
2	Trabzon Sanayici İşadamları Derneği Genel Sekreteri Recep	Karadeniz

	Ergenç AB'nin Türkiye'de işsizlikle mücadele programına yaptığı katkı çerçevesinde hazırladıkları sayacılık projesinin AB'den onay almasına karşın gönderilen 273 bin Avro'nun KDV yüzünden bankada bekletildiğini ifade etti ve bürokrasiden şikâyet etti.	
3	Giresun Veteriner Hekimler Odası Başkanı Mustafa Aydınay, Türkiye'de gıda denetimlerinin AB standartlarına uymadığını söyledi.	Karadeniz
4	Trabzon Dernekler Birliği Çernobil'in 19.yılında "Çernobil ve Hasta Hakları" paneli düzenledi. Dernekler Birliği Bşk. Tahsin Usta, devletin mekanizmalarını göreve davet etti.	Karadeniz

2- Özet

Devlet performansını göstermede ve devletin hesap verebilirliğini sağlamada STK'ların ne kadar aktif ve başarılı olduğunu değerlendiren bu göstergeye denk düşen 125 haber bulunmuştur. Haberlerin Seydişehir Alüminyum Tesisleri, TÜPRAŞ ve Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları'nın özelleştirmesine karşı çıkan sendikaların eleştirileri, Eğitim-Sen'in kapatılmasına ilişkin başta Eğitim-Sen üyelerinin ve diğer sendikaların eleştirileri, yeni Türk Ceza Yasası'na yönelik Baro Birlikleri ve Gazeteci Cemiyetleri'nin yoğun olarak gerçekleştirdiği eleştiriler ile Ermeni soykırımına ilişkin yapılacak olan konferansın iptaline yönelik hükümet eleştirilerinde yoğunluk gösterdiği söylenebilir.

Türkiye Barolar Birliği, Hukuk ve Yaşam Derneği ve Türk Hukuk Enstitüsü başkanlarının faili meçhul dosyalarının artmasına ve devletin bu noktadaki yetersizliklerine yönelik açıklamaları, bu gösterge için özel bir örnek niteliğindedir.

İkinci örnek olarak da, Karadeniz İhracatçılar Birliği Başkanı'nın, Emniyet Genel Müdürlüğü'nün polise tabanca alımı için açtığı üretim yöntemi tarifli ihaleye yönelik eleştirileri belirtilebilir. Zira Karadeniz İhracatçılar Birliği, Başbakan'ı da konu hakkında bilgisi olup olmadığı konusunda kamuoyunu bilgilendirmeye davet ediyor. Haberde ayrıca, yerli üreticiler, kara, hava ve deniz kuvvetleri ile jandarma genel komutanlığı'nın tercihi olarak satın aldığı yerli tabancaları emniyetin neden dışladığını soruyor.

4.2.1 ile ilintili toplam haber sayısı: 125

4.3.1 Duyarlılık - Sivil toplum aktörleri öncelikli toplumsal meselelere cevap vermede ne kadar etkilidir?

İçerik Analizi

1- Haber Örnekleri

Haber sayısı	Kategori	Haber	Medya Kanalı/tekrar sayısı
1	İşsizlik	Reklamcılık Vakfı ve Reklamcılar Derneği, AB destekli bir proje ile reklamcılık sektöründe işsiz kalan 150 üyesine istihdam yaratmayı hedefliyor.	Zaman/1
2	İşsizlik	Ağrı Genç İşadamları Derneği, DİE'nin en	Zaman/2

		düşük işsizlik oranı 1,7 ile Ağrı, Kars, Ardahan ve Hakkâri'de bulunduğu açıklamasına tepki gösterdi.	
3	Eğitim	Mobil İletişim Sistemleri Araçları İşadamları Derneği'nin (MOBİSİAD) Giresun Eynesil İşitme Engelliler Yatılı İlköğretim Bölge Okulu'nu yeniden imar ettirdi.	Cumhuriyet/1 Zaman/1
4	Eğitim	Anne Çocuk Eğitim Vakfı'nın (AÇEV) başlattığı '7 Çok Geç' kampanyasıyla ilgili araştırmaların tamamlanması	Cumhuriyet/3
5	Enflasyon	Türk-İş Genel Başkanı Salih Kılıç, IMF Birinci Başkan Yardımcısı Anne Krueger'in, Türkiye'de asgari ücretin yüksek olduğu yolundaki açıklamalarına tepki gösterdi.	Zaman/1
6	Eğitim	Uluslararası Reklâmcılık Derneği'nin düzenlediği "Kızlarımızı Okula Gönderelim" temalı yarışmada Selçuk Üniversitesi birinci oldu.	Hürriyet/1
7	Eğitim	Ulusal Eğitim'e Destek Kampanyası çerçevesinde TEMA desteğiyle Hatıra Ormanı kuruluyor.	Zaman/1
8	Eğitim	6 milyon kadına eğitim için Kanal D' de Bizim Sınıf adlı program yayınlanmaya başlanacak, canlı yayında okuma yazma öğretilecek.	Hürriyet/1
9	Eğitim	Eğitim-sen'in, Milli Eğitim Bakanlığı'nın 9-12. sınıf öğrencileri için hazırlanan din kültürü ve ahlak bilgisi müfredatını yargıya taşıma kararı alması.	Cumhuriyet/1
10	Eğitim	Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfının (TEGV) Mardin'deki Öğrenim Birimi'nin bir yıllık giderinin Aviva Hayat ve Emeklilik firması tarafından üstlenilmesi. Bu birimde, 7-16 yaş arasındaki 750 çocuğa ders desteği veriliyor. Çocukların ders notlarının yükseldiği gözlemlenmiştir.	Cumhuriyet/1
11	Eğitim	Gıda Güvenliği Derneği'ni (GGD) tüketicinin bilinçlenmesi gerektiğini belirterek okullarda eğitim vermeye başlayacak olması.	Cumhuriyet/1
12	Eğitim	ÇYDD ve Türkcell'in işbirliğinde sürdürülen "Çağdaş Türkiye'nin Çağdaş Kızları" projesi kapsamındaki öğrencilerin karnelerini almaları.	Cumhuriyet/1
13	Eğitim	Tüm Özel Öğretim Kurumları Der. Gen. BŞ.Yrd. Enver Yücel, "Milli Eğitim	Zaman/1

		Bakanlığı'nın özel öğretim kurumlarıyla ilgili uygulamaya koymayı düşündüğü yeni fikirler, biz eğitimcileri Türk milli eğitimi adına sevindirmiştir" dedi.	
14	Ekonomik istikrarsızlık	Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu Genel Başkanı Derviş Günday 2003 yılı başından bu yılın Mart ayına kadar 222 bin 900 esnafın kepenk kapattığını bildirdi. Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu Genel Başkanı Derviş Günday 222.900 esnafın kepenk kapattığını ve dram yaşadığını belirterek hükümetten kredi faiz oranlarının düşürülmesini istedi.	Olay/1
15	İşsizlik	İşçilerin, işsizlerin ve emeklilerin sendikasız ve sigortasız çalışmasına karşı mücadele etmek amacıyla İşçi Hakları Der. Kuruldu.	Bursa Hakimiyet/1
16	Ekonomik istikrarsızlık	Hakkari Esnaf ve Sanayi Kredi Kef. Kooperatifi Başkanı Suvar Demir, iş sahası ve fabrikaların bulunmadığı kentte deprem sonrası siftah yapamamanın esnafı perişan duruma soktuğunu söyledi	Olay
17	Eğitim	TÜSİAD'dan 'Doğru başlangıç: Türkiye'de okul öncesi eğitim raporu: Zorunlu eğitim 12 yıla çıkarılsın.	Kanal D/1 Zaman/1
18	Eğitim	Çocuk işçiliğinin önlenmesi için, Dünya Çalışma Örgütü'nün desteğiyle, Milli Eğitim Bakanlığınca başlatılan projede tarlalarda çalıştırılan çocukların okula kazandırılması amaçlanıyor.	Zaman/1
19	İşsizlik	Ankara Lösemili Çocuklar Vakfı (LÖSEV) tarafından verilen kurslarda başarılı olan kadınların, iş hayatlarına yönelik planlarını anlatması.	TRT1

2- Özet

TESEV'in 2004 yılında yapmış olduğu bir çalışmada Türkiye'nin ilk beş sorunu, sırasıyla;

- işsizlik,
- enflasyon,
- rüşvet,
- ekonomik istikrarsızlık
- eğitim

olarak tespit edilmiştir. 16 Nisan -16 Haziran tarihleri arasında taranan 19 haber Türkiye'de ilk beş sorun olarak belirlenen konulara ilişkin sivil toplum kuruluşlarının etkinliği ile ilintili bulunmuştur. Haberlerin tekrar sayıları, tabloda ayrıca ifade edilmiştir. Bu haberlerin 12 tanesi sivil toplum kuruluşlarının eğitim alanındaki etkinliğine işaret etmektedir. İşsizlikle ilgili 4, ekonomik istikrarsızlıkla ilgili ise 2 haber örneğine rastlanmıştır. Enflasyon 1 haberde yer

almıştır. Rüşvetle ilgili herhangi bir habere rastlanmamıştır. Eğitim, STK'ların ve/veya medyanın en yoğun ilgi gösterdiği sosyal sorun olarak başı çekmektedir. İkinci önemli sosyal sorun ise işsizlik olmuştur; bu konuda AB projeleri dışında lobi faaliyetleri gibi somut çalışmalara rastlanmamaktadır. Ekonomik istikrarsızlık ve enflasyona dair haberlerin azlığı ve içeriğine göre, STK'ların bu alanda da somut çalışmalar yürütmediği sonucuna varılabilir. Rüşvet için ise, STK'ların gündeminde hiç yer almayan bir konu olduğu yorumu yapılabilmektedir. Eğitim konusunda ulusal medyada daha fazla habere yer verildiği görülürken, işsizlik ve ekonomik istikrarsızlık konuları yerel düzeydeki medya haberlerinde ağırlık göstermiştir.

4.3.1 ile ilintili toplam haber sayısı: 19

4.4.1. Vatandaşların Bilgilendirilmesi/ Eğitilmesi- Toplumsal meseleleri konusunda vatandaşların

bilgilendirilmesi ve eğitilmesinde sivil toplum ne kadar aktif ve başarılıdır? Sivil toplum aktörleri mesajlarını medya kanalıyla halka iletebiliyor mu? Sivil toplum aktörleri halkı onları etkileyen kamu politika/programları konusunda eğitebiliyor mu? ST aktörleri halkı hak ve sorumlulukları konusunda eğitebiliyor mu? Bu konularda uzmanlaşmış STK'lar mevcut mu? Ne kadar etkililer? Olumlu bir etki yaratabiliyorlar mı?

İçerik Analizi

1- Haber Örnekleri

Haber sayısı	Haber
1	Petrol Sanayicileri Derneği'nden çarpıcı rapor: Akaryakıt kaçakçılığında yıllık vergi kaybı 2 milyar dolar.
2	Trabzon Dernekler Birliği Çernobil'in 19.yılında "Çernobil ve Hasta Hakları" paneli düzenledi.
3	Rosa Luxemburg Vakfı ve DİSK'e bağlı Gıda-İş sendikalarının birlikte "Avrupa Birliği sürecinde Türkiye (Türkiye'de sendikalar ve demokratikleşme sorunları)" konulu bir toplantı düzenlemeleri.
4	Yeniden Sağlık ve Eğitim Derneği araştırmasına göre, öğrenciler arasında uyuşturucu kullanımı artmış durumda.
5	Türkiye Bilişim Derneği İstanbul Şubesi, 12. İnternet haftası etkinlikleri kapsamında "e- yaşam" adlı paneli gerçekleştirdi.
6	Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği verilerine göre krizle birlikte 2430 aracı kurum çalışanının işsiz kaldığını belirtti.
7	Doğa Derneği, Türkiye'de sayıları 700'lü rakamlara kadar düşen toy kuşları popülasyonunun tarım ilaçları ve bilinçsiz avlanma nedeniyle tükenme tehlikesiyle karşı karşıya olduğunu belirtti.
8	Greenpeace ve Bumerang çevre örgütlerinin yaptığı araştırmalar sonucunda, İzmit Atık Yakma ve Depolama A.Ş.'nin çevresindeki tavuklardan alınan yumurta örneklerinde kanserojen etkisiyle bilinen dioksin maddesi tespit edildi. Tarım Bakanlığı'nın yumurtadaki dioksini tespit edecek uzmanının olmadığı ortaya çıktı.
9	Greenpeace ve Avrupa Rüzgâr Enerjisi Derneği, Türkiye'de enerji üretimine ilişkin bilgiler ve alternatif öneriler sundukları raporlarını basın toplantısında duyurdular.

10	Türkiye'nin yedi bölgesindeki 21 il ve 29 üniversite Toplum Gönüllüleri Vakfı gönüllüsü gençler 'Genç Kan Bağışçıları' kampanyasında bulundu.
11	Anne Çocuk Eğitim Vakfı'nın (AÇEV) okul öncesi eğitimi yaygınlaştırmak amacıyla başlattığı '7 Çok Geç' kampanyasıyla ilgili araştırmalar tamamlandı.
12	Ziraat Mühendisleri Odası, Türkiye'de bitki sağlığı konusunda akredite olmuş laboratuvar sayısının yetersiz olduğunu belirtti.

2- Özet

Toplumsal konularda halkı eğitme ve bilinçlendirme konusunda STK'ların aktifliğinin değerlendirildiği bu göstergede, STK'ların mesajlarını halka iletmede medyayı ne kadar kullandığı da ele alınmaktadır. STK'lar, halkın, hükümet politikaları/ programları hakkında bilgi sahibi olmaları ile vatandaşlık hak ve sorumlulukları konusunda bilinçlenmelerinde herhangi bir rolünün olup olmadığı ölçümlenmektedir. Nisan-Haziran dönemlerinde gerçekleştirilen medya tarama çalışması süresince bu göstergeye dahil edilebilecek 82 haber kaydedilmiştir.

Araştırma raporları hazırlayıp bunları basın aracılığıyla halka duyuran STK'lar, dış sağlığı, eğitim, kentli olma kültürü gibi konularda da halkı bilinçlendirme aktiviteleri yapmaktadır. Kampanya örneği olarak; Gıda Mühendisleri Odası Konya Şubesi'nin, yüksek oranda kalsiyum ihtiva eden sütün, tüketiminin artırılması için broşür dağıtması gösterilebilir. Yine de eklemek gerekir ki, bu tarz kampanya örneklerine çok sık rastlanılmamaktadır. AÇEV, '7 çok geç' eğitim kampanyasında medyayı çok yoğun biçimde kullanmış ve halkın farkındalığını artırmıştır. Bunun dışındaki örneklerde daha çok STK'lar tarafından hazırlanan araştırma raporları veya hükümete yönelik eleştiriler için yapılan basın toplantılarına rastlanmaktadır. Medya, yalnızca ilgili olduğu rapor konularını (uyuşturucu kullanan gençlerin sayısındaki artış raporları gibi) birkaç kez tekrarlamış ve gündemde tutmuştur.

4.4.1 ile ilintili toplam haber sayısı: 82

4.4.2 Toplumsal hareketler için kapasite oluşturma- *Organize olmak, kaynakları harekete geçirmek ve ortak sorunları çözmek için insanların kapasitelerini artırmada sivil toplum ne kadar aktif ve başarılıdır?*

İçerik Analizi

1- Haber Örnekleri

Haber sayısı	Haber	Medya kanalı
1	TÜSİAD İTÜ'de gerçekleştireceği ikinci girişimcilik Kongresi ile iş dünyasını öğrencilerle buluşturacak.	Hürriyet
2	Bursa Ticaret ve Sanayi Odası (BTSO) ve TÜBİTAK'ın işbirliği ile yapılan 6. Çerçeve Eğitim Programı Proje Yazma Teknikleri eğitim semineri sona eriyor. AB'den aktarılan 17.5 milyar Avro bütçesi için kurs KOBİ'lerin AR-Ge çalışmasını destekliyor. AB süreci göz önüne alınarak AB fonlarından da yararlanabilmek için proje yazımı eğitimi verilerek kapasite oluşturuluyor. Özel sektörden 37 kursiyer AB kursuna katılarak BTSO'yu destekliyor.	Bursa Hakimiye t
3	İzmir Barosunca düzenlenen "Ceza Muhakemeleri Kanunu (CMK) Gönüllü Müdafî Eğitim Semineri" kapsamında 256 gönüllü avukat Kuşadası'nda bir araya geldi. İzmir Barosu	Yeni Asır

	kolektif hareket edebilmek için toplumsal görev alacak 256 gönüllü avukata seminer düzenleyerek kapasitelerini geliştiriyor.	
4	EBSO Aydın Şubesi'nin organize ettiği ve ESİAD'ın destek verdiği "AB Aydın Bölge Toplantısı" yapıldı. EBSO Aydın Şb. ve ESİAD, AB fonları ile ilgili kolektif hareket edebilmek ve kapasite oluşturmak için bölge toplantısı yapıyor.	Yeni Asır
5	BTSO, BUSİAD ile Fransa Büyükelçiliği işbirliğiyle KOBİ'nin finansmanı konulu seminer düzenleyecek. BTSO, BUSİAD işbirliğine giderek seminer düzenliyorlar ve KOBİ'lerin şirket sermayeleri yatırımlarının finansmanı ile ilgili ayrı ayrı çalışma grupları oluşturularak kapasite oluşturuluyor.	Bursa hakimiyet
6	Trabzon TSO tarafından "AB Müzakere Sürecinde Sivil Toplumun Rolü ve Önemi" konulu panele sivil toplum ilgisizdi. Trabzon TSO tarafından "AB Müzakere Sürecinde Sivil Toplumun Rolü ve Önemi" konulu panel düzenleyerek demokrasiyi teşvik ediyor. Türkiye'nin AB sürecinde böyle bir panel düzenlemesi ülkedeki sosyal politika konularını etkiliyor. Panneler vatandaşları AB konusunda bilgilendiriyor ve bu süreçte kolektif hareket edebilmek için kapasite oluşturuyor.	Karadeniz
7	Trabzon'da Çevre Girişimcileri Derneği İlçe Belediye Temizlik İşleri "Geri Kazanılabilir Atıkları Toplama ve Değerlendirme Projesi"ne yönelik kampanya başlattı. STK ile belediye atıkları toplama projesinde işbirliğinde bulunuyor ve pilot mahalle sakinlerine verdikleri eğitimle kapasite oluşturarak çevrenin sürdürülmesine katkıda bulunuyorlar.	Karadeniz

Haberin Konusu	Haberin konusu bazında çıkan haber sayısı
Ekonomi - kurumsal haberler, mali meseleler, ülkeler arasındaki ticari anlaşmalar ve sanayi meseleleri.	1
Politika (Uluslararası) - örneğin, ülkeyle ilgili olan uluslararası politika haberleri	1
Eğitim/öğretim - eğitim politikaları ve kapasite oluşturma ve geliştirilmenin yanında, bütün resmi ve gayri-resmi eğitim konuları.	2
Sürdürülebilir kalkınma - çevre politikaları, turizm, ekonomik kalkınma	3
Kültür, Gelenek, Din ve Dil konuları - kültürel, geleneksel ve dini inançlar, uygulamalar ve dil konuları	1
Gönüllülük - gruplar tarafından yapılan gönüllü çalışmalar	1
Sivil topluma özgü konular - örneğin, STK'lar arasında ağ oluşturma ve işbirliği, STK'lar için ve onlar tarafından yapılan atölye çalışmaları.	2
TOPLAM	7 + 2²

2- Özet

Medya taramasının yürütüldüğü dönemde çıkan haberler bazında, sivil toplumun insanları organize etme ve belli bir sorunun çözümü için etkinlikte bulunma kapasitelerine yönelik aktiviteleri özellikle yukarıdaki tabloda yer alan konularla ilgilidir. Medya taraması sonucunda bu göstere altındaki toplam otuz altı haber konusu kategorisinden sadece yedi tanesine dair haberlere rastlanmıştır, 7/36 oranı medya taramasının yürütüldüğü dönemde ve kapsadığı yayın kanalları bazında bu tür aktivitelerin farklı konularda veya geniş alanlarda yürütülmediğinin göstergesidir.

4.4.2 ile ilintili toplam haber sayısı: 7

4.4.3 Dezavantajlı grupların güçlendirilmesi- *Dezavantajlı grupları güçlendirmede sivil toplum ne kadar aktif ve başarılıdır? STK'lar dezavantajlı grupların ihtiyaçları ile ne kadar ilgili?Dezavantajlı grupların hayatlarını etkileyen konularda karar sürecini etkilemelerine yardımcı oluyor mu? Ne kadar etkili olunuyor?*

İçerik Analizi

1- Haber Örnekleri

Haber sayısı	Haber
1	Türkiye Otistiklere Destek ve Eğitim Vakfı'nın (TODEV) 1. İstanbul Otizm Eğitim Günleri'ni düzenlemesi
2	Mobil İletişim Sistemleri Araçları İşadamları Derneği'nin (MOBİSAD) Giresun Eynesil İşitme Engelliler yatılı İlköğretim Bölge Okulu'nu yeniden imar etmesi projesinin sonuçlanması
3	Türkiye Baroları Çocuk Hakları Komisyonu'nun TCK'yı protesto etmek için yapacakları yürüyüş
4	Gırtlak Kanserli hastalar, profesyonel Ses Derneği çatısı altında bir araya gelerek müzik topluluğu kuracak. Gırtlak kanserine yakalanmış hastaların topluma kazandırılmasına destek veren bir çalışma örneği.
5	İnsan Hakları Derneği (İHD) İstanbul Şubesi üyelerinin "gözaltında kaybolma" olaylarına yönelik protestoları.
6	Diyarbakır Barosu'nun, Kayıplar Haftası nedeniyle 850 kayıp için sessiz yürüyüş düzenlemesi.
7	Böbrek hastası gençlerle ilgilenen Çocuk Böbrek Vakfı "Umut Köyü" projesi için özel sektörden destek bekliyor. Proje, böbrek hastası çocukların hem yatılı kalabilecekleri hem de tedavi görebilecekleri ve bir yandan da eğitimlerine devam edebilecekleri, sosyal faaliyetlerini gerçekleştirip farklı beceriler kazanabilecekleri geniş ve donanımlı bir mekânı kapsıyor.
8	Türkiye Sakatlar Derneği Aydın Şubesi 60 engelliye overlok ve girişimcilik eğitimi vererek, işe yerleştirecek.

2- Özet

Dezavantajlı gruplara destek veren sivil toplum kuruluşu çalışmalarının değerlendirildiği bu göstergede 11 habere rastlanılmıştır. Bahsi geçen haberlerden başarılı bulunan örnekler yukarıda sıralanmıştır. Bu çalışmalar değerlendirilecek olduğunda, STK'ların dezavantajlı grup olarak engelliler ve tedavisi zor hastalıklara yakalanmış insanlara ağırlık verdiği görülmektedir. Yasa

değişikliği yönünde gerçekleştirilen faaliyetlerin genelde etkisiz kalması sonucu belki de, daha çok ihtiyaçları karşılamaya ve toplumda farkındalık yaratmaya yönelik çalışmalara yer verilmiştir. Buna rağmen, STK'ların bu konularda oldukça aktif olduğu söylenebilmektedir. Eşcinsellere yönelik faaliyetlerin medyada çok da yer almadığı dikkat çekmektedir.

4.4.3 ile ilintili toplam haber sayısı: 11

4.4.4 Kadınların güçlendirilmesi- *Kadınları güçlendirmede, yani onlara kendi yaşamlarını gerçekten seçme ve kontrol etme hakkı tanımada sivil toplum ne kadar aktif ve başarılıdır? STK'lar kadınların ihtiyaçları ile ne kadar ilgili? Kadınların hayatlarını etkileyen konularda karar sürecini etkilemelerine yardımcı oluyor mu? Ne kadar etkili olunuyor?*

İçerik Analizi

1- Haber Örnekleri

Haber sayısı	Haber
1	Brezilya'da başlayan "Dünya Kadın Yürüyüşü"nü Avrupa ayağının başlangıcı olan Türkiye ayağının başlaması
2	Kadın fotoğraf sanatçıları şiddete maruz kalan kadınlar için fotoğraflarını açık artırmayla sattılar. Düzenlenen müzayedenin geliri Mersin Bağımsız Kadın Derneği'ne aktarılacak. Bu faaliyete, Tarih Vakfı gibi bazı STK'lar da destek vermiştir.
3	Uçan Süpürge'nin Uluslararası Kadın Filmleri Festivali düzenlemesi
4	"Medecins du Monde" Vakfı ile Uluslararası Mavi Hilal İnsani Yardım ve Kalkınma Vakfı'nın ortaklaşa "Kadın Ticaretini Önleme Konferansı"nı düzenlemeleri.
5	AÇEV'in katkılarıyla 6 milyon kadına eğitim için Kanal D' de Bizim Sınıf adlı program yayınlanmaya başlanacak, canlı yayında okuma yazma öğretilecek.
6	ÇYDD ve Türkcell' in 2000'den beri yürüttükleri "Kardelenler-Çağdaş Türkiye'nin Çağdaş Kızları" projesinin ve benzerlerinin başka kurumlar tarafından da sahiplenilmesi çağrısını yapmaları.
7	Ankara Lösemili Çocuklar Vakfı'nda (LÖSEV) öğrencilerin karne sevinci. LÖSEV tarafından verilen kurslarda başarılı olan kadınların iş hayatlarına yönelik planlarını anlatması.
8	Namus cinayetlerinin önlenmesi için İngiltere'nin Ankara Büyükelçiliği ve Kadın Merkezi (KAMER) tarafından kampanya başlatıldı. KAMER namus cinayetleri ve şiddetin önlenmesi konusunda bilinç oluşturulması için kampanya başlatıyor. Bu kampanyayla kadınları güçlendiriyor. Ayrıca bu proje için İngiltere Dışişleri Bakanlığı'ndan finansal destek alınıyor.
9	Diyarbakır İş Kadınları Derneği (DİKAD) üyesi 10 iş kadını pazar araştırması yapmak üzere Irak'a gidiyor. Yine DİKAD ve KADER' in 20 kadına bilgisayar kullanma becerisinin kazandırılması için ortaklaşa gerçekleştirdiği 2 günlük bilgisayar eğitimi programı başladı.
10	Diyarbakır Kardelen Kadın Merkezi'nde AÇEV tarafından düzenlenen okuma yazma kursu

2- Özet

Kadınları güçlendirmeye yönelik STK faaliyetleri hem çeşitlilik hem de sayıca fazlalık göstermektedir. Çalışma süresince 22 farklı haber başlığı taranmış olup, medyada sıklıkla tekrarlanan kadın çalışmaları olduğu gözlenmiştir (Türkcell ve Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği işbirliğinde gerçekleştirilen Kardelenler Eğitim Projesi gibi). Yukarıda, başarılı bulunan örnekler ele alınmıştır. Özellikle Güneydoğu ve Doğu Anadolu Bölgeleri'nde okuma yazma kursları, namus cinayetlerini önleme çalışmaları, bilinçli annelik ve aile planlaması gibi eğitim odaklı çalışmalar yoğunluk göstermektedir. Şiddete maruz kalmış kadınlar da STK'lar tarafından korumaya alınmakta ve basın açıklamalarıyla gündeme taşınmaktadır.

4.4.4 ile ilintili toplam haber sayısı: 22

4.4.6 Yaşam koşullarının desteklenmesi- İstihdam yaratmada/destek vermede ve/veya gelir getiren olanaklar yaratmada (özellikle yoksul insanlar ve kadınlar için) sivil toplum ne kadar aktif ve başarılı?

İçerik Analizi

1- Haber Örnekleri

Haber sayısı	Haber	Medya kanalı
1	Trabzon'un Vakfıkebir ilçesinde Ziraat Bankası Vakfıkebir Esnaf ve Sanatkarlar Odası arasında yapılan protokol ile küçük esnaflara kredi olanağı sağlandı.	Karadeniz
2	Türk Eczacıları Birliği'nin açtığı Eczacı Teknisyeni Eğitim Programı'na katılan kalfalar eğitim sonunda sertifika alacaklar.	Zaman
3	Kızılağaç Tütün Kooperatifi'nin girişimleriyle Muş 14 yıl aradan sonra ilk ihracatını ABD'ye yapıyor ve ihracat yapmayan tek il unvanından kurtuluyor.	Zaman
4	Doğu Anadolu Tarımsal Üreticiler ve Besiciler Birliği Genel Başkanı Nazmi Ilıcalı İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından hazırlanan Doğuda organik tarımla ilgili projenin bölgede uygulanması için ön anlaşma yaptıklarını belirtti.	Hürriyet
5	Hızla büyüyen perakende sektörüne ara eleman yetiştirmek için Anadolu Üniversitesi'nde ön lisans programı açıldı. Birleşmiş Markalar Derneği'nin girişimiyle açılan "Perakende Satış ve Mağaza Yönetimi" bölümüne önümüzdeki öğretim yılında öğrenci alınmaya başlanacak.	Zaman
6	Ankara Lösemili Çocuklar Vakfı'nda (LÖSEV) öğrencilerin karne sevinci. LÖSEV tarafından verilen kurslarda başarılı olan kadınların iş hayatlarına yönelik planlarını anlatması.	TRT1
7	Aliğa Belediyesi ile DİSK'e bağlı Genel-iş sendikası arasında 186 işçiyi kapsayan toplu iş sözleşmesi imzalandı.	Yeni Asır
8	Nilüfer Baran, Diyarbakır İş Kadınları Derneği'ne üye olmak isteyenlerde işyerlerinde en az 5 kişiyi istihdam etme şartı aradıklarını söyledi ve bu şart ile istihdamı ve geçimi destekliyor.	Olay

2- Özet

Çalışanı destekleyen ve çalışma olanakları yaratarak yaşam koşullarını destekleyen STK faaliyetlerinin değerlendirildiği bu göstergede, medya tarama çalışması süresince 16 haber belirlenmiştir. Sendikalara bağlı çalışanlar için yapılan ücret görüşmeleri veya bu yöndeki protesto haberleri ile özelleştirme karşıtlığı haberler, toplumda geçimi desteklemeyen çalışmalar olarak algılansa da bunlar daha çok işsizlik boyutunda politikaları etkileme göstergesiyle örtüşmektedir. Bu örnekler de dahil edilmiş olsaydı, bu gösterge için sayı olarak 16'dan çok daha fazla habere yer verilmesi gerecektir. Burada ele alınan örnekler, göstergenin tam karşılığı olan 'gelir getirici' faaliyetler kategorisinde yer almaktadır. Buna rağmen, geçimi destekleyen STK faaliyetlerinin, daha çok eğitim ve kurs faaliyetlerine doğru yöneldiğini gösteren örneklerdir.

4.4.6 ile ilintili toplam haber sayısı: 16

4.5.1 Kamu hizmetlerinin sağlanması için lobi faaliyetleri yapma - Gittikçe artan toplumsal ihtiyaçların karşılanmasını sağlamak için hükümete lobi yapmada sivil toplum ne kadar aktif ve başarılıdır? Sosyal hizmet sağlayıcılarının(ör: kamu, serbest piyasa, sivil toplum) uygun iş bölümü yapmaları konusu tartışılıyor mu?

İçerik Analizi

1- Haber Örnekleri

Haber sayısı	Haber	Medya Kanalı
1	Eğitim-Sen'in Milli Eğitim Bakanlığı'ndaki (MEB) kadrolaşmaya yönelik raporunu Cumhurbaşkanı'na göndermesi	Cumhuriyet
2	Ege Çiftçiler Derneği ve Söke Ziraat Od. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'a mektup yazarak sorunlarını ve beklentilerini anlattılar. Ege Çiftçiler Derneği ile Söke Ziraat Odası başbakana ortak bir mektup yazarak devlet hizmetleri için lobi yapıyorlar.	Yeni Asır

2- Özet:

Haber örneklerinden görüldüğü üzere STK'lar lobi faaliyetlerinin çözüm arayışlarındaki öneminin farkındadır. Ancak, STK'lar siyasileri ve diğer devlet kuruluşu yetkililerini ziyaret etmeyi lobi faaliyeti olarak ele almaktadır. Burada, lobi faaliyetlerinde istenilen amaca ulaşmak için aktif olarak faaliyet gösteren STK'ların örneklerine yer verilmiştir. Bu durumda, medya tarama çalışması boyunca elde edilen 2 haberin devlet hizmetleri için lobi faaliyetlerinde bulunma göstergesine denk düştüğü görülmektedir. Bu durum, STK'ların devlet hizmetleri için lobi faaliyetlerinde bulunma eğiliminin yok denecek kadar az olduğuna işaret etmektedir.

4.5.1 ile ilintili toplam haber sayısı: 2

